ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN

L. LINSSEN, Pr. EN
Dr. FERD. SASSEN, Pr.

IV

1924

DIRECTEUR ANT. VAN DE VENNE

Onze Directeur.

Het samenwonen onder één dak moge manen tot bescheidenheid in het loven, ook een huisgenoot mag het recht doen gelden eere te brengen aan wien eere toekomt. En eere brengen aan onzen directeur spontaan en eensgezind alle bewoners van ons huis nu hij, met een eervollen staat van dienst, den 25sten verjaardag zijner priesterwijding mag vieren.

Achtereenvolgens leeraar, prefect en directeur, bleef Rolduc gedurende een kwart eeuw het terrein zijner werkzaamheid. Met taaie volharding en gelaten blijmoedigheid heeft de Z.E. Heer Ant. v. d. Venne in rustige, stipte plichtsbetrachting de steeds zwaarder wegende lasten van zijn ambten gedragen.

Sedert weldra vijf jaren is hij onze directeur. De benoeming werd met groote vreugde begroet, behalve door hem zelf. Niemand had er een zwaar hoofd in, behalve hij. Maar met dezelfde berusting, waarmee hij het prefectschap had aangenomen, aanvaardde hij de nieuwe waardigheid uit de handen van Mgr. Schrijnen, die uit eigen ervaring wist, welke eischen het directeurschap van Rolduc stelt.

De tijd, dat belangstellenden buiten Rolduc ons telkens begroetten met de vraag: „en hoe gaat 't met uw nieuwen directeur?" heeft niet lang geduurd. Ze weten al lang, dat het goed gaat.

Het directeurschap van Rolduc is een erepost, maar geen sinecure. Van het leerarenambt wordt wel eens gezegd, dat het de sterkste gestellen ondermijnt; van welk metaal zal dan het gestel van een directeur moeten zijn?

Hij staat aan het hoofd van een familie, welke vier honderd levenslustige kinderen telt, die in vele opzichten engelen, maar ook iets anders kunnen zijn; deze kinderen hebben even zoo vele vaders en moeders, wier belangstelling zich altijd overvloedig laat gelden, gevraagd, soms ongevraagd, of, om met den Apostel te spreken: opportune et importune.

Hij is de leider en de raadsman van een leerarenkorps even talrijk als de priesters van het grootste dekenaat in ons bisdom.

Verder behooren nog twee provincies tot zijn rijk: een geestelijke communiteit van een vijftigtal zusters en het dienstpersoneel, die in de persoon van „waarde moeder" en „meesterknecht" hun onmiddellijk hoofd erkennen; maar over beiden gaat zijn staf en voor de zustercongregatie breekt hij in zijn wekelijksche conferenties het geestelijk brood. De belangen van deze vier corporaties loopen niet altijd in dezelfde richting, waarmee ik alleen maar wil zeggen, dat er veel moed, geduld, takt en laveerkunst noodig is om de bevordering dier belangen harmonisch te doen geschieden. Daarbij komt, dat het administratief werk de laatste jaren zeer omslachtig en ingewikkeld is geworden; afgezien van de gewone correspondentie, is die met de regeering dermate uitgegroeid, dat een particulier secretaris geen overbodige weelde zou zijn.

Zoodoende zijn de dagelijksche beslommeringen vele; elk uur kan verrassingen brengen. Mgr. Everts z.g. klaagde dikwijls over „Ces mille petits rien qui vous tuent". Evenals een dokter is de directeur nooit zeker van zijn rust; elk oogenblik kan de bel gaan voor „een ernstig geval!"

Voor hem geldt wat de Balzac van een ander waardigheidsbekleeder zegt: il ne déjeune ni ne dine jamais sans essuyer la pluie d'une continuelle affliction.

Maar door alle wisselvalligheden van zijn bewogen en druk bestaan schrijdt onze directeur in kalme sereniteit voort op zijn baan, zoo eenvoudig weg, zonder veel drukte of misbaar; van al die ontroeringen verraadt zijn placide gelaat weinig of niets; een scherpziend oog meent er soms een zweem van weemoed op te lezen.

Toegankelijk voor iedereen (en er kloppen er velen dagelijks aan zijn deur), gemoedelijk in den omgang, weet hij toch de directoriale waardigheid te omgeven met het onontbeerlijke prestige; zacht en geduldig met de

zwakken, rechtvaardig tegenover de schuldigen en volkomen berekend om met vrucht toe te passen het irascimini et nolite peccare, waar krachtdadig optreden geboden is.

En allen zijn tevreden over onzen directeur, al is er één op de honderd (de smaken zijn immers verschillend en 't zou verwonderlijk zijn, indien het anders was) die meent, dat dit toch wel anders kon en dat dat toch niet hoefde, dat dit best kon toegestaan worden, en dat dat niet verboden hoefde te zijn.

Daarenboven heeft hij in kloeke voortvarendheid en energieken ondernemingsgeest ons oude huis door uitbreiding en nieuwe installaties aan moderne eischen weten te doen beantwoorden terwijl nieuwe plannen klaar liggen, die de reeds uitgevoerde in omvang en sierlijkheid nog overtreffen.

Maar verhevener en rusteloozer bouwmeester is hij, waar het de zielen geldt van de hem toevertrouwden. Aan dat werk wijdt hij de beste krachten van zijn priesterlijk leven, daaraan besteedt hij de onmiskenbare talenten hem door God gegeven, sterk in zijn geloof en in zijn liefde tot Jesus. — Dominus conservet eum! dat is onze bede op zijn jubelfeest. Moge 't hem gegeven zijn Auspice Deo, zooals de spreuk luidt in den gevel van zijn abbatiale woning, nog een reeks van verdienstelijke jaren toe te voegen aan de vijf en twintig, wier verloop Rolduc blij en dankbaar herdenkt.

E. R.

Het Directeursfeest op 21 Mei 1924.

Had 't feest van 18 Maart, op den eigenlijken dag van 't zilveren priesterfeest, een meer intiem karakter gedragen (men zie daarover de Kroniek), thans voelde men behoefte, aan de vreugde op grootsche wijze uiting te geven, te meer, daar de herdenking samenviel met de plechtige inzegening der nieuwe schoolgebouwen.

En Rolduc heeft weer eens feest gevierd, zooals de huidige Rolducsche jongens het slechts bij overlevering kenden en dat bij de vele oud-Rolduciens, die als gasten aanwezig waren, zeker de herinnering heeft wakker geroepen aan de even schitterende feesten, die Directeur Corten wist te ensceneeren.

Het den oud-Rolduciens welbekende kransen-maken bracht daags te voren de feststemming in de jonge gemoederen, waarvan sommige nog bezwaard waren met het dreigende vooruitzicht van de naderende eindexamens. Maar het blijde inhalen der eerste hooge gasten: Limburg's Bisschop en Vicaris-Generaal voor het met vlaggen versierde huis was reeds in staat bij menigeen ook deze bezwaring weg te nemen. Tegen den gevel der Kerk prijkte, gelijk in het gloriejaar 1904, toen het 800-jarig bestaan van het oude Roda werd herdacht, het chronicon van den geleerden van Thuyl: „Roda Trinitati Dicata", in de mooie letters, door Cuypers uitgevoerd.

Na het souper gaf de Rolducsche harmonie een korte muziek-uitvoering op de cour, die door de hooge gasten werd bijgewoond, en beenen en tongen lossloeg der vierhonderd feestelijk gestemde jongelui.

Een stralende zon op Woensdagmorgen 21 Mei, en de spuitende fontein in het bloemenrijke carré zette den eigenlijken feestdag blijde in. Hoe eenvoudig dit fonteintje ook is, de jongens blijven er onvermoeid naar kijken, als het zijn druppels spat vol kleurenschittering in de zon. En terwijl men in de gangen groepjes jongens zien kon, die de latijnsche opschriften der schilden spelden en elkaar verklaarden, reden de auto's aan met hooge gasten. De Commissaris der Koningin met alle leden der Gedeputeerde Staten in dit gewest (op twee na allen oud-leerlingen van Rolduc), de oud-Rolduciens Prof. Dr. van

PHILOSOPHIE SUPÉRIEURE

6E KLAS GYMNASIUM

5E KLAS H. B. S.

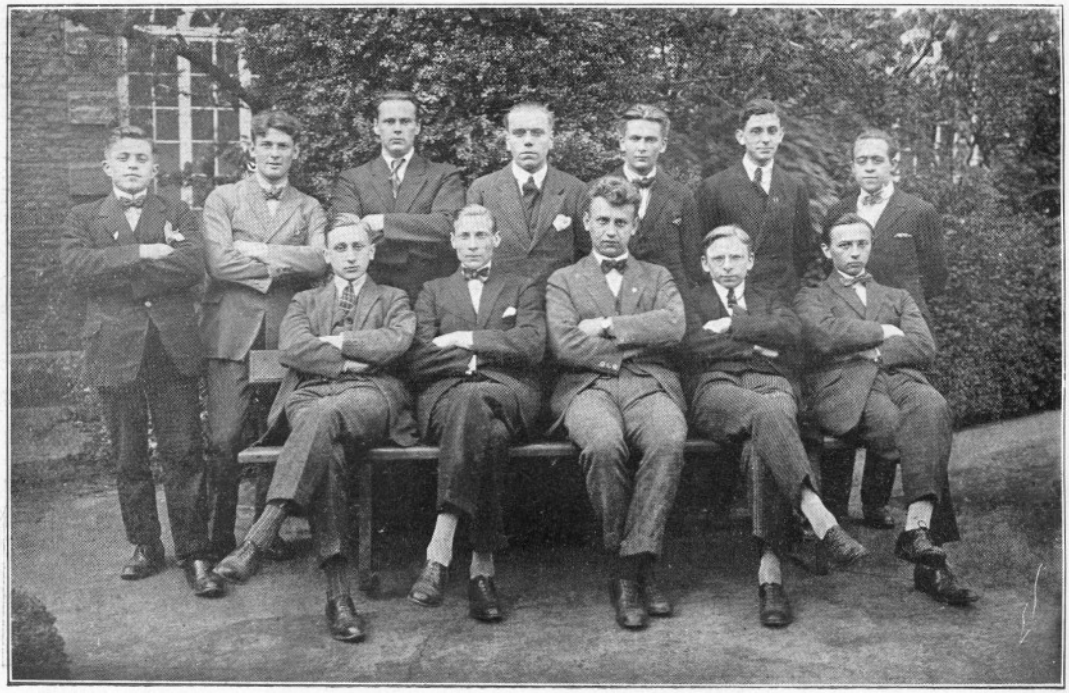

5E KLAS H. H. S.

Rooy en Prof. Welschen, Mgr. Dr. Poels en Mgr. Driessen, vertegenwoordigers van den Provinciaal der Redemptoristen, kanunniken en directeuren van andere Limburgsche colleges, de burgemeester der gemeente, tal van oud-leeraren, priesters en leeken, dekens en pastoors waren heden de gasten van het gastvrije Rolduc.

Om half tien werd Z. D. H. Mgr. Schrijnen door een groote schare van in rochet gekleede priesters en koorknapen, onder het zingen van den vierstemmigen psalm „Laudate Pueri Dominum" ter Kerke geleid. De jubileerende directeur van de Venne celebreerde het H. Misoffer met pontificale assistentie van Mgr. Schrijnen. Als troondiaken fungeerden de H. E. H. Wouters, kanunnik en deken van Maastricht, en de Z. E. H. Baert, oud-leeraar en pastoor te Baarlo. Aartsdiaken was Mgr. Dr. Mannens. De overige functies werden waargenomen door de leeraren der inrichting. Het inhalen van den bisschop en de plechtigheid op het weidsche priesterkoor, dat zich zoo schitterend leent voor statigen luister, wekte een schoonheidsontroering en feestelijke stemming, die een Rolducien nooit vergeet.

Tegen 12 uur trok de Bisschop in een stoet van een 60-tal geestelijken, zoo schitterend, dat de jongens er opgetogen van vertelden, naar het nieuwe schoolgebouw. Boven den met groene slingers bekransten ingang aan de courzijde prijkte 't chronicon: „Benedictio sancta Dei quiescat super aedes novas ac veteres". Van 't hooge bordes af hield de Directeur een toespraak, waarin hij zijn vreugde uitdrukte, deze plechtigheid heden te zien voltrekken door Mgr. Schrijnen, in tegenwoordigheid van zulk een illustre gezelschap. Dan schetste hij de wordingsgeschiedenis van het nieuwe gebouw en de vele moeilijkheden, die moesten overwonnen worden, eer van de regeering in dezen bezuinigingstijd het bouwverlof kon worden verkregen. Met het verlof was echter ook de boodschap gekomen: zoo weinig mogelijk geld uitgeven, waardoor de architect, Jan Stuyt in zijn ideeën beperkt werd. Daarna bracht de Directeur hem dank, alsmede den aannemer Vreuls, en eindigde met den hartewensch uit te spreken, dat Gods zegen tot in lengte van dagen op dit gebouw mocht rusten, en dat steeds in breede drommen de jongelingen hier mochten samenstroomen tot het ontvangen van degelijk katholiek onderwijs, opdat Rolduc zijn verheven taak zou kunnen blijven vervullen. Daarna verzocht hij Mgr. tot de inzegening van het gebouw over te gaan.

Met assistentie van Mgr. Mannens en kanunnik Wouters verrichtte de Bisschop vervolgens de inzegening van de schoolgebouwen.

Na deze plechtigheid sprak de Bisschop in vol ornaat, met mijter en staf, de leeraren, leerlingen en gasten toe en verklaarde in een geestdriftige toespraak de beteekenis van de zinrijke wijding. Wat Mgr. bijzonder treft bij de schoolwijding, is, dat er een kruis moet worden opgehangen op een in het oog vallende plaats. Daardoor wordt de standaard des Konings geheschen op het nieuwe gebouw. Dat kruis moet steeds allen, die in de schoollokalen werkzaam zijn, er aan herinneren, dat zij zijn dienstknechten van Jesus Christus, en dat al hun doen en handelen in overeenstemming moet zijn met Zijn leer en Zijn wenschen. Eerst en vooral moeten de leeraren zich laten inspireeren door het kruis en zich laten leiden door de gedachte, dat in geen ander dan God heil is, welke wetenschap ook gedoceerd worde. Maar ook de leerlingen moeten steeds het kruis voor oogen hebben, opdat zij, wanneer zij dit huis verlaten, niet alleen degelijk onderlegde jongelui zijn, maar ook trouwe dienaren van Jesus Christus, van wie een stuwende kracht zal uitgaan ter bevestiging en uitbreiding van het Rijk Gods. Moge Rolduc in deze nieuwe schoolgebouwen aan zijn roemrijke tradities getrouw blijven. Dan dankte de Bisschop den Directeur voor alles, wat hij gedaan heeft om dit gebouw tot stand te brengen. De plannen voor nieuwe uitbreidingen liggen reeds gereed. „Gij gaaft nieuwe vleugels aan het aloude Rolduc, tot meerdere eer en glorie van God en tot heil der onsterfelijke zielen."

Ten slotte gaf de Bisschop aan de neergeknielde priesters en leeken den bisschoppelijken zegen. De harmonie speelde het

„Aan U, o Koning der eeuwen", door allen meegezongen.

Het nemen van een photo van gasten, leeraren en leerlingen besloot den morgen. Om 1 uur begon het feestdiner, dat in de meest opgewekte en enthousiaste stemming verliep. Het uitstekend verzorgde menu werd waardig afgewisseld met de geestelijke spijze der keurigste redevoeringen. Na toespraken van een drietal leerlingen (J. Houben, Th. Pol en George Smeets), tot Monseigneur, den Commissaris en den Directeur, voerden het woord de Bisschop, de Commissaris der Koningin, de Vicaris-Generaal, de Directeur, Mhr. Ribbergh, Prof. Dr. van Rooy en Mgr. Dr. Poels, die, vaak geestig, dat de volle zaal klaterde in den lach, dan weer enthousiast, dat de jongens juichten van geestdrift, allen den lof zongen van Rolduc en zijn jubileerenden Directeur, of hulde brachten aan de vele gasten.

't Was vier uur, eer de zaal leegstroomde. Tegen half zes waren allen vereenigd in de aula om de opvoering bij te wonen van de twee laatste bedrijven van Vondel's Lucifer, die thans reeds ten derden male op even schitterende wijze als vroeger ten tooneele werd gebracht.

En toen in het late avonduur de meeste gasten weer waren heengegaan, achterlatend in Rolduc de herinnering aan hun hartelijkheid en vriendschap, maar ongetwijfeld ook meedragend in hun ziel de heugenis aan een eenigen dag, zooals alleen Rolduc die bieden kan, werd hier dankbaar herdacht, hoe weer bevestigd is door hen Corten's mooie woord: „C'est bien là ton privilège, Rolduc, que quiconque a habité sous ton toit, ne t'oubliera jamais".

.....

KRONIEK

1923—1924

31 Augustus. Onze directeur is door H. M. de Koningin benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Een telegram van den Minister van Onderwijs brengt te Rolduc het bericht van deze onderscheiding, dat door de weinige daar aanwezigen en de vele door heel 't land verspreide Roluciens met voldoening vernomen wordt.

7 September. Er is een juichkreet opgegaan in al de lage landen tusschen de Maas en Texel, tusschen Oost-Friesland en de Schelde. De post heeft bij 400 leerlingen een blijde tijding gebracht, vervat in een circulaire van den volgenden inhoud:

Ondanks alle gegeven moeite is het ons niet mogen gelukken met de restauratie van onze klaslokalen en den aanleg van de centrale verwarming op tijd klaar te zijn. Wij zien ons daarom genoodzaakt, de vacantie met 4 dagen te verlengen. De leerlingen worden dus Vrijdag 14 September verwacht.

De dienstregeling van de reis is dezelfde als aangegeven op de vroeger toegezonden circulaire.

De Directie.

Wij blijven dus tot 14 September thuis. Nog nooit heeft een Rolducsche vacantie zoo lang geduurd. Maar kan de vacantie wel ooit te lang zijn?

10 September. Twee leerlingen hebben door verhuizing bovenstaande circulaire niet ontvangen. Zonder iets te vermoeden zijn ze vandaag op reis gegaan. Eerst te Roermond vernemen ze, dat de extra-trein, waarop ze wachten, vier dagen vertraging heeft. Ze besluiten toch maar verder te reizen, en komen laat in den avond te Rolduc aan, waar ze zich zelf over hekken en poorten een toegang moeten verschaffen. 't Moet wel een heel ongewone ervaring zijn om op Rolduc vacantiedagen door te brengen!

14 September. De avond valt al, als de lange stoet vacantie-gangers door het bosquet naar boven de cour betreedt. Wat zou er in huis en daarbuiten zooal veranderd zijn? Mhr. Cuypers, om gezondheidsredenen eervol ontslagen, heeft Rolduc voor goed verlaten. Ook twee der leeken-leeraren hebben afscheid genomen, Mhr. Bonekamp, benoemd aan de R. K. H. B. S. te Maastricht, Mhr. Roukens, benoemd aan de R. K. Kweekschool te Echt. Ir. Bijvoet is de plaats van den vertrokken wiskunde-leeraar komen innemen. Drs. Brouwers is na volbrachte studie van de Amsterdamsche Universiteit teruggekeerd, en ten slotte is Mhr. Adams, priester van het Seminarie, de rijen der leeraren komen versterken.

Er is in deze acht weken op Rolduc heel wat gewerkt. De boerderij achter de aula staat onder dak; met den nieuwen vleugel aan de cour schiet men al aardig op. In den gang tusschen de oude klassen zijn nieuwe plavuizen gelegd, door het aanbrengen van matglas in de deuren is het daar lichter geworden, en alle lokalen zijn terdege gerestaureerd. De trap naar teekenzaal en congregatiekapel heeft een nieuwe stevige bedekking gekregen. De centrale verwarming in klassen en studiezalen is al zoover, dat ze vandaag heeft „geproefstoomd"; voor het electrisch licht zijn de leidingen al gereed. Vóór in het huis naast de muziekzalen is de oude, smalle diensttrap van de Rolducsche abten door een brandvrije, terrazzobevloerde trap vervangen. Last not least is de studiezaal van Klein Rolduc door het bijtrekken van een stuk gang aanmerkelijk vergroot. Zoo weet oud-Rolduc zich tijdig te verjongen.

15 September. Na een dag van aanpassing, voor velen voor 't eerst, aan het kostschoolleven, begint heden de retraite, gepredikt door de Paters van Keulen, van Dam en Rottier C.s.s.R. Drie dagen van bidden, van overwegen, van onderzoeken maken

ons klaar om met ernst en ijver en moed het nieuwe jaar in te gaan. Gods zegen zij met ons!

19 September. Een plechtig Te Deum na de Hoogmis besluit den tijd van genade. Morgen begint weer de gewone gang van het dagelijksche leven.

12 October. De aansluiting van onze installatie aan het net van Kerkrade verschaft ons heden voor 't eerst electrisch licht in klassen en gangen. Bij 't leggen van den hoofdkabel door het carré van Klein Rolduc heeft men daar menschenbeenderen gevonden, vermoedelijk overblijfselen van vroegere abdijbewoners, die volgens oude kaarten rond het koor der kerk werden begraven. Met eerbied heeft men 't gestoorde gebeente weer aan de rust der aarde teruggegeven. Exultabunt ossa humiliata!

16 October. Ook in de studiezalen brandt nu 't electrisch licht, en als na eenige aarzelingen de lampen van de juiste sterkte gevonden zijn, wordt 't studeeren onder **zulke** lampen hier werkelijk een weelde.

19 October. De decoratie van Mhr. Directeur bezorgt ons een vrijen middag, terwijl 's avonds de bekende illusionisten, de heer en mevr. Chambly, ons eenige uren in spanning houden met de wondere handigheid hunner experimenten. Over 't hoe en waarmee en waardoor worden tal van gissingen gewaagd, maar van sommige toeren zoekt men vergeefs een verklaring.

1 November. 't Is November, de doodenmaand; de blaren van de kastanjes op den ijzeren weg zijn gevallen, we gaan den langen winter in. En als we in de liturgie van Allerheiligen met de bewoners van het Hemelsch Jerusalem hebben geglorieerd in de vreugde van hun eeuwigen zomer van zaligheid, dan herdenken we morgen het sombere lijden van zoovele zielen in de plaats van loutering en vragen we van Gods barmhartigheid verzachting en bekorting.

15 November. De eerste winterstorm met rukkende vlagen van wind en tikkende slierten van regen. In de stilte van de avondstudie hooren we 't daarbuiten te beter tieren. Dan plotseling knapt in heel 't huis het electrisch licht uit; in de studiezalen wordt door een enkele gaslamp nog een mageren schijn verspreid. Met de duisternis valt eerst een oogenblik stilte, maar dan breekt 't gejuich los, en eer nog de deuren naar de corridors geopend zijn en vlugge handen daar de gaslampen hebben aangestoken, is 't door het geheele huis al bekend, dat er iets aan de hand is. Over vijf minuten brandt het licht weer, maar de studiezalen hebben hun rust nog niet herkregen, of 't is weer uit, en nu voor goed. Het souper wordt vervroegd, zoodat de pret nog een half uur extra-nachtrust meebrengt. Maar het nieuwtje van de lichtdefecten zal er gauw af zijn.

18 November. Het is een groote dag voor Rolduc, nu aan een aantal leerlingen in onze Kerk het H. Vormsel wordt toegediend en wel door Mgr. Dr. Sträter, Proost van het Domkapittel van Aken en Wijbisschop van Keulen. De Hoogmis wordt opgedragen met pontificale assistentie van Z. D. H. Als na de Mis door de bisschoppelijke handen de zalving geschied is, en de kracht van den H. Geest over de vormelingen is afgebeden, spreekt Mgr. hen toe in onze taal om hen op te wekken tot volharding in 't geloof en tot de kracht van de strijders Gods.

Een plechtige zitting vereenigt kort daarna ons allen in de aula. Namens de nieuw-gevormden begroet W. Nivel den Bisschop met het volgende gedicht:

Heil dem Bischof, dem Gnadenspender.

O hehrer Gesandte des Herrn, sei gegrüsst,
Der himmlische Güter den Herzen erschlieszt!
Dir jauchzet entgegen der Jünglinge Schar
Und bringen zum Dank ihre Wünsche dir dar.

Du brachtest den Tröster, den heiligen Geist,
Der uns in den Lehren des Heils unterweist,

Der Geist, der das Antlitz der Erde erneut,
Der Geister und Herzen erquickt und erfreut.

Der heilet, was wund, und erwarmet was kalt
Der Mut gibt im Streite mit Feindes Gewalt,
Der Zaghafte stärkt und zu Helden sie macht,
Der sicher uns führt durch Sturm und durch Nacht.

Du brachtest der Gaben Siebenzahl
In unsre Geister und Herzen zumal,
Dasz all wir erstärken mehr und mehr
Als tapfere Streiter in Christi Heer!

Gott segne dein Wirken in deinem Kreis,
Der Kirche zum Heile, dem Herrn zum Preis!
Wir beten zum Danke, dasz Frieden und Heil
Dir, Hirt, und den deinen bald werde zu Teil!

Daarna richt Mhr. Directeur woorden van dank tot Mgr., herdenkt den zwaren nood van 't nabije Rijnland en kan voor de arme bevolking een belangrijke som gelds als geschenk van Rolduc aanbieden. Mgr. Sträter drukt dan in sympathieke taal zijn gevoelens uit; hij spreekt van zijn jeugd, in Holland doorgebracht, roemt hoog de Hollandsche milddadigheid, in de laatste jaren beproefd, en verzekert ons, hoe 't „Hollandia docet" ook in zijn land op velerlei gebied wachtwoord geworden is.

25—26 November. Sint Cathrien wordt een dag verschoven, op Maandag, om den heeren philosophen de eer te laten van een extra-viering van hun feest. 't Is wel **hun** feest, want heel den dag zijn ze het voorwerp van een extra-belangstelling, die zich met meer of minder eerbied in allerlei toeroepen en begroetingen uit. Het Casino, waar de wapperende vlaggen een feststemming verraden, wordt nieuwsgierig aangegaapt, en als er door de zorgvuldig gesloten vensters nu en dan een lied naar omlaag klinkt, wordt 't op de cour aanstonds gebruikt als een gelegenheid tot instemming. De heeren van daarboven hebben de eer van den dag: ze zingen de Hoogmis onder eigen leiding en 's avonds geven ze de opvoering van „Jim de Schrijver", waarvan de Tooneelrubriek meer zal zeggen.

6 December. De datum beteekent, dat 't lange trimester ten einde loopt, en St. Nicolaas geeft in velerlei vormen een voorproef van de vacantie. Op Klein Rolduc verschijnt de goede Sint in eigen persoon. — Het triduum van Voor Eer en Deugd wordt dit jaar gegeven door P. Colsen, Lazarist.

13 December. Weer heeft Rolduc bisschoppelijk bezoek: van Mgr. Dr. M. Buckx, van de Congregatie der Priesters van het H. Hart, apostolisch vicaris van Finland.

14 December. Tegen den watertoren vóór aan 't huis is een zware steiger gebouwd. Wat gaat er gebeuren? De eiken balken, die het waterreservoir daarboven schragen, raken versleten, en worden, meer modern, door ijzeren vervangen. Voor de voorzichtigheid zijn de slaapzaal der zusters en zelfs de chambrettes van dortoir 2 „in den toren" ontruimd. 't Blijkt overbodig, want binnen twee dagen is 't werk kant en klaar.

16 December. Vóór het begin van de composities nog een avond van ontspanning: de bekende declamator Albert Vogel houdt ons met zijn expressieve voordracht eenige uren leerzaam en aangenaam bezig. De Forum-scène uit Shakespeare's Julius Caesar, Die Zwei Grenadiere van Heine, De Werkstaking van François Coppée, Havelaars Toespraak tot de hoofden van Lebak, Het wonderkind van Man, De Scheepspraet van C. Huygens: het zijn voor velen bekende stukken, maar toch, op deze wijze voorgedragen, maken ze op allen den sterksten indruk.

17 December. Het bericht komt, dat onze leeraar, Mhr. H. Reijnen, aan de Universiteit van Amsterdam cum laude geslaagd is voor het doct. examen germ. t. en lett. (eng.) Daarop kan Mhr. Directeur krachtens bis-

schoppelijke opdracht aan Mhr. Wismans zijn benoeming mededeelen tot pastoor te Lottum. Jongeren komen, ouderen gaan.

22 December. Na vier dagen drukte en inspanning de weldoende vacantie. Als we tegen half 5 's morgens in den klaren sterrennacht Rolduc verlaten, blijkt 't, dat sneeuw, dooi en vorst kort achter elkaar den weg door 't bosquet en onder langs naar 't station tot een ijsvlakte gemaakt hebben, die onder gestamp der honderden voeten steeds gladder wordt. De vele zaklampjes belichten zoo veel mogelijk den grond om misstappen te doen vermijden. Dat belet niet, dat menigeen zich plotseling op den ijsbodem terugvindt, tot groot genoegen van degenen, die tot dan toe gelukkiger waren.

Een vacantie afwisselend van vorst en dooi; op de meeste plaatsen wordt al schaatsen gereden, en als we

7 Januari in den donkeren avond het bosquet weer beklimmen, is aller verwachting gespannen, of het ijs, dat we onder in de vijvers zien liggen, ons dezen winter nog zal dragen. Eenige aanwezige heeren hebben zich onder de vacantie al ingeoefend, en het Kerkraadsche publiek heeft dank zij de ontvolking van Rolduc de eenige behoorlijke baan in de gemeente vrij kunnen berijden.

8 Januari. Hoera! Den eersten dag al rijden we op 3 vijvers, waar door rappe handen spoedig het ijs is geveegd. Is zoo'n afleiding niet een goed begin van het lange trimester?

9 Januari. Het „land van mest en mist" stelt ons weer eens teleur: wij rijden volop in 't water.

13 Januari. Het ijs is weer als nieuw. Na het diner wordt er op den bovensten vijver wedstrijd gehouden in hardrijden (enkel). De eerlijk gewonnen prijzen kunnen onmiddellijk worden verorberd.

15 Januari. Nog altijd blijven de vijvers „bevloerd". Het kader wordt heden gemobiliseerd op de schaats — voor 't geval bij oorlog de waterlinie dicht vriest, zie je — en weer worden in edelen wedkamp snelheid en schoonheid van rijden beproefd.

De zwanen, sieraad van de vijvers en lievelingen van heel Rolduc, zijn in de oude brouwerij in winterkwartier gebracht. Maar helaas, de oude zwarte, met den wijsgeerigen aanleg, die sinds de witte indringers zijn terrein betraden, steeds maar te peinzen zat aan den ondersten vijver, is een dezer nachten in eerbiedwaardigen ouderdom bezweken. Men heeft hem dood gevonden.

Als heel de maand Januari het weer afwisselend op dooi en vorst draait, blijft Rolduc op de ijsstemming ingesteld. „Vandaag schaatsen?" is de albeheerschende vraag, die tot het diner gewoonlijk allen in spanning houdt. In de beide morgenrecreaties wordt steeds door vrijwilligers voor het bijvegen der banen gezorgd, en zelfs na 't souper zijn er nog liefhebbers te vinden om onder of boven bezem en schop te hanteeren. Toch wordt 't aantal rijders belangrijk minder: hetzij dat de krukken verdwijnen, hetzij dat bij velen langzamerhand de ambitie vermindert, zeker is 't, dat ten laatste alleen diegenen overblijven, die zich op de ijzers volkomen zeker weten. Bij de Heeren wordt juist 't omgekeerde verschijnsel waargenomen: naarmate het ijs langer aanhoudt, voelen meerderen de kracht en de lenigheid van hun jonge jaren terugkeeren, om zich ook op 't ijs te wagen. Of zou 't misschien zijn om een voorbije jeugd zoo lang mogelijk te bewaren?

20 Januari. Zondag. Na een langen middag van ijsvermaak begint om half 6 als gewoonlijk de avondstudie. In de groote studiezaal, vóór aan de vensterzijde, ontstaat plotseling alarm. De ventilatiekraan van een der radiatoren is afgebroken, en het warme water spuit de zaal in. Moedige mannen trachten 't met de handen te stuiten, doch tevergeefs: op die temperatuur is het water hun te machtig. Mhr. Directeur en enkele heeren-deskundigen worden gewaarschuwd, maar kunnen voorloopig 't onheil evenmin verhelpen. Tot overmaat van ramp is de stoker van de centrale verwarming met den Zondagavond uitgegaan en heeft den kelder afgesloten. Als eindelijk

de deur geforceerd is en nieuwe toevoer van water belet wordt, zijn er boven al meer dan 50 emmers weggedragen en zijn de kleeren der omstaanders, heeren en jongens, doorweekt van 't warme vocht. Binnen een half uur speelt 't heele drama zich af, maar de studieijver is voor vanavond verdwenen.

30 Januari. Mhr. Berendsen, al geruimen tijd sukkelend, en sinds de vacantie bedlegerig, wordt heden op eigen verzoek voorzien van de laatste Sacramenten. God geve hem, zoo 't hem zalig is, voorspoedige genezing! En de Z. Theresia van het Kind Jesus, die de zieke met zooveel vertrouwen vereert, moge hem helpen tot de gezondheid!

17 Februari. Septuagesima. Al begint heden de verre voorbereiding tot het Paaschfeest, nog altijd staan we op schaatsen. Maar elken dag „moet" 't toch de laatste keer zijn, volgens de deskundigen.

22 Februari. Heden is 't **echt** voor 't laatst, dat we schaatsen.

24 Februari. Sexagesima. Na een korten dooi is de zwaarste sneeuwval begonnen, die men zich sinds menschenheugenis te Rolduc herinnert. Alle vormen van boomen en heesters in de beide carré's en den tuin worden onder een steeds aandikkende massa verdoezeld en afgerond. Tegen het koor van de Kerk waait 't op tot een meter hoog. De trappen in 't carré van Klein Rolduc worden aangevuld tot een hellend vlak. Op de cour zijn van uur tot uur de ingetreden voetstappen weer bedekt. Voorloopig is er van sneeuwgevechten geen sprake: de sneeuw pakt niet; er wordt gegleden en gesleed en gerold in het poeierige dek, dat al maar dikker wordt, tot eindelijk met het dooiweer de traditioneele strijd Limburg—Holland dag in dag uit kan worden uitgestreden.

28 Februari. De schutting, die sinds het bouwen van den nieuwen vleugel tot ter hoogte van de philosophenzaal een stuk van de cour afsneed, wordt heden opgeruimd. Uitwendig is 't nieuwe gebouw gereed; alleen het binnenwerk zal nog wat tijd vergen.

2 Maart. Quinquagesima. De verschillende afdeelingen van de Congregatie hebben vandaag, bij gelegenheid van ons 40-uren-gebed en mede ter voorbereiding van het a.s. Eucharistisch Congres een Eucharistischen Dag georganiseerd. Het uitvoerig program vindt men bij het Congregatie-verslag. Maar het eigen initiatief der congreganisten tot dit algemeen blijk van eerbied en godsvrucht tot de H. Eucharistie dient hier met eere te worden vermeld. Aan onze aanbiddingsdagen, elk jaar weer de schoonste van ons kerkelijk leven, wordt een bijzonder cachet gegeven door de opwekkende kracht van het onderling voorbeeld, dat op waarlijk stichtende wijze de innige devotie tot het Hoogheilig Sacrament heeft tot uiting doen komen. De lezing van P. Huf S. J. over St. Thomas' Sacramentshymnen vormt een waardig besluit van een mooien dag.

18 Maart. In eigen Rolducschen kring vieren we heden het zilveren priesterfeest van Mhr. Directeur. Wegens den vastentijd is de openlijke viering tot na Paschen uitgesteld, maar heden zijn we echt onder ons om Mhr. Directeur te huldigen en hem te danken voor een kwart eeuw ijverigen en onvermoeiden priesterlijken arbeid ten bate van de Rolducsche jeugd. In de plechtige Hoogmis, door den jubilaris opgedragen, brengen we God den dank en eer, die Hem vooral bij dit priesterfeest toekomt. Het koor voert de Missa in hon. St. Alphonsi van Hub. Cuypers uit. Na de Hoogmis zingt de Heer Amkreutz uit Chèvremont de cantate „Priesterleven" van A. Binnewiertz, in compositie van P. Zeijen.

Tegen 12 uur komen we te zamen in de aula, waar Aug. van der Meer bloemen aanbiedt met de gelukwenschen der kleinen; P. Castermans spreekt er namens de grooten, terwijl Mhr. Ribbergh de gevoelens vertolkt van de Heeren jegens hun jubileerenden Directeur. Ten slotte wordt het van ouds bekende „Jubellied" van J. Ruijten, opnieuw getoonzet door P. Zeijen, door koor en orkest ten gehoore gebracht.

Een gezellige stemming heerscht aan 't diner, dat door de zusters zoo'n hoogen dag

is waardig gemaakt. Na tafel wordt het feestnummer van de Zuid-Limburger, waaraan Mhr. Ribbergh, Directeur Bemelmans, P. Marius Lamers O.F.M., Henri Hermans en Inspecteur Hol hebben meegewerkt, op de cour verspreid en gretig gelezen.

De dag kon wel niet beter worden besloten dan door een lezing van P. Huf S.J. over de plechtigheden der priesterwijding, waarbij de lichtbeelden werden vertoond, waarvoor niemand minder dan Kard. Mercier te Mechelen heeft willen poseeren. De verheven ceremoniën zoo van nabij te volgen en ze daarbij op onderhoudende wijze verklaard te hooren, maakt op velen een diepen indruk.

19 Maart. Ook Mhr. Lemmens was gisteren 25 jaar priester. Maar zijn feest is voor dat van den Directeur moeten wijken, tot 't heden op St. Joseph kan worden gevierd met een plechtige Hoogmis, waarna den jubilaris de gelukwenschen, bijzonder van Klein Rolduc, waar hij al zoo lang werkzaam is, feestelijk worden aangeboden.

Moeder Lidwina, de overste van onze zusters, herdenkt heden den 25en verjaardag van haar religieuse professie. De kloosterlijke bescheidenheid doet dit feest in alle stilte voorbijgaan, maar Mhr. Directeur vindt toch gelegenheid om „Moeder" in tegenwoordigheid van de zusters toe te spreken, en haar te huldigen voor het stille, maar des te meer gewaardeerde werk, dat door haar en haar zusters in ons huis wordt verricht.

23 Maart. De Missievereeniging viert heden het eerste lustrum van haar bestaan in een feestdag, waarvan zij in haar verslag zal getuigen.

30 Maart. Halfvasten. Geen groot stuk ditmaal, bestemd om **de** tooneelgebeurtenis van het jaar te blijven. Want de voorbereiding is al begonnen voor Vondel's „Lucifer", die na de vacantie op 't groote directeursfeest zal worden gespeeld. Daarom vandaag een paar kleine stukjes, waarvan men het verslag in de tooneelrubriek zal vinden.

5 April. Groote verhuizing op Rolduc! De koeien betrekken vandaag hun stallen in het nieuwe economiegebouw achter de aula, terwijl daar ook de schrijnwerkerij, met verschillende electrisch gedreven machines uitgerust, de bakkerij en de slagerij, in gebruik worden genomen.

12 April. Na een urenlangen doodstrijd is Mhr. Berendsen hedenavond omstreeks 10 uur overleden. Het is een droevige dag op Rolduc, nu aan een veelbelovend priesterleven zoo ontijdig een einde komt. Genadige Heer Jesus, geef hem de eeuwige rust!

13 April. Palmzondag. Mhr. Directeur en vijf van de Heeren vertrekken heden naar Italië. De plechtigheden van den Palmzondag worden op Rolduc, ook dit jaar weer, op geheel eenige wijze gevierd.

14 April. Een plechtige lijkdienst wordt gehouden voor de zielerust van Mhr. Berendsen. Het is de laatste dag van de composities; morgen begint de vacantie.

15 April. Als de jongens vertrokken zijn, wordt na een plechtigen lijkdienst het stoffelijk overschot van Mhr. Berendsen uitgedragen naar ons kerkhof. Een groot aantal leerlingen uit de omstreken zijn echter ter begrafenis gekomen om met de familie, de Heeren en vele vrienden aan den overleden leeraar de laatste eer te bewijzen.

5 Mei. We komen naar Rolduc terug voor een korten zomer, met vooruitzicht op veel schoone dagen van vreugde en vermaak. In 't carré heeft de lente, toen we weg waren, al veel kleur gebracht van tulpen en hyacinthen en in den tuin begint 't eerste wit te lichten aan de vruchtboomen. „Der schöne Monat Mai" vertoont zich werkelijk van zijn beste zijde. De nieuwe bouw is thans geheel gereed en alle klassen komen in gebruik. Ook de oude teekenzaal is in twee klaslokalen veranderd, voor goed bestemd voor rhétorique en poésie, terwijl beneden de voormalige natuurkundezaal met aangrenzend physica-kabinet tot den rang van „gewone" klassen verlaagd zijn. Voor natuurkunde, natuurhistorie, hand- en lijnteekenen zijn thans speciale lokalen in den nieuwen bouw, naar alle eischen des tijds ingericht. De poésieklas tegenover de speelzaal, die de laatste twee trimesters een halfslachtig bestaan had, wordt thans uitsluitend tot rookzaal be-

stemd. De stoelen en tafels uit de afgebroken rookzaal worden er als oude bekenden ver-welkomd. Als die eens spreken konden!

21 Mei. Plechtige viering van het directeursfeest, grootsch van opzet en schitterend geslaagd. Een echt feest van oud-Rolducsche traditie dat het kader van de kroniek te buiten gaat en daarom elders afzonderlijk beschreven wordt.

10-11 Juni. Twee dagen van spanning, nu het mondeling van de H. H. S. de eerste eindexamenbeslissing van dit schooljaar zal brengen. De Heeren Prof. J. G. Ch. Volmer, L. F. van Meeuwen Jr., Prof. Dr. A. M. A. A. Steger en W. J. B. Schweitzer treden ouder gewoonte als gecommitteerden op. 't Wordt laat, eer de beslissing valt: elf van de twaalf geslaagd. Voor evenveel gelukkigen is 't „Adieu Rolduc!"

13 Juni. De Jour de jeux wordt om de dubbele viering van het directeursfeest dit jaar afzonderlijk gehouden. De animo lijkt niet zoo groot als gewoonlijk, misschien omdat er te weinig op de trom wordt geroffeld, misschien ook omdat de zwoele warmte te zeer de bewegingen drukt. Maar juist als even gerust wordt voor 't diner, breekt een slagregen los, die vrijwel heel den middag alle voortzetting van de spelen onmogelijk maakt. Alleen de laatste paar uren vóór 't souper kunnen de finales nog worden uitgevochten, zoodat de prijzen niet onverdeeld hoeven te blijven. Na het souper heeft dus de traditioneele plechtigheid plaats, door de heeren philosophen als steeds met wat phantasie omsierd. De ontdekking van Tutankhamen's graf wordt dit jaar ten tooneele gevoerd. De uitdeeling der eereprijzen wekt altijd eenige spanning, van stuk tot stuk door hilariteit weer gebroken.

15 Juni. Drievuldigheidszondag brengt ons 't hoogste bezoek van dit schooljaar, dat van Z. Exc. Mgr. Cesare Orsenigo, apostolisch internuntius te 's-Gravenhage. Om 4 uur stellen we ons op voor de Kerk om den internuntius te verwelkomen, die per auto uit Maastricht hier aankomt, begeleid door Mhr. Jacobs. Als Mgr. is uitgestapt en de eerste begroetingen hebben plaats gehad, heet Herman Hagenaar hem welkom met het volgende gedicht:

Monseigneur.

Au nom de la jeunesse entière,
Rangée ici autour de vous,
Je vous traduis la joie sincère
Que ce beau jour éveille en nous.

Car de vous voir dans son enceinte,
Du Saint-Père réprésentant,
Vous, Envoyé de Rome Sainte,
Rolduc chante ses plus beaux chants.

Agréez donc, o Excellence,
Avec ces fleurs nos meilleurs voeux;
Que Dieu vous arme de constance,
Qu'Il vous octroie des jours heureux!

Et dès ce jour notre annaliste,
De notre joie fidèle écho,
Ajoutera à notre liste
L'auguste nom d'Orsenigo.

Daarna spreekt Mhr. Directeur den hoogen gast in 't fransch toe en betuigt de van ouds beproefde aanhankelijkheid van Rolduc aan Rome en den Paus. Het plechtig Lof wordt door Mgr. Orsenigo bijgewoond. Met groote belangstelling neemt hij kennis van onze inrichting, bijzonder van kerk en crypte.

22 Juni. Processiezondag. 't Is voor velen een teleurstelling, dat de lucht betrokken is en er zelfs een fijne motregen neervalt, als de processie uittrekt. Want bij zoo'n feest van Roomsche blijdschap en Roomsche fierheid hoort het warme zonnelicht. En eer Kerkrade bereikt is, klaart de lucht op en voltrekt zich de plechtigheid verder onder blauwen hemel, den Koning der Glorie ter eere.

23-25 Juni. Het eindexamen Gymnasium wordt afgenomen onder toezicht van de hoogleeraren Dr. R. H. Woltjer (Vrije Universiteit, Amsterdam), Dr. W. Mulder S.J. (R. K. Universiteit, Nijmegen) en Dr. J. Wolff (Rijksuniversiteit, Utrecht). Over den uitslag kunnen we ten volle tevreden zijn: al de 7 candidaten zijn geslaagd.

29 Juni. Vandaag, op Zondag na het Feest van het H. Hart, wordt de toewijding hernieuwd, die we gedaan hebben, toen het H. Hart-beeld hier plechtig werd onthuld. Vóór 't Lof trekken we in lange processie naar buiten, tot vóór 't beeld, waar Mhr. Directeur ons allen wederom opdraagt aan het Goddelijk Hart, het koningschap van Jesus Christus uitroept over Rolduc, Hem onze trouw belooft en zijn zegen afsmeekt voor al onze belangen. Paratum cor nostrum, Deus, paratum cor nostrum.

2-5 Juli. Het mondeling eindexamen van de H. B. S. wordt, telkens twee dagen voor ieder van de beide groepen, afgenomen onder toezicht van de deskundigen, Ir. A. E. R. Collette, oud-hoofding.-direct. der telegraphie; Dr. A. J. C. de Waal, lid van den Octrooiraad: Dr. H. A. J. van Swaay, inspecteur v. h. M. O.; Dr. P. C. Molhuijsen, bibliothecaris der Kon. Bibl.; P. R. Mesker, inspecteur van het L. O.

Pas als 't Lof begint op Zaterdagavond, kan de beslissende vergadering een aanvang nemen. En klokke 6 reeds is de uitslag bekend: 17 van de 22 geslaagd. 't Kon beter! Maar reeds onder de onderbreking kunnen de gelukkigen zich op de cour laten toejuichen.

7 Juli. Vandaag beginnen de overgangsexamens voor de hoogere klassen. De jongeren mogen nog een dag wachten, maar de spanning is er niet minder om. Met ongekenden ijver wordt tot zelfs op de cour geblokt; op Klein Rolduc meent niemand zonder boek te mogen buiten komen en in de corridors, op gang naar Kerk of eetzaal, zijn missieboekjes en sportverslagen door grammaires en notitieboekjes vervangen. 't Gaat erop of eronder!

8-12 Juli. De beproeving is algemeen. Van vak tot vak worden de kansen berekend. De onrust stijgt. Eindelijk Zaterdag het lang verwachte laatste examen. En het vreugdegeschreeuw, als de bel gaat, bewijst, hoe hartgrondig men naar de vacantie verlangt. 's Middags het zware, maar pleizierige werk van koffer-inpakken.

13 Juli. Hartelijk gemeend is onze dank aan God, nu het jaar ten einde is en we ons de veelvuldigheid van Zijn genade weer eens voor oogen stellen. Piissimae majestati gratias agimus. En hoe oprecht is 't Te Deum, waarmee we O. L. Heer dien dank betuigen. Maar nog is de spanning niet geweken, tot de hoofdleeraren aan ieder het vonnis hebben medegedeeld, dat over dit jaar heeft beslist. 't Valt voor sommigen wellicht anders uit als ze gehoopt en verwacht hadden, maar den moed niet verloren! Semper avanti!

14 Juli. De weldoende vacantie: voor allen een dag van vreugde. En toch, voor hen, die achterblijven in 't verlaten Rolduc is er iets weemoedigs in de gedachte, dat velen misschien nooit zullen weerkeeren. Jaren gaan voorbij, geslachten verdwijnen, alleen Rolduc blijft: **Roda felix!**

.....

PRIJSUITDEELING

SCHOOLJAAR 1923—1924.

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het Toelatingsexamen tot de Studie der Philosophie,

de leerling der 6e klasse van het Seminarie:

Joseph Houben, van Valkenburg.

II. Het Eindexamen van het Gymnasium,

alle leerlingen der hoogste klasse:

A.

Joseph Janssen, van Venray.
Jan Kallen, van Noorbeek.
Johan Meijerink, van Denekamp.
Gerard Smeets, van Kerkrade.
Henri ten Berge, van Groningen.

B

Frans Koch, van Steenbergen.
Piet Zoetmulder, van Heerlen.

III. Het Eindexamen der Hoogere Burgerschool,

de leerlingen der hoogste klasse:

Frans Beltjens, van Roermond.
Louis Braam, van Terborg.
Hubert Defesche, van Maastricht.
Bernard Derks, van Bergen.
Jo Maaskamp, van Nijmegen.
Chris Meurs, van Gendt.
Joseph Nijsten, van Roermond.
Alfred Pinckers, van Eijsden.
Jacques Raedts, van Venray.
Eugène Rutten, van Beesel.
Albert Schuerman, van Hulst.
René Smeets, van Ottersum.
Willy Urselmann, van Nijmegen.
Karel van Dijk, van Arnhem.
Frans van Enckevort, van Blerick.
Cor Verbeek, van Oss.
Robert Vorstman, van Overveen.

IV. Het Eindexamen der Hoogere Handelsschool,

de leerlingen der hoogste klasse:

George America, van Gulpen.
Piet Barten, van Beugen.
Martin Berger, van Venlo.
Piet Biesmans, van Venray.
Hubert Bremen, van Kerkrade.
Antoon Hensen, van Rotterdam.
Pierre Lenaerts, van Weert.
Antoon Overling, van Doetinchem.
Joseph Senden, van Vaals.
Laurent Vreeburg, van Delft.
Gerard Wolfs, van Breda.

ALGEMEENE PRIJZEN.

Seminarie.

TWEEDE JAAR.

Mathieu Arts, van Horst.
Pierre Castermans, van Maastricht.

Zeer eervolle vermelding.

Béla Palla, van Szolnok.

EERSTE JAAR.

Hubert Essers, van Valkenburg.

Gymnasium.

VIJFDE KLASSE.

Niet toegekend.

VIERDE KLASSE.

Piet Rutges, van Geertruidenberg.
Martinus van den Bercken, van Grubbenvorst.
Honoré de Rechter, van St. Janssteen.

DERDE KLASSE.

1ste afd.

Henri Jochems, van Meijel.
Joseph Habets, van Kerkrade.
Willem Cals, van Schaesberg.

2de afd.

Antoon Weijnen, van Fijnaart.

TWEEDE KLASSE.

Pierre Spauwen ,van Eijsden.

EERSTE KLASSE.

Jan van Hegelsom, van Grubbenvorst.

Hoogere Burgerschool.

VIERDE KLASSE.

Willy Reinards, vn Valkenburg.

DERDE KLASSE.

1ste afd.

Henri Jansen, van Weert.

2de afd.

Emery van Waes, van Westdorpe.

TWEEDE KLASSE.

1ste afd.

Hubert Frencken, van Obbicht.

2de afd.

Joseph Bemelmans, van Meerssen.

EERSTE KLASSE.

1ste afd.

Herman Hagenaar, van Den Haag.
Peter Walraven, van Kerkrade.

2de afd.

Theo Colsen, van Hontenisse.

Hoogere Handelsschool.

VIERDE KLASSE.

Guillaume Rouschop, van Bergen.

Voorbereidende Klasse.

1ste afd.

Joseph Coumans, van Heerlen.

2de afd.

Hubert Meens, van Klimmen.

.....

SEMINARIE.

TWEEDE JAAR.

Mathieu Arts, van Horst.

Alg. pr., 1ste pr. theol., 1ste pr. eth., 1ste pr. psych., 1ste pr. toeg. psych., 1ste pr. sociol., pr. 5 verm.
1ste verm. bijb. gesch., 2de verm. lat., 2de verm. nat. hist., 2de verm. gesch. wijsb., 6de verm. kerk. gesch.

Pierre Castermans, van Maastricht.

Alg. pr., 1ste pr. boekh., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. psych., 2de pr. gesch. wijsb., 2de pr. lat., 3de pr. eth., pr. 4 verm.,
1ste verm. theol., 1ste verm. toeg. psych., 1ste verm. sociol., 6de verm. hoogd.

Theo Pol, van Weert.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. gesch. wijsb., 2de pr. toeg. psych., 3de pr. eth., pr. 5 verm.
1ste verm. psych., 1ste verm. lat., 3de verm. theol., 3de verm. gew. welspr., 5de verm. bijb. gesch.

Béla Palla, van Szolnok.

1ste pr. theol., 2de pr. eth., 3de pr. psych., pr. 4 verm.
1ste verm. hoogd., 1ste verm. boekh., 3de verm. gesch. wijsb., 4de verm. toeg. psych.

Emile Thissen, van Sittard.

1ste pr. lat.
1ste verm. gew. welspr., 4de verm. eth.

Amaury Janssen, van Venray.

1ste pr. boekh.
3de verm. toeg. psych., 6de verm. psych.

Adrien Peeters, van Weert.

2de pr. kerk. gesch., pr. 4 verm.
1ste verm. gesch. wijsb., 2de verm. eth., 3de verm. psych., 4de verm. theol.

August Lebens, van Munstergeleen.

2de pr. hoogd., 3de pr. eth., pr. 5 verm.
2de verm. theol., 2de verm. psych., 2de verm. toeg. psych., 2de verm. gew. welspr., 5de verm. sociol.

Theo Geelen, van Sittard.

1ste verm. eth., 2de verm. kerk. gesch., 4de verm. psych.

Piet van der Sterren, van Baarlo.

2de verm. boekh., 3de verm. gesch. wijsb., 4de verm. psych.

Martin Christis, van Venlo.

3de verm. eth.

Silvio Raven, van Sittard.

3de verm. nat. hist., 5de verm. hoogd.

Jan Lanckohr, van Kerkrade.

4de verm. eth.

Victor Boosten, van Maastricht.

4de verm. toeg. psych.

EERSTE JAAR.

Hubert Essers, van Valkenburg.

Alg. pr., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. metaph., 1ste pr. eth., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. hoogd., 1ste pr. arch., 2de pr. sociol., 2de pr. boekh., 2de pr. nat. hist.
2de verm. gesch. wijsb., 4de verm. scheik.

Willem Wolf, van St. Pieter-Maastricht.

1ste pr. gesch. wijsb., 1ste pr. scheik., 2de pr. metaph., 2de pr. gr., 2de pr. lat., 2de pr. sociol., pr. 7 verm.
1ste verm. eth., 1ste verm. boekh., 2de verm. hoogd., 2de verm. kerk. muz., 3de verm. nat. hist., 4de verm. bijb. gesch., 5de verm. gew. welspr.

Frans Neuss, van Roermond.

1ste pr. gesch. wijsb., 1ste pr. nat. hist., 2de pr. metaph., 2de pr. scheik., 3de pr. eth., pr. 6 verm.
1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. gr., 2de verm. sociol., 2de verm. arch., 4de verm. lat., 4de verm. hoogd.

Piet Schaeken, van Sittard.

1ste pr. boekh., 2de pr. metaph., 3de pr. nat. hist., pr. 4 verm.
1ste verm. scheik., 2de verm. eth., 3de verm. bijb. gesch., 4de verm. gesch. wijsb.

Hubert Mans, van Venlo.

1ste pr. gew. welspr., pr. 10 verm.
1ste verm. arch., 1ste verm. kerk. muz., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. bijb. gesch., 2de verm. gesch. wijsb., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. eth., 3de verm. scheik., 4de verm. gr., 4de verm. lat.

Ernest Tilmans, van Meerssen.

1ste pr. kerk. muz., 3de pr. nat. hist.
3de verm. gr., 3de verm. lat., 6de verm. gew. welspr.

Jacques Titulaer, van Blerick.

2de pr. eth.,
2de verm. metaph., 4de verm. sociol.

Alphons Delsing, van Echt.

2de pr. gew. welspr.
1ste verm. gesch. wijsb., 2de verm. lat., 6de verm. kerk. gesch.

Joseph Nijsten, van Nuth.

2de pr. kerk. muz., 3de pr. eth., 3de pr. hoogd.
1ste verm. metaph., 4de verm. kerk. gesch., 6de verm. sociol.

Jan Willems, van Sevenum.

3de pr. eth., 3de pr. nat. hist., pr. 6 verm.
2de verm. metaph., 2de verm. boekh., 2de verm. arch., 3de verm. sociol., 4de verm. kerk. gesch., 5de verm. bijb. gesch.

Engelbert Schnabel, van Suristère.

3de pr. bijb. gesch.
4de verm. metaph., 4de verm. eth.

Joseph Müller, van Schinnen.

Pr. 7 verm.
1ste verm. lat., 2de verm. gr., 2de verm. scheik., 2de verm. arch., 4de verm. gew. welspr., 6de verm. sociol.

Jan Simons, van Blerick.

3de verm. hoogd.

Joseph Haan, van Nieuwenhagen.

3de verm. kerk. muz., 6de verm. kerk. gesch.

.....

GYMNASIUM.

Vijfde Klasse.

Hugo von Schwartzenberg, van Rimburg.

Pr. kerk. gesch., pr. gesch., pr. cult. gesch., pr. hoogd., pr. nat.
2de verm. aardr.

Guillaume de Vrede, van Maastricht.

Pr. godsd., pr. ned., pr. cult. gesch.
Verm. lat.

Vierde Klasse.

Piet Rutges, van Geertruidenberg.

Alg. pr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. fr., 1ste pr. nat., 1ste pr. scheik., 2de pr. godsd., 2de pr. gr., 2de pr. lat., 2de pr. wisk.
1ste verm. hoogd., 2de verm. ned., 2de verm. eng.

Martinus van den Bercken, van Grubbenvorst.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. gr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. wisk., 2de pr lat., 2de pr. eng., 2de pr. nat., pr. 5 verm.
1ste verm. gesch., 2de verm. aardr., 2de verm. handt., 3de verm. hoogd., 4de verm. scheik.

Honoré de Rechter, van St. Janssteen.

Alg. pr., 1ste pr. lat., 1ste pr. gesch., 1ste pr. eng., 2de pr. godsd., 2de pr. gr., 2de pr. hoogd., 2de pr. handt., pr. 6 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. aardr., 1ste verm. fr., 2de verm. wisk., 2de verm. scheik., 4de verm. nat.

Emmanuel Hell, van Duisburg.

1ste pr. gesch., 1ste pr. gesch., 1ste pr. hoogd., 2de pr. gr., 2de pr. ned., 2de pr. aardr., 2de pr. handt., pr. 7 verm.

1ste verm. lat., 1ste verm. eng., 1ste verm. wisk., 1ste verm. nat., 1ste verm. scheik., 2de verm. fr., 3de verm. godsd.

George Smeets, van Ottersum.

1ste pr. handt.

3de verm. godsd., 3de verm. ned.

Joseph Hermans, van Spekholzerheide.

2de pr. scheik.

2de verm. gr., 3de verm. fr., 3de verm. wisk.

Joseph Spuisers, van Sittard.

Pr. 4 verm.

1ste verm. handt., 3de verm. nat., 4de verm. ned., 4de verm. wisk.

Louis Koch, van Steenbergen.

Pr. 4 verm.

2de verm. lat., 2de verm. nat., 3de verm. aardr., 3de verm. scheik.

Pierre Wijnen, van Reijmerstock.

1ste verm. godsd.

Joseph Hennen, van Merkelbeek.

2de verm. godsd., 2de verm. gr.

Nico van der Zalm, van Den Haag.

2de verm. hoogd., 3de verm. eng., 4de verm. fr.

Derde Klasse.

1e Afd.

Henri Jochems, van Meijel.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. gr., pr. 7 verm.

1ste verm. lat., 1ste verm. ned., 1ste verm. aardr., 1ste verm. fr., 1ste verm. eng., 1ste verm. wisk., 2de verm. hoogd.

Joseph Habets, van Kerkrade.

Alg. pr., pr. ned., pr. eng., pr. wisk., pr. handt., pr. 6 verm.

2de verm. gr., 2de verm. lat., 2de verm. gesch., 2de verm. aardr., 2de verm. fr., 2de verm. nat.

Willem Cals, van Schaesberg.

Alg. pr., pr. lat., pr. fr., pr. hoogd., 2de pr. godsd.

1ste verm. gr., 2de verm. ned., 2de verm. aardr.

Joseph Neuss, van Vaals.

Pr. gesch., pr. aardr., pr. wisk., pr 4 verm.

1ste verm. hoogd., 1ste verm. nat., 2de verm. eng., 3de verm. godsd.

Joseph Hermans, van Broekhuizenvorst.

Pr. nat.

1ste verm. gesch., 4de verm. godsd.

Joseph Keijsers, van Sittard.

1ste verm. godsd., 2de verm. nat., 3de verm. lat.

Willy Snieders, van Dommelen.

2de verm. ned.

Pierre Keijbets, van Terwinselen.

4de verm. godsd.

2e Afd.

Antoon Weijnen, van Fijnaart.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. lat., pr. gr., pr. ned., pr. gesch., pr. aard., pr. fr., pr. hoogd., pr. eng., pr. wisk., pr. nat.

Mathieu Vinken, van Schaesberg.

Pr. handt.

1ste verm. godsd., 2de verm. lat.

Vincent Pijls, van Nuth.

2de pr. godsd., pr. 5 verm.

1ste verm. lat., 1ste verm. gesch., 1ste verm. aardr., 2de verm. ned., 2de verm. nat.

Hubert Ortmans, van Mechelen.

2de pr. lat., pr. 7 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. fr., 1ste verm. handt., 2de verm. gr., 2de verm. eng., 2de verm. wisk., 3de verm. godsd.

Louis Raedts, van Venray.

Pr. 8 verm.

1ste verm. gr., 1ste verm. eng., 1ste verm. wisk., 1ste verm. nat., 2de verm. aardr., 2de verm. fr., 2de verm. hoogd., 3de verm. lat.

Leo Sijstermans, van Valkenburg.

1ste verm. hoogd.

Werner Smeets, van Bleijerheide.

2de verm. godsd.

Nico Pompers, van St. Geertruid.

2de verm. ned.

Joseph van Loo, van Schin-op-Geulle.

2de verm. eng.

Henri Wetzels, van Chêvremont.

4de verm. godsd.

Tweede Klasse.

Pierre Spauwen, van Eysden.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 1ste pr aardr., 2de pr. fr.

1ste verm. gesch., 3de verm. nat. hist.

Hubert Keularts, van Heerlen.

1ste pr. gesch., pr. 6 verm.

1ste verm. hoogd., 2de verm. fr., 2de verm. nat. hist., 3de verm. ned., 3de verm. aardr., 4de verm. lat.

Louis Paulussen, van Maastricht.

1ste pr. aardr., 2de pr. ned., 2de pr. gesch., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. lat., 1ste verm. fr., 4de verm. gr.

Gerard Dijkman, van Epe.
1ste pr. fr., 2de pr. gr., 2de pr. lat.
1ste verm. nat. hist., 4de verm. godsd., 4de verm. gesch.

Frans Ruffini, van Rumpen.
1ste pr. hoogd.
2de verm. godsd., 2de verm. aardr., 3de verm. gesch.

Pierre Knops, van Obbicht.
1ste pr. handt., 2de pr. nat. hist., pr. 4 verm.
1ste verm. gr., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. ned., 3de verm. lat.

Johan van Wijngaarden, van Blerick.
2de pr. godsd., pr. 4 verm.
2de verm. gesch., 2de verm. handt., 3de verm. fr., 4de verm. nat. hist.

Hubert Senden, van Voerendaal.
Pr. 7 verm.
1ste verm. aardr., 2de verm. lat., 2de verm. hoogd., 3de verm. godsd., 3de verm. gr., 4de verm. gesch., 4de verm. fr.

Mathieu Partouns, van Eysden.
1ste verm. handt., 3de verm. aardr.

Bernard Carlier, van Groningen.
2de verm. kerk. gesch., 3de verm. aardr., 4de verm. ned.

Jan Possen, van Mechelen.
2de verm. gr.

Eerste Klasse.

Jan van Hegelsom, van Grubbenvorst.
Alg. pr., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 2de pr. aardr., 2de pr. fr.,
1ste verm. nat. hist., 1ste verm. gesch.

Hubert Dassen, van Heerlen.
1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. nat. hist., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. voordr.
2de verm. ned., 3de verm. lat.

Willem Boumans, van Simpelveld.
1ste pr. bijb. gesch., pr. 5 verm.,
1ste verm. handt., 2de verm. godsd., 2de verm. fr., 3de verm. aardr., 3de verm. nat. hist.

Charles Adriaans, van Maastricht.
1ste pr. fr., pr. 4 verm.
1ste verm. ned., 2de verm. lat., 2de verm. gesch., 3de verm. bijb. gesch.

Joseph Muré, van Maastricht.
1ste pr. handt., 2de pr. lat., 2de pr. ned., 2de pr. gesch., 2de pr. nat. hist.
1ste verm. fr.

Albert Hennekens, van Beek.
Pr. 4 verm.
1ste verm. aardr., 2de verm. nat. hist., 4de verm. bijb. gesch., 4de verm. lat.

Guillaume Havenith, van Bocholtz.
1ste pr. godsd.
2de verm. aardr.

Jan Renckens, van Bingelrade.
1ste verm. lat., 3de verm. gesch., 4de verm. godsd.

Charles Doomen, van Spekholzerheide.
3de verm. godsd., 3de verm. fr.

Rudolph Nadaud, van Maastricht.
3de verm. ned.

Alphons Kerckhoffs, van Meerssen.
3de verm. nat. hist., 4de verm. ned.

Antoine Houben, van Valkenburg.
4de verm. fr.

****

HOOGERE BURGERSCHOOL.

Vierde Klasse.

Willy Reinards, van Valkenburg.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. cosmogr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. staatsw., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 2de pr. wisk., 2de pr. werkt., 2de pr. boekh., 2de pr. eng.
1ste verm. scheik., 2de verm. nat., 3de verm. nat. hist.

Jan Gökemeyer, van Kerkrade.
1ste pr. nat., 1ste pr. scheik., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 2de pr. godsd., 2de pr. cosmogr., 2de pr. staatsw., pr. 4 verm.
1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. werkt., 2de verm. aardr., 3de verm. wisk.

Louis Martens, van Valkenburg.
1ste pr. boekh., 1ste pr. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. eng., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. werkt., 2de pr. nat. hist., 2de pr. aardr. 2de pr. fr., pr. 6 verm.
1ste verm. godsd., 1ste verm. scheik., 2de verm. werkt., 2de verm. staatsw., 2de verm. hoogd., 4de verm. nat.

Max Hartmann, van Delft.
1ste pr. wisk., 2de pr. nat., pr. 7 verm.
2de verm. werkt., 2de verm. gesch., 3de verm. godsd., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. cosmogr., 4de verm. boekh., 4de verm. fr.

Antoon Hermans, van Brunssum.
1ste pr. werkt., pr. 8 verm.
1ste verm. cosmogr., 1ste verm. gesch., 1ste verm. aardr., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. wisk., 3de verm. nat., 3de verm. scheik., 3de verm. staatsw.

Frans Kneepkens, van Weert.
1ste pr. hoogd., 2de pr. scheik., pr. 4 verm.
1ste verm. fr., 2de verm. boekh., 2de verm. nat. hist., 2de verm. eng.

Alphons van Oppen, van Aken.
Pr. 5 verm.
1ste verm. nat. hist., 1ste verm. ned., 1ste verm. hoogd., 4de verm. cosmogr., 4de verm. staatsw.

Jean Gozé, van Maastricht.
Pr. 5 verm.
1ste verm. boekh., 1ste verm. staatsw., 2de verm. godsd., 2de verm. gesch., 3de verm. kerk. gesch.

Gerard de Nijs, van Roosendaal.
1ste verm. eng., 2de verm. fr., 4de verm. nat. hist.

Arnold Jochems, van Meijel.
3de verm. fr.

Derde Klasse.

1e Afd.

Henri Jansen, van Weert.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 2de pr. kerk. gesch., 2e pr. wisk.
1ste verm. eng.

Adriaan van den Hoek, van Rotterdam.
1ste pr. nat., 1ste pr. staatsw., 2de pr. godsd., 2de pr. nat. hist.
3de verm. wisk., 3de verm. eng.

Christ Smits, van Valkenburg.
1ste pr. kerk. gesch., pr. 4 verm.
1ste verm. nat., 1ste verm. staatsw., 3de verm. aardr., 4de verm. ned.

Aloys Beuken, van Mechelen.
1se pr. wisk., 2de pr. hoogd., 2de pr. eng., pr. 5 verm.
1ste verm. kerk. gesch., 2de verm. ned., 2de verm. fr., 3de verm. gesch., 4de verm. staatsw.

Antoon Meyers, van Oss.
1ste pr. gesch., pr. 4 verm.
3de verm. kerk. gesch., 3de verm. ned., 4de verm. nat., 4de verm. hoogd.

Piet Hoefnagels, van Asten.
1ste pr. aardr.
1ste verm. gesch., 4de verm. wisk., 4de verm. nat. hist.

Yette Flapper, van Franeker.
1ste pr. handt., 2de pr. eng., pr. 6 verm.
1ste verm. nat., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. aardr., 1ste verm. ned., 2de verm. wisk., 4de verm. fr.

Everhard Carlier, van Groningen.
1ste pr. eng..
3de verm. hoogd.

Jan van den Hombergh, van Amsterdam.
2de pr. staatsw., 2de pr. fr.
1ste verm. hoogd., 3de verm. nat. hist.

Mathieu Kissels, van Klimmen.
2de pr. nat.
1ste verm. wisk., 3de verm. godsd., 4de verm. hoogd.

Willy Vermeulen, van Beuningen.
2de pr. aardr., pr. 5 verm.
1ste verm. fr., 1ste verm. eng., 2de verm. godsd., 2de verm. gesch., 2de verm. hoogd.

Anton Kauling, van Gouda.
2de pr. ned., pr. 6 verm.
1ste verm. godsd., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. aardr., 3de verm. fr., 4de verm. gesch., 4de verm. staatsw.

Hendrik Swart, van Tripscompagnie.
Pr. 4 verm.
2de verm. staatsw., 4de verm. godsd., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. aardr.

Jan Staf, van Koetah-Radja.
1ste verm. handt., 3de verm. staatsw.

Henri Vencken, van Papenhoven.
2de verm. nat. hist., 3de verm. nat.

George Urselmann, van Nijmegen.
2de verm. handt.

2e Afd.

Emery van Waes, van Westdorpe.
Alg pr., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. wisk., 1ste pr. nat., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. aardr., 1ste pr. staatsw., 1ste pr. fr., 2de pr. gesch., 2de pr. ned., 2de pr. eng.
4de verm. hoogd.

Theophile Stroux, van Stramproy.
1ste pr. godsd., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. eng., pr. 5 verm.
1ste verm. aardr., 1ste verm. fr., 1ste verm. hoogd., 3de verm. ned., 4de verm. wisk.

Alex Bots, van Alkmaar.
1ste pr. wisk., 2de pr. nat., 2de pr. aardr., 2de pr. ned., pr. 4 verm.
2de verm. godsd., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. gesch., 4de verm. staatsw.

Cornelis Kerckhoffs, van Meerssen.
1ste pr. gesch., 2de pr. staatsw., 2de pr. hoogd., 1ste verm. godsd., 3de verm. eng.

Antoon Annyas, van Leeuwarden.
1ste pr. ned., pr. 9. verm.
1ste verm. gesch., 1ste verm. eng., 2de verm. nat., 2de verm. nat. hist., 2de verm. aardr., 2de verm. staatsw., 3de verm. godsd., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. wisk.

Peter Straeten, van Vaals.
1ste pr. hoogd.

Bernard Oomen, van Oosterhout.
1ste pr. handt., 2de pr. godsd., 2de pr. kerk. gesch., pr. 4 verm.
1ste verm. nat., 1ste verm. ned., 3de verm. gesch., 4de verm. fr.

Henri Frencken, van Weert.
2de pr. godsd., 2de pr. gesch.
3de verm. aardr., 4de verm. nat. hist.

Mathieu Stessen, van Gulpen.
2de pr. fr.
2de verm. hoogd.

Clemens Ubben, van Kerkrade.
Pr. 5 verm.
1ste verm. staatsw., 3de verm. nat., 3de verm. hoogd., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. eng.

Jo Jagersma, van Nuth.
1ste verm. nat. hist.
Joseph van der Heijden, van Hulst.
1ste verm. kerk. gesch., 4de verm. aardr.
Frans Wolfs, van Terborg.
2de verm. wisk., 2de verm. fr., 2de verm. eng.
Joseph van Rhijn, van Hilversum.
2de verm. ned.
Gerard Vollmer, van Dokkum.
3de verm. godsd.
Willem Colsen, van Hontenisse.
3de verm. nat. hist.
Willy Linthorst, van Wilp.
3de verm. staatsw.
Allard Vermeulen, van Beuningen.
3de verm. fr., 4de verm. aardr.

Tweede Klasse.

1e Afd.

Hubert Frencken, van Obbicht.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. eng., 1ste pr. handt.
2de verm. hoogd.
Joseph Gerards, van Kerkrade.
1ste pr. hoogd., pr. 5 verm.
1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. aardr., 2de verm. gesch., 3de verm. eng.
Marinus Boerland, van Nieuwe-Pekela.
1ste pr. eng., pr. 9 verm.
1ste verm. gesch., 1ste verm. ned., 1ste verm. hoogd., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. nat. hist., 2de verm. handt., 3de verm. godsd., 3de verm. aardr., 3de verm. fr.
Ernest Receveur, van Venlo.
1ste pr. handt.
2de verm. aardr.
Piet Geurts, van Gennep.
2de pr. kerk. gesch., 2de pr. nat. hist., 2de pr. gesch., 2de pr. aardr., 2de pr. ned., 2de pr. fr.
1ste verm. eng., 2de verm. godsd.
Henri Lebens, van Born.
2de pr. godsd., pr. 4 verm.
1ste verm. fr., 2de verm. eng., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. gesch.
Gerard van Hout, van Mill.
2de pr. aardr.
2de verm. fr., 4de verm. nat hist., 4de verm. ned.
Frans Rütten, van Kerkrade.
1ste verm. godsd.
Willy Weyden, van Kerkrade.
1ste verm. handt.
Willy van Riet, van Kerkrade.
2de verm. ned., 3de verm. kerk gesch.
Henri Ehmen, van Groningen.
3de verm. handt.

2e Afd.

Joseph Bemelmans, van Meerssen.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. handt., 2de pr. wisk., 2de pr. nat. hist., 2de pr. fr., 2de pr. hoogd.
1ste verm. eng., 3de verm. aardr.
Willem Vossenaar, van Heerlen.
1ste pr. wisk., 1ste pr. gesch., 2de pr. eng.
4de verm. godsd., 4de verm. aardr.
Willy Smeets, van Boxmeer.
1ste pr. hoogd., 1ste pr. eng., pr. 5 verm.
1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. aardr., 2de verm. fr., 3de verm. godsd., 4de verm. ned.
Willem Dessing, van Naaldwijk.
1ste pr. godsd., 2de pr. kerk. gesch., pr. 7 verm.
1ste verm. fr., 2de verm. wisk., 2de verm. nat. hist., 2de verm. gesch., 2de verm. hoogd., 2de verm. eng., 3de verm. handt.
Frits Helmer, van Den Haag.
1ste pr. nat. hist., 2de pr. aardr., 2de pr. handt., pr. 5 verm.
1ste verm. gesch., 2de verm. godsd., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. wisk., 3de verm. fr.
Hein Robertz, van Heerlen.
1ste pr. gesch.
1ste verm. ned., 2de verm. kerk. gesch.
Henri Simons, van Maasniel.
1ste pr. aardr.
1ste verm. nat. hist.
Jan Pernot, van Born.
1ste pr. fr., 2de pr. hoogd.
1ste verm. godsd., 1ste verm. eng., 2de verm. ned.
Henri Romans, van Beek.
2de pr. ned., 2de pr. eng.
1ste verm. handt., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. nat. hist.
Kees Bots, van Leiden.
1ste verm. wisk., 4de verm. fr.
Frans Beuskens, van Gulpen.
1ste verm. hoogd.
Eduard Meussen, van Valkenburg.
2de verm. aardr.
Frans Thuys, van Laren.
2de verm. handt., 3de verm. hoogd.
Henri van de Kar, van Steenbergen.
3de verm. nat. hist., 3de verm. ned.
Karel Rouppe van der Voort, van Vught.
3de verm. gesch.

Eerste Klasse.

1e Afd.

Herman Hagenaar, van Den Haag.
Alg. pr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 2de pr. wisk., 2de pr. aardr., 2de pr. hoogd.

Peter Walraven, van Kerkrade.
Alg. pr., pr. 8 verm.
1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. wisk., 2de verm. aardr., 2de verm. ned., 2de verm. fr., 2de verm. hoogd., 3de verm. nat. hist., 4de verm. godsd.

Charles Kleikers, van Heerlen.
1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. hoogd.
2de verm. aardr.

Martin Haagmans, van Chèvremont.
1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., pr. 5 verm.
1ste verm. ned., 1ste verm. hoogd., 2de verm. godsd., 2de verm. bijb. gesch., 3de verm. wisk.

Jules Vallen, van Ottersum.
1ste pr. wisk., pr. 5 verm.
1ste verm. gesch. 2de verm. ned., 3de verm. godsd., 3de verm. bijb. gesch., 4de verm. nat. hist.

Theo Leenderts, van Rotterdam.
1ste pr. ned.
2de verm. nat. hist., 2de verm. gesch.

Berto Goulmy, van Den Bosch.
1ste pr. handt.

Willy Kramers, van Zwolle.
2de pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. gesch., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. aardr.

Pierre Hermans, van Maastricht.
Pr. 4 verm.
1ste verm. fr., 2de verm. wisk., 4de verm. bijb. gesch., 4de verm. ned.

Alphons Smeets, van Eysden.
1ste verm. godsd., 1ste verm. aardr., 4de verm. bijb. gesch.

Joop Weitjens, van Bussum.
2de verm. gesch.

2e Afd.

Theo Colsen, van Hontenisse.
Alg. pr., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. wisk., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. aardr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 2de pr. gesch.
1ste verm. godsd.

Jan van der Meer, van Alkemade.
1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. aardr., 1ste pr. handt., 2de pr. gesch., pr. 4 verm.
1ste verm. wisk., 1ste verm. ned., 1ste verm. fr., 1ste verm. hoogd.

Willy Martens, van Valkenburg.
1ste pr. godsd., 1ste pr. wisk., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. ned., pr. 4 verm.
1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. fr., 2de verm. hoogd.

Gerard Kraakman, van Amstenrade.
1ste pr. hoogd., 2de pr. fr.
1ste verm. bijb. gesch., 2de verm. godsd., 2de verm. gesch.

Robert Lammers, van Someren.
Pr. 4 verm.
1ste verm. gesch., 2de verm. godsd., 2de verm. bijb. gesch., 2de verm. nat. hist.

Gerard Castelein, van Amsterdam.
1ste verm. handt.

August van der Meer, van Boxtel.
1ste verm. voordr., 3de verm. godsd.

Joseph Havenith, van Bocholtz.
2de verm. handt., 4de verm. hoogd.

Aloys Eygenraam, van Dordrecht.
3de verm. godsd.

Pierre Brueren, van Velden.
3de verm. hoogd.

.....

HOOGERE HANDELSSCHOOL.

Vierde Klasse.

Guillaume Rouschop, van Bergen.
Alg. pr., pr. godsd., pr. ned. t., pr. fr. t., pr. fr. corr., pr. hoogd. t., pr. hoogd. corr., pr. stelk., pr. hand. recht, pr. hand. gesch., pr. nat., pr. scheik., pr. econ., pr. 4 verm.
1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. eng. t., 1ste verm. eng. corr., 2de verm. hand. aardr.

Marcel Krekelberg, van Maastricht.
Pr. kerk. gesch., pr. boekh., pr. 9 verm.
1ste verm. ned. t., 1ste verm. eng. corr., 1ste verm. hand. recht, 1ste verm. hand. aardr., 1ste verm. nat., 1ste verm. scheik., 1ste verm. econ., 2de verm. fr. t., 2de verm. stelk.

Eduard Lenssen, van Brunssum.
Pr. eng. corr., pr. hand. aardr., pr. 6 verm.
1ste verm. fr. t., 1ste verm. eng. t., 1ste verm. hand. gesch., 2de verm. fr. corr., 2de verm. boekh., 2de verm. hand. recht.

George Verhaegen, van Graauw.
1ste verm. boekh., 1ste verm. stelk., 2de verm. scheik.

Paul van de Venne, van Weert.
1ste verm. fr. corr., 2de verm. kerk. geschied., 2de verm. econ.

.....

VOORBEREIDENDE KLASSE.

1e Afd.

Joseph Coumans, van Heerlen.
Alg. pr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., pr. 5 verm.
1ste verm. rek., 1ste verm. gesch., 1ste verm. aardr., 1ste verm. nat., 3de verm. godsd.

Aloys Ferket, van Nieuw-Namen.
1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. nat., 2de pr. godsd., 2de pr. rek.
2de verm. ned.

Jules Nabben, van Sevenum.
1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. nat., 2de pr. godsd.
1ste verm. rek., 1ste verm. ned.

Piet Meijer, van Den Haag.
1ste pr. godsd., 1ste pr. rek.

Guido Notermans, van Venlo.
1ste pr. ned., 1ste pr. fr., pr. 5 verm.
1ste verm. gesch., 1ste verm. aardr., 1ste verm. nat., 2de verm. godsd., 2de verm. rek.

Nico Asma, van Heeg.
1ste verm. godsd.

Antoon Adams, van Beegden.
1ste verm. ned.

Jean Henkes, van Maastricht.
1ste verm. fr.

Fried Nelissen, van Rotterdam.
1ste verm. fr.

2e Afd.

Hubert Meens, van Klimmen.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. ned., pr. 5 verm.
1ste verm. rek., 1ste verm. gesch., 1ste verm. aardr., 1ste verm. fr., 1ste verm. nat.

Mathieu Lenssen, van Elsloo.
Pr. rek., pr. gesch., pr. aardr., pr. nat., 2de pr. godsd.
1ste verm. ned.

Gerard Pubben, van Ottersum.
Pr. fr.
2de verm. ned., 3de verm. godsd.

Herman Vreuls, van Nieuwenhagen.
Pr. 4 verm.
2de verm. gesch., 2de verm. aardr., 2de verm. fr., 2de verm. nat.

Hubert Verbruggen, van Grathem.
1ste verm. godsd., 2de verm. rek.

Willem Hübben, van Eygelshoven.
2de verm. godsd.

Jan van de Loo, van Ottersum.
4de verm. godsd.

****

JAARVERSLAGEN

MARIA-CONGREGATIES

Het vorige jaar begon Majoraspero zijn jaarverslag met een klacht over het ontbreken van een Secretaris in het Congregatiebestuur en hij sprak de hoop uit, „dat die leemte aangevuld zou worden." Thans is aan zijn wensch tegemoet gekomen, want reeds in de 2e bestuursvergadering der 2e afdeeling werd schrijver van dit verslag met 4 tegen 3 stemmen voor dhr. Zoetmulder gekozen.

De besturen bestaan uit de volgende leden:

1e afd. Seminaristen:
Prefect: Theo Pol.
1e Assistent: August Tijssen.
2e Assistent: Amaury Janssen.
Raadsleden: Jules Thijwissen en Jos. Houben.

2e afd. Niet-Seminaristen:
Prefect: René Smeets.
1e Assistent: Piet Zoetmulder.
2e Assistent: Martin Berger.
Raadsleden: Henri ten Berge, Antoon Janssen, Jos. Neuss en Jan Horsmans.

Wanneer ik nu eens terugzie op 't afgeloopen jaar, dan kan ik niets dan vooruitgang constateeren. En niet voornamelijk vooruitgang in ledenaantal, maar vooral vooruitgang, wat betreft: werken naar buiten.

Gedurende het eerste trimester al werden 3 secties opgericht.

Op de eerste plaats een sectie „voor Eer en Deugd", waarvan de leden de verplichting op zich nemen, niet te dulden dat in **hun bijzijn** minder passende of zedelooze taal gesproken wordt. Ondanks het feit, dat bij zeer velen een verkeerd begrip aangaande dit streven heerschte, werden toch verschillende Congreganisten lid.

Een tweede sectie werd in het leven geroepen ter verspreiding van goede lectuur. De leden zijn door 't verspreiden van brochures van het G(eert) G(roote) G(enootschap) reeds flink „in actie" geweest.. De leden der derde sectie nemen op zich om bij voorkomende gelegenheden geld in te zamelen voor liefdadige doeleinden. Ook zij hebben hun verplichting naar behooren vervuld.

Voor de leden dezer 3 secties zijn een paar afzonderlijke vergaderingen gehouden, die flink bezocht werden.

8 Dec., de feestdag van de Onbevlekte Ontvangenis van Maria, zette de kroon op ons werken gedurende het eerste trimester.

Voor het eerst werd toen weer, sedert vele jaren, het mooie gebruik hersteld, dat de Congreganisten op algemeene Communiedagen met hun medaille getooid tot de H. Tafel naderden.

Om 11.30 uur had de jaarlijksche algemeene vergadering in de crypta plaats, waarbij 62 aspirant-leden hun opdracht deden. De E. H. Terstappen, directeur der 1e afdeeling, hield de feestpredicatie naar aanleiding van de tekstwoorden: „Causa nostrae laetitiae" Oorzaak onzer blijdschap. Spreker toonde ons hoe Maria, op dat oogenblik, maar ook gedurende ons geheele leven de oorzaak van onze blijdschap is.

Het 2e Trimester was niet onbelangrijker dan het eerste alleen reeds door het feit, dat op initiatief van het bestuur der 1e afdeeling op Vastenavond-Zondag de eerste Rolducsche Eucharistische dag georganiseerd werd, die in alle opzichten prachtig geslaagd is. Behalve algemeene H. Communie, vrijwillige

aanbidding, enz. had er voormiddags een algemeene vergadering plaats in de aula. Dhrn. P. Castermans, congreganist der 1e afd. en R. Smeets, prefect der 2e afd. hielden een lezing resp. over de onderwerpen: „Wat de Christus Eucharisticus voor ons beteekent" en „Maria en de Eucharistie". Een woord van lof mag den beiden sprekers niet onthouden worden.

's Avonds een voordracht van den bekenden pater O. Huf S.J. uit Maastricht, over de Sacramentshymnen van St. Thomas van Aquino. De aula was flink bezet en de voordracht, afgewisseld met pianomuziek van den congreganist G. Smeets, viel zeer in den smaak. De vergadering vormde een passend slot voor dezen veelbeteekenenden dag.

Veelbeteekenend, zeg ik, omdat bij die gelegenheid plannen gemaakt zijn tot oprichting eener 4e z.g. Eucharistische sectie. Jammer genoeg zijn die plannen nog niet uitgevoerd, maar laten we hopen, dat ze spoedig werkelijkheid mogen worden. De Congregatie zou er op vooruitgaan, en vooral haar eerste doel, n.l. „zelfheiliging" zou meer en meer bereikt worden.

Evenals vorige jaren trok ook dit jaar, gedurende het 3e trimester, de Congregatie als vereeniging mee in de jaarlijksche Sacramentsprocessie, waarbij ook het vaandel, door bestuursleden gedragen, meegevoerd werd.

Vermeld zij nog, dat het bestuur der 2e afdeeling in zijn laatste (de vierde) bestuursvergadering zooals elk jaar de candidaten voor een nieuw bestuur benoemde.

Zooals uit dit verslag moge blijken, kunnen we met voldoening op 't afgeloopen Congregatiejaar terugzien. De Congregatie is gegroeid tot een vereeniging als geen tweede te Rolduc.

Moge dat zoo voortgaan, moge Gods zegen er op blijven rusten, onder de bescherming van Zijne en ons aller Moeder tot heil van de Rolducsche Congreganisten.

Ant. Janssen, Secretaris.

DE DERDE ORDE

Prefect: J. Thijwissen.
Onderprefect: G. Heijltjes.
Secretaris: Th. Pol.
Penningmeester: G. Bemelmans.

Weer is een jaar verstreken en weer is de Derde Orde te Rolduc een jaar ouder geworden. Dit ouder-worden wil echter op zich niet zooveel zeggen, want 't is eerst ruim 3 jaar, dat Franciscus zijn zonen ook telt in 't oude Rolduc. Maar, wel zegt 't iets dat zij, ondanks de moeilijkheden, een jonge vereeniging zoo eigen, zich weet staande te houden en zelfs uit te breiden.

Na de groote vacantie moesten we een aanmerkelijke dunning der gelederen constateeren: onder hen, die naar 't Groot-Seminarie gingen, alsook onder degenen, die hun eindexamen hadden afgelegd, waren er velen, die als leden der Derde Orde waren ingeschreven.

Er moest gewerkt worden en vooreerst diende 't bestuur weer voltallig te worden gemaakt. Nu rees de vraag: „Wie kunnen voor bestuursleden in aanmerking komen?" want 't aantal geprofesten was te gering, om een stemming te laten plaats hebben. In de bestuursvergadering van 28 October werd daarom besloten tot benoeming van voorloopige bestuursleden en de benoeming viel op G. Heijltjes en G. Bemelmans. Den 11en November had de eerste vergadering van 't weer voltallig bestuur plaats en werden de functies verdeeld, zooals hierboven is aangegeven.

't Bestuur begreep, hoe noodig 't was, propaganda te maken, opdat het ledenaantal, dat bij 't einde van elk schooljaar vermindert, bij 't begin van 't nieuwe weer zou toenemen.

't Was op Zondag 11 November, dat on-

der de Hoogmis de Z. Eerw. Pater Nicodemus uit Bleierheide zijn propagandapreek hield. De gewijde redenaar wees er op, hoe van den eenen kant de tegenwoordige jeugd in de Derde Orde kan vinden richting ten goede en ware, degelijke vorming tot model-christenen, hoe van den anderen kant de Derde Orde er zoo voor geeigend is, aan de geestelijke behoeften van alle menschen, van alle tijden en van elken leeftijd tegemoet te komen. Als de Z. Eerw. Pater dat alles heeft uiteengezet, doet hij een beroep op zijn toehoorders, op hun jeugd, die met idealen is vervuld, krachtens welke zij wil streven naar 't hooge en 't schoone; hij doet een beroep op hun edelmoedigheid en geest van opofferingen, stelt hun dan de Derde Orde voor als een middel om hun strevingen en idealen ten goede te leiden.

Den 16en December hadden de inkleeding en professie plaats. Na de Hoogmis kwamen de Rolducsche Derde-Ordelingen te zamen in de kerk en na een korte toespraak van Pater Marius Lamers, Directeur der vereeniging, begon de plechtige inkleeding, waarbij hij geassisteerd werd door den Z. Eerw. Heer Directeur van Rolduc. Er traden 14 postulanten toe tot Franciscus' wereldlijke orde en 39 novicen werden als definitieve leden opgenomen. Een welgemeend „Te Deum" sloot de plechtighied.

Sinds dien dag is niets bizonders meer voorgevallen. Regelmatig kwamen en gingen de 1e Zondagen der maand, de dagen der gewone vergaderingen, en getrouw kwamen allen steeds op, geprofesten zoowel als novicen. Toch is niet alles zonneschijn in de hier nog jonge vereeniging; eenigen waren er, die zich weer terugtrokken, anderen verlieten Rolduc gedurende den loop van 't jaar en dit laatste was 't geval bij de nieuwe bestuursleden.

De vele feestdagen, en de kortheid van 't laatste trimester waren oorzaak dat er geen Visitatie gehouden is. Zij is uitgesteld tot 't begin van 't nieuwe schooljaar en de bedoeling is, daarmee de gewone, jaarlijksche propaganda te doen samenvallen.

Moge die propaganda rijke vrucht opbrengen en moge de ware, Franciscaansche geest, meer en meer doordringen onder de Rolducsche studenten.

De Secretaris
TH. POL.

KRUISVERBOND „ST. GERLACHUS"

1e afd. Voorzitter: A. Tijssen.
Secretaris: P. Castermans.
Penningmeester: H. Mans.
2e afd. Voorzitter: R. Smeets.
Secretaris: C. Verbeek.
Penningmeester: G. Smeets.

Geheel onverwachts werd aan de leden van het Kruisverbond de mededeeling gedaan in het midden van het eerste trimester, dat twee bekende drankbestrijders na 't diner in de aula 't woord zouden voeren. 't Waren Pater Otten O. P., en een andersdenkende met name Arie Willemse. Reeds 't hooren noemen van deze twee heterogene figuren bracht veel toeloop naar de vergadering. Nadat de voor ons allen bekende Dr. Verhagen zijn twee vrienden had voorgesteld, kreeg de heer Arie Willemse 't woord. Werd ons andere keeren meer in 't algemeen gesproken over het nut en het opvo dende werk der drankbestrijding, thans leidde de spreker ons op een ander gebied en wees ons op enkele interessante feiten. In 't kort werd uiteengezet het bestaan en werken van den Nederlandschen Bond van Abstinent-Studeerenden (N.B.A.S.). Voorzoover de geachte spreker in zijn omgeving had kunnen controleeren, was er een drang en reeds be-

reikt resultaat van studenten, aan neutrale scholen en gymnasia, om zich gedurende hun studies geheel of gedeeltelijk van den drank te onthouden. Zoo iets teekent wilskracht en zou een schitterend idee zijn, waard om door overpeinzing tot verwerkelijking te komen: ook op kostscholen en ook op Rolduc! Waarom niet?

In een welgemeend slotwoord eindigde de toespraak, die getuigenis aflegde van sprekers diep overtuigde liefde voor de jeugd.

Pater Otten voegde hier een kort woord aan toe en sprak tot ons als Katholieken, die juist als zoodanig niet mogen achterstaan bij onze andersdenkende landgenooten, vooral nu het hier geldt een zaak van nationaal belang, dat nauw verbonden is aan het hoogste belang: de redding van al die menschenzielen, verongelukt tengevolge der drankellende. Groot was de indruk, die bij de vergadering werd teweeggebracht.

Van den eenen kant is 't jammer, dat verder geen bekende sprekers op 't jaarprogram gestaan hebben, maar anderzijds is 't ook waar, dat dit gemis voor een deel vergoed is door de lezingen en opstellen, die door de leden zelf, vooral die der eerste afdeeling, ten gehoore zijn gebracht. Bij gelegenheid van zijn zilveren priesterfeest werden onzen Directeur, Geestelijk Adviseur van het Limburgsche Kuisverbond, namens de beide afdeelingen door den voorzitter der eerste afdeeling de hartelijkste gelukwenschen aangeboden.

Met den wensch, dat er ook 't volgend jaar ijverig voor de drankbestrijding gewerkt worde door de Rolducsche studenten, sluit ik dit verslag.

P. Castermans.

MISSIEVEREENIGING „ROLDUC"

Voorzitter: V. Boosten.
Vice-Voorzitter: P. Zoetmulder.
Secretaris: R. Smeets.
Penningmeester: A. Schutgens.
Moderator: Drs. P. Cramer.

Het regelmatig werken van ieder jaar in een vereeniging als de onze, wiebert rusteloos voorbij als de langgerekte rol van 'n kinematograaf. Maar met milde afwisseling. Er zijn plaatjes bij, die goedgeefsch 't kijken loonen door d'r nieuwheid of belangrijkheid, andere, oude bekenden die na iederen ommezwaai weer terugkeeren, andere die wegschuiven, simpeltjes en pretentieloos.

Sommige zou men willen tegenhouden om er langer van te genieten, andere krijgen het vleugje belangstelling van al wat gewoonte ontluistert, enkele gunt men het heengaan.

En wanneer met drie ruime pauzen de kinematograaf een jaar lang gewerkt heeft, dan staat aan 't einde de verslaggever: wat eerst trillerend voortwervelde wordt vastgezet, wordt open en bloot gebrokt, tooneeltje voor tooneeltje, en in plaats van het echte levende bewegen, komt het woord.... het doode!

En toch heeft het zijn nut, wat oogenblikjes voor die dorre bespiegeling over te hebben; zoolang men meeleeft met het goede en kwade wat ieder jaar ons brengt, merkt men te weinig den samenhang van het kleine vooral: men ziet niet duidelijk genoeg waar het blijvend-waardeerbare is, waar het dringend verbetering vraagt.

De balans eerst wijst het saldo uit, met peuterige nauwgezetheid.

Ook ik schrijf weer zonder vrees voor gewetenswroeging: „onze missievereeniging bloeit"!

'n Nieuwe klas, apart voor de missie, met groote ruime kasten vol boeken, centrale verwarming en electrisch licht, 'n gereorganiseerde leesbibliotheek, waar zeer veel gebruik van wordt gemaakt, veel nieuwe leden, groote afdeelingen, drukbezette, mooie vergaderingen etc.

Op Klein Rolduc werd dit jaar weer, zooals andere jaren een causerie-avond gehouden, waar de Z. E. Heer Moderator sprak over den kindermissiebond, waarvoor zich ruim 50 leden opgaven.

Zoo juist zei ik, dat er van de leesbibliotheek zeer veel gebruik gemaakt werd: er is nog geen enkel jaar zooveel gelezen. Is dit niet een zeer verblijdend verschijnsel? Dit bewijst, dat er onder de jongens nog liefde en toewijding bestaat voor de Missies, en vrienden, denkt aan 't veelbelovende woord van Christus: „Wat gij aan een dezer mijner geringste broeders gedaan hebt, dat hebt gij aan Mij gedaan."

Geregeld werden dit jaar de vergaderingen gehouden, waar interessante onderwerpen besproken werden en zoo onze kennis van dat wereldomvattend werk meer werd uitgebreid.

De afdeeling der Philosophen moge hierin ten voorbeeld gesteld worden. Ziehier enkele onderwerpen, die door de leden in lezingen werden verwerkt:

„De zwarte Priesters en hun vorming."
„Monnikenwerk in Indië."
„Rome en de Missioneering."
„Missieactie en gebed" e. a.

Den laatsten dag van 't lange eerste trimester hadden we Pater Popelier van Sparrendaal op bezoek, die 's avonds in de Speelzaal sprak over de Missie in China.

Boordevol was de speelzaal en blauw van den rook.

't Geen Pater Popelier daar vertelde was zeer interessant en zeer leerrijk, althans voor de grooteren.

Hij gaf ons een beeld van 't kleurige en niet-gekleurde Chineesche leven, godsdiensten, zeden en gewoonten.

't Glanspunt in dit jaar is wel de herdenking van 't 5-jarig Lustrum onzer vereeniging.

Communiteitsmis, waaronder algemeene Communie der leden; Hoogmis, opgedragen door den Z.E. Heer Moderator. Daarna algemeene vergadering in de aula.

Als spreker trad op de Heer Boers, oud-zendeling in West-Indië, een bekeerling dus.

En zijn schitterende rede heeft menig Missiehart nog eens doen warm worden, die zachte bekoorlijke voordracht, die heerlijke beelden.

Hij sprak ons over de goddelijke natuur in West-Indië, over de missionarissen en hun werk. Door zijn eenvoudige roerende woorden gevoelden wij zoo duidelijk ons aller roeping: „hulpmissionarissen te zijn van Christus." Dit moet 't wachtwoord zijn van ieder katholiek, die 't waarachtig meent met zijn katholiek-zijn.

Een hartelijk applaus bewees den spreker, hoe wij zijn woorden begrepen hadden. Na een dankwoord van den Zeereerw. Heer Directeur, Eerevoorzitter onzer vereeniging, werd de vergadering gesloten.

De missies moeten een schitterende openbaring worden van de groote, wereldomvattende katholieke liefde. Want nog veel meer kan er gedaan worden voor de missies. Heerlijk is 't voorbeeld van den vromen Pastoor Jos. Stein in Liggen (Wurtenberg), die in 30 jaar door zijn verzamelijver 235810 Mark ('t was in 1914, toen hij 't afdroeg!) voor de missies had bijeengebracht.

2000 heidenkinderen heeft hij vrijgekocht en 200 Missie's daadwerkelijk gesteund. En toch was hij zelf arm!

Onze missionarissen bidden om steun. En moèten wij hen dan niet helpen? Want wat zijn het anders dan de moedige zonen van ons katholieke volk, de kinderen uit onze degelijke katholieke gezinnen.

Dus vrienden, blijft de missie steunen, zoolang ge hier zijt, maar vooral wanneer ge eenmaal groote menschen zijt: „Geeft en u zal gegeven worden, eene goede neergedrukte en geschudde en overloopende maat, zal men u in den schoot storten.

Want met dezelfde maat, waarmee ge uitmeet, zal u teruggemeten worden."

(Luc. 6, 38.)"

Ziehier tenslotte enkele cijfers en namen:

Mgr. Aerts	f 500
Mgr. Geurts	f 100
Petrus' Liefdewerk	f 100
Mgr. Smit	f 50
Nieuwe Ap. Prefectuur Banka en Billiton	f 100
N. Ap. Pref. Benkoelen	f 100
Witte Paters Kard. Lavigerie	f 100
Pater Zoetmulder	f 50
Pater Popelier	f 50
Mgr. Buckx	f 75
Tijdschriften	f 175

R. Smeets, Secretaris

ACADEMIE „SANCTUS AUGUSTINUS"

Voorzitter: Th. Pol.
Vice-Voorzitter: Jos. Müller.
Secretaris: E. Thissen.
Moderator: Drs. Th. E. Absil.

Gekomen zijn wij aan 't einde van ons Academie-jaar!

Voor den geest staan ons nog levendig de vele vergaderingen, die wij hielden in aula, rookzaaltje of bosquet. We denken terug onwillekeurig, aan de gezellige oogenblikken, die wij samen doorbrachten, luisterend naar het woord van steller en improvisator.

Veel heeft onze Academie gewerkt tot vermeerdering van onze kennis en tot verhooging van ons streven.

Onze kennis werd vermeerderd!

Hoe menigmaal werden wij niet door de verschillende sprekers gebracht op terrein, waar wij nog nooit met onzen geest waren doorgedrongen, of minstens was het ons gegeven een dieperen blik te werpen in de een of andere vraag op sociologisch, historisch of letterkundig gebied. Hoe wisselend de onderwerpen ook waren, die de leden, ieder naar best vermogen, behandelden, steeds droegen wij een nieuwe kennis mede, als wij de vergadering verlieten, becritiseerend hetgeen de sprekers ons geboden hadden of prijzend hun werk en durf.

Verhooging van ons streven!

Bezield met een hoog ideaal, strevend naar eenzelfde, heilig doel, werd het ons altijd meer en meer duidelijk, wat een schat, wat een waarde, wat een nut de wetenschap is voor het latere leven. Met het woord moet de priester zich verdedigen tegen vijand van kerk en altaar. Door het gesproken of geschreven woord moet de priester ingang zien te vinden tot de ziel van den mensch en juist daarvoor werkt de Academie ijverig. Zou zij daardoor niet ons streven hooger op hebben gevoerd? Zou zij daardoor niet met een vuriger verlangen vervuld hebben onze harten naar den komenden tijd van werken en ijveren voor Gods eer en eeuwige glorie?

Daarbij kwam vooral het eenvoudige woord van onzen moderator, die steeds bij alles ons een wenk wist te geven voor het practisch priesterleven. Hem daarvoor onzen welgemeenden dank!

Wanneer wij nu eens over het afgeloopen jaar terugzien, dan mogen wij gerust tevreden zijn met het geleverde werk.

't Meest weliswaar vielen de hoofdopstellen in den smaak. Wel was niet alle werk in de puntjes, maar de goede wil, 't voornaamste, was er en dit valt te prijzen. De critiek was zelden of nooit afbrekend.

Goede inprovisatie's hebben wij menigmaal gehoord en herhaaldelijk werd het grootste deel van den avond gegeven aan het debat.

Laat ons scheiden met een wensch!

Moge de Academie „Sanctus Augustinus" ook in de komende jaren steeds hooger, hooger gaan. Moge de toekomstige leden altijd ijverig werken onder leiding van hun Moderator en den zegen van hun machtigen patroon Ad Maiorem Dei Gloriam.

E. Thissen.

ACADEMIE „ALBERDINGK THIJM".

Voorzitter: P. Zoetmulder.
Vice-Voorzitter: J. Houben.
Secretaris: A. Hensen.
Moderator: Z. E. H. E. Ribbergh.

De jaarlijksche oproep van onzen Moderator mocht zich dezen keer in een zeer groot succes verheugen, getuige de 37 leden, die onze Academie aan 't begin van 't jaar telde.

Of dit nu strikt genomen een groot voordeel voor de samenwerking en eensgezindheid is geweest, daarover zullen wel verschillende meeningen loopen. Een feit is 't, dat na de quantiteitsvermindering, die bij 't ingaan van 1924 plaats vond, 't peil der bedieningen, vooral van het debat, hooger stond dan dat van 't vorig trimester. Naar verkiezing kan men tusschen deze twee omstandigheden een causaal verband leggen.

Om nu tot een bespreking der bedieningen over te gaan: de hoofdopstellen kunnen we over 't algemeen als goed geslaagd noteeren. Er waren er wel bij, die minder interessant en onderhoudend waren, maar dat lag gewoonlijk niet zoozeer aan de behandeling, dan wel aan de keuze van 't onderwerp.

Daartegenover staan echter opstellen, die, zoowel wat keuze als behandeling betreft, een succes waren en onder deze categorie dienen vermeld te worden de litteraire opstellen over Ir. Feber, Goethe's Faust, Annette v. Droste-Hülshof en Rodenbach.

Kwesties van den dag kregen we behandeld in een opstel over de publieke Katholieke propaganda en in een over 't vliegwezen. Ook de schilderkunst werd behandeld in een opstel over Toorop, dat, aangevuld door inlichtingen van diverse heeren, een keurig geheel uitmaakte.

Dergelijke werken lokten meestal een goed gecultiveerd en wetenschappelijk getint debat uit, waaraan vrij algemeen werd deelgenomen.

Over de voordrachten kunnen we kort zijn. Behoudens de goede uitzonderingen maakten deze bedieningen niet 't glanspunt uit van dit academiejaar. Echt mooie voordrachten hebben we maar een enkele gehad. Vermeld dient te worden, dat proza dikwijls de plaats van de traditioneele poëzie als voordracht innam.

Last not least komen de improvisaties, die onder de bedieningen van dit jaar een eervolle vermelding verdienen. Over 't algemeen vlot verteld, interessant, soms geestig, zijn deze bedieningen zeker de beste van dit jaar geweest. Gelukkig werd er niet overmatig voorbereid, zoodat 't bijzondere charme van de improvisatie goed bewaard bleef.

Enkele improvisaties verdienen aparte vermelding, niet alleen om hun duur — de twee, die ik hier op 't oog heb, vulden bijna een heele vergadering — maar ook om hun inhoud en de wijze, waarop ze voorgedragen werden; ik bedoel die over Rostand's werk „Cyrano de Bergerac" en die over de ontwikkeling van 't Vliegwezen.

Vermelden we nu nog de interessante lezing van mhr. Lücker over Rolduc's kerk, waaraan de spreker tevens een algemeene beschouwing over de bouwkunst vastknoopte, geillustreerd door lichtbeelden, waarvoor mhr. Deumens zorg droeg, dan kunnen we toch zeggen, dat dit Academiejaar vruchtbaar is geweest. De vraag: „kan het nog beter?" moet echter ook bevestigend beantwoord worden.

En met de leus „semper crescendo" en 't voorbeeld van onzen grooten Alberdingk Thijm voor oogen, moeten we streven naar steeds grooter volmaaktheid, eendrachtig samenwerkend, om onze vereeniging, waar het nuttige op zoo juiste wijze met het aangename gepaard gaat, tot steeds grooter bloei te brengen.

A. HENSEN.

TOONEEL, MUZIEK EN ZANG.

Sint-Cathrien, 26 November.

JIM DE SCHRIJVER

detective-spel in vier bedrijven.

PERSONEN:

RALSTON, financier	P. Castermans
GEORGE, zijn zoon	A. Delsing
LORD DRELINCOURT, aanstaand schoonzoon van Ralston	Th. Pol
KAPITEIN REDWOOD	H. Mans
BARON HARTFELD	W. Joosten
PERCIVAL, Amerikaan	E. Kerckhoffs
DOKTER PETTYWISE	A. Seroe
NETHERBY, Parlementslid	A. Tijssen
CHAPSTONE, lid van het Hoog Gerechtshof	V. Boosten
BEDIENDE	W. Wolf
RECHERCHEURS	A. Janssen J. Rutten

Het stuk werd opgevoerd onder regie van Mijnh. Cobbenhagen. Het was voor de eerste maal, dat een detective-spel te Rolduc werd gegeven. De ingehouden stilte in de zaal bewees, dat het in den smaak viel. Behoudens eenige lange gesprekken in het eerste bedrijf, waarbij men niet terstond weet, waar het heen moet, is het een echt „spannend" stuk. De rollen waren, ondanks het beperkt aantal spelers, gelukkig verdeeld. Uitmuntend beeldde Delsing de figuur uit van den ongelukkigen Ralston, die steeds grooter afkeer krijgt van zijn eigen schandelijk bedrijf, maar het toch, noodgedwongen door zijn kwaden geest: Baron Hartfeld, voortzet. Wij zien nóg zijn wanhoop, waar hij in zijn vrees voor de ontmaskering die hem dreigt, de aangrenzende feestzaal komt uitgeloopen, en door een hartverlamming getroffen neerzinkt. Edel was de tragiek van zijn zoon, als den rechtschapen jongeman al de misdaden van zijn vader zijn duidelijk geworden en hij dezen toch ten slotte vergiffenis schenkt voor de schande over de familie gebracht. Een echte cynische valschaard was de Baron. Als hij den stervenden Ralston nog berooft van zijn geld, denkt men: „zou die schurk nu nog ontsnappen?" Maar hij gaat naar de deur, opent ze, en.... Redwood treedt binnen met zijn rechercheurs, die hem arresteeren. Voldaanheid uit zich in de zaal; ieder denkt: „Goed zoo, gesnapt". Bijzonder verdiend succes had de detective: kapitein Redwood. „IJskoud", zooals de jongens hem typeerden. Kostelijk was inderdaad zijn kalmte op oogenblikken, waarop anderen in de grootste opwinding verkeerden. Als Percival maar niet wil gelooven, dat zijn vriend Ralston de beruchte schriftvervalscher is en hem met pathetische heftigheid nog eens vraagt, of het wel waar is, is zijn doodnuchter ja-knikken en zijn achteloos met de hand op de stoelleuning spelen onbetaalbaar. Als Hartfeld hem woedend vraagt, hoe hij aan de juweelen komt, klinkt het ijskoud: „gevonden, verstaat u mij niet?" en toont hij den schurk door één enkele handbeweging zijn physiek overwicht. Echt een figuur, waar de jongens schik in hadden. Kortom, de spelers wisten hun publiek tot het einde toe te boeien. Dat bewees het daverend applaus. De nieuwe tooneeldecors ontworpen door mhr. Smits, mochten er zijn. De tijd voor de tooneelwisseling (een noodzakelijk kwaad) was tot een minimum beperkt.

Een speciaal woord van lof nog aan de stille werkers, wien wij bij reeds zoo menig mooi decor voor hunne ijverige medewerking veel te danken hebben, onzen kundigen „schrieners", onzen van ouds bekenden schilder-decorateur „der Esser", „der Schnieder" en aan dengene, die de salons van Ralston opsmukte met zijn schilderijen. Wie noemt daar zijn bijnaam?

Maria Lichtmis, 2 Februari. Voor de eerste maal was mhr. Adams met de regie van een stuk belast, getiteld:

DE WONDERBARE LEUNINGSTOEL.

PERSONEN:

JAN KWAST	Hub. Mans
HANNES, zijn knecht	G. de Nijs
HENDRIK BUURTMAN	P. Castermans
MATHURIJN	F. Beltjens
KAREL, zijn kleinzoon	P. Knops
POLITIEAGENT	G. Wolfs
ERNST, bakkersjongen	M. Hartmann
AUGUSTIJN	J. Titulaer
BARON DE LA ROCHE	P. van de Venne

Het stuk liet ons zien, waartoe de electriciteit al niet aanleiding kan geven en hoe gevaarlijk het is door afhandigheid of onhandigheid (zooals je het noemen wilt) aan de knopjes of schakelborden te „prutsen". Het was een allerkoddigste scène, toen electricien, bovenbuurman en kleinzoon, politie, bakker en overbuurman allemaal in slaap ge-electriseerd stonden. Dit één-actertje was een echt „lacheding"; nog meer het volgende blijspel in twee bedrijven:

HET RARE KOSTHUIS.

PERSONEN:

DONKERDAL, kamerverhuurder	H. Mans
HENDRIK, zijn knecht	C. Hennekens
MOZES AUGURK	P. Biesmans
HOORBAAR	P. Castermans
COLORADO CLARO	W. Nivel
ZEMELKNOOP	A. Delsing
BURINI	A. Hensen
SPIERBAL	L. Aerts
ROZENGEUR	J. Houben
VELDWACHTER	H. Scholten

Hoewel met ten deele dezelfde acteurs, als het vorige gespeeld, droeg dit stukje een heel ander cachet. De afzetter Donkerdal, die zijn beide kamers aan zes menschen achtereenvolgens verhuurt, (wie had in hem den fijnen Kapitein Redwood van het St. Cathrien-stuk teruggezien?) toonde eens, dat hij voor rollen van allerlei aard geschikt is. Zemelknoop, een der huurders, heeft allerlei zaken, die hij heelemaal niet kan uitstaan en zijn kluchtig spel maakt, dat dit lijfspreukje van hem nóg als een gevleugeld woord op Rolduc voortleeft. Het grootste lachsucces kwam in het tweede bedrijf, toen al de huurders de kamers kwamen betrekken; allemaal beweerden gehuurd te hebben, maar geen een was er baas. De bokskampioen, een voor die rol zeer gelukkig uitgekozen persoonlijkheid, handhaafde het recht van den sterkste, maar had het tegen den Engelschman, die (o, foei) „always cigarettes" smookte, hard te verantwoorden. Als dan een dienaar der wet de vrede hersteld heeft, en Donkerdal in verzekerde bewaring is gesteld, wordt er gefuifd op den goeden afloop. Allen moeten lachen om de sluwheid van den verhuurder; alleen Zemelknoop kan zoo iets niet uitstaan: Hendrik, die het bij Donkerdal erg mager had, verkneukelde zich in het bezit van een flinke fooi, en deelt in het welverdiende succes van de spelers van dien avond, geuit in een vroolijk gejoel van het jeugdige publiek.

Zondag Laetare, 30 Maart 1924. Reeds veertien dagen van te voren had men hooren fluisteren, dat het „groote" stuk zou bewaard blijven voor het volgend trimester, en dat dan allerwaarschijnlijkst Vondel's „Lucifer" zou opgevoerd worden. In ieder geval waren wij in spanning, wat Halfvasten brengen zou. Mijnh. Cobbenhagen zat weer achter de coulissen. Ofschoon de stukken binnen korten tijd ingestudeerd waren, werd er zeer goed gespeeld. Het eerste was:

FIRMA SAM EN MOOT.

PERSONEN:

SAMSON, geldschieter	Hub. Mans
ZACHARIAS MOOT, bediende	A. de Koning Gans
DIJKBERG, werkman	G. de Nijs
GROOTHUIS, chef v. een electrotechn. bureau	A. Poelmann
PORTIER van dit bureau	L. Aerts
VAN DELDEN, grossier	J. Bongaarts
KLAASSEN, kruidenier	A. Delsing
BLIK, inspect. der Vereen. t. bestrijding v. d. woeker	J. Houben

Er werd door de beide joodjes en de lui, die achtereenvolgens hun kantoortje binnenvallen, vlot spel geleverd. De kluchtige scènes, waartoe dit stukje herhaaldelijk leidt, kwamen goed tot hun recht. Samson was een echt gewiekste vent, en Mootje zou hem niet

in het ongeluk hebben gebracht met zijn „apekop", maar wij vonden het toch maar het verstandigste, dat zij ten slotte, na zooveel last met patroons en arbeiders het woekerzaakje aan kant wilden doen en „appelsiene" gaan venten. De kruidenier (een onbetaalbare „knul") zou hun grootste gevaar niet geworden zijn, als maar die Blik niet op de loer had gezeten met zijn „óóógen".

Nummer twee was het éénactertje van Heyermans

BUREN.

PERSONEN:

PIET BRANDSMA	A. Delsing
BAREND, zijn zoon	Hub. Mans
GROOTVADER V. BAREND	F. Beltjens
HUISHEER	A. Poelmann
HEER-OP-KAMERS	Jos. Houben
BENEDENBUURMAN	G. de Nijs
BOVENBUURMAN	J. Bongaarts
TWEE KNECHTS	L. Aerts A. de Koning Gans

Dat de titel van het stuk als zelfstandig naamwoord moet worden opgevat, blijkt al dadelijk uit het „heerlijke" pianogetingel, dat van boven komt, terwijl de student Barend zijn scheikundige formules zit van buiten te „blokken". Wat een buren; dat is immers niet uit te houden (hola, geen toepassing)! Vader Brandsma gaat terug „pesten", maar dan wordt het nog veel erger. Grootpapa wil al kalmeeren, en het gaat al maar door, ten slotte ruzie met de geheele wereld. Benedenbuurman, dezelfde persoon als in het vorige stukje de werkman, toont ook hier zijn talent als gediplomeerd opspeler. Mans houdt telkens als hij in een ander stuk weer optreedt, zijn eer hoog. Het is moeielijk dit stuk vlot te spelen; des te meer moeten wij waardeeren, wat hier door de acteurs, ook in de ondergeschikte rollen werd gepresteerd; het stuk moet goed gelukt worden genoemd. Hoe kwam het echter, dat er niet zooveel animo in de zaal was? Waarom hebben stukken van meer litteraire waarde en meer echte geestigheid dikwijls minder succes bij onze jongens, dan die waar de grappigheid te dik op ligt?

21 Mei 1924.

LUCIFER.

PERSONAEDJEN:

BELZEBUB	C. Hennekens
GABRIEL, Godts Geheimenistolck	Jos. Houben
REIJ VAN ENGELEN	Koor
LUCIFER, Stedehouder	A. Delsing
AANVOERDER DER LUCIFERISTEN	P. Biesmans
MICHAEL, Veltheer	H. Mans
RAFAEL, Beschermengel	Em. Houben
URIEL, Michaëls Schiltknaep	M. v. d. Bercken

Een waardig slot van de feestelijke herdenking van 't zilveren Priesterjubileum van den Z.E. Heer Directeur A. van de Venne, vormde de opvoering van de twee laatste bedrijven van Vondel's Lucifer.

Al mag 't eenigszins gewaagd heeten, om slechts een gedeelte van een stuk als de Lucifer op te voeren, omdat de toeschouwers op 't oogenblik van het ingrijpen van de handeling niet in de vereischte stemming zijn, toch zullen allen, die 't geluk hadden de opvoering bij te wonen, moeten bekennen, dat 't oogenblikken van hoog kunstgenot waren.

Roerend mooi was de 2de helft van het 4de bedrijf, „daar Vondel zoo recht de treurtoon wist te treffen."

Hoe boeide ons Lucifer als hij vlak voor den strijd in volle wapenrusting op het tooneel verschijnt! De hemel gloeit van den rossen gloed van den hemelbrand. 't Laatste stadium van den strijd in zijn binnenste breekt aan: de wanhoop. Te ver is hij afgedwaald; hij kan niet meer terug; hij gaat zijn bevelen uitdeelen; maar daar daalt Rafaël — de verpersoonlijking van God's ontfermende genade — met zijn vredetak tot hem neer om den zich in 't verderf stortenden Lucifer als een reddende engel te behoeden voor den val.

Hij valt hem om den hals: „Helaas, ik zwijm van rouw; en blijf om uwen hals beklemd bestorven hangen." Ontroerend trouw spreekt hij hem toe: „Mijn blijdschap, mijn verlangen!" en bidt en smeekt en waarschuwt hem. Lucifer's ontroering hooren we beven in dat eene: „Oprechte Rafaël".

Een geweldige tweestrijd ontwikkelt zich in

zijn binnenste, we hooren 't aan zijn donkere, weifelende stem, aan de uitbarsting zijner wanhoop; maar deze verblindt hem: „'t Is te spa, en hier geen boete voor ons smet!"

„De hoop is uit. Wat raad? Daar hoor ik Gods trompet."

Apollion met zijn Luciferisten komt aanjagen: „Heer, Stedehouder op! Het is geen tijd te marren!"

Nog even leeft de tweestrijd door, nog 'n kleine aarzeling, maar de vertwijfeling overweldigt hem; zijn bevel klinkt: „Een ieder in 't gelid! Een ieder ken zijn vaan!"

En met de oproerige benden trekt hij heen. Rafaël valt op de knieën en smeekt met ontroerde stem, in vereeniging met de rei, om God's genade.

Met heel hun rijken woordenval en de hun eigen ontroeringstrillingen werden deze verzen verklankt. Een spel, juist en verheven in zijn gebaren en lijnen, ondersteunde het gesproken woord.

De reien op 't einde van elk bedrijf werden gezongen, zuiver en schoon en vertolkten de gemoedsstemmingen door de voorafgaande gebeurtenissen gewekt, zoowel 't droevig smeeken na 't 4de bedrijf als 't triomfantelijk juichen van den laatsten zegezang:

Gezegend zij de held,
Die 't goddeloos geweld,
En zijn macht, en zijn kracht en zijn standerd
Ter neder heeft geveld.

'n Waarlijk diepen en verheven indruk heeft 't stuk gemaakt. Alle lof komt dan ook toe aan de jeugdige spelers, waaronder er verschillende bepaald voortreffelijk waren. Rolduc mag dan ook met rechtmatige fierheid trotsch zijn op deze welverzorgde Vondel-voorstelling, wier succes zeker voor het grootste gedeelte te danken is aan de beproefde leiding van de Z.E. Heeren E. Ribbergh, A. Smits en H. Zuylen, die respectievelijk voor de regie, de ensceneering en den zang zorgden.

Sluiten wij met de hoop uit te spreken, dat wij een volgend jaar zullen mogen genieten van een even mooie opvoering van den heelen Lucifer.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL.

Ondanks de algemeene opinie, dat te Rolduc het spelpeil ieder jaar zakt, bewijzen de gespeelde wedstrijden, dat dit nogal overdreven wordt. Er werden drie wedstrijden gespeeld.

Iste Trimester:

Olympia I (Chêvremont)—Rolduc's Elftal 1—1.

Rolduc verschijnt met verschillende nieuwe spelers, en ofschoon ze zich nog niet getraind hebben, geven zij de roodhemden flink partij. Het spel leed echter zeer onder de gladheid van het terrein.

Omstreeks twee uur stellen beide elftallen zich op. Rolduc trapt af en onderneemt terstond een aanval, die op niets uitloopt. Een penalty wordt sportief in de handen van den doelman gespeeld. Bij een volgende aanval schiet de centervoor van Olympia hard op doel, 1—0.

Even later zien wij Rolduc's kleinen doelman een schitterend schot van eenige meters afstand mooi verwerken. Een luid applaus volgt. Dit is voor Rolduc 't sein tot den aanval. Een corner wordt geforceerd. Deze wordt goed door de rechtsbuiten genomen en door den centervoor in een doelpunt omgezet, 1—1.

Rolduc blijft in den aanval. Daarna komt rust met gelijken stand 1—1.

Na thee zien we weer hetzelfde vlugge spel

MINOR I

LIMBURGIA I

UNITAS (KLEIN-ROLDUC)

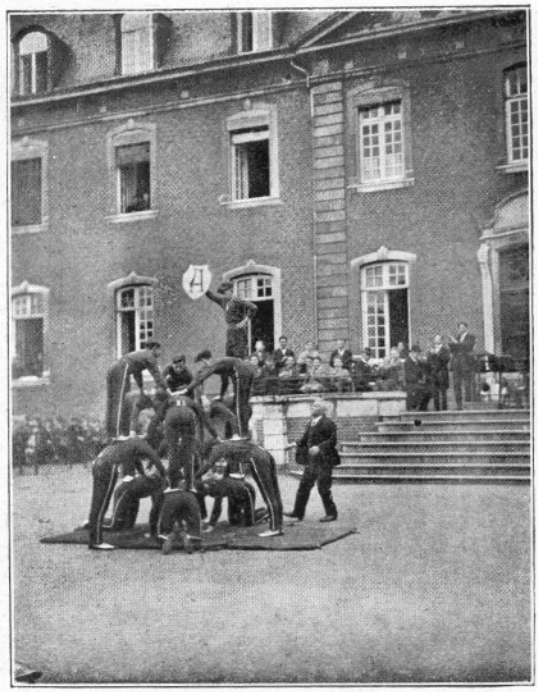

THOR

van weerskanten en wordt er herhaaldelijk op doel gekogeld. Rolduc's linksbuiten lost een fraai schot op 't Olympia-doel, doch de doelman verwerkt het tot corner. Aan den anderen kant zet de Olympia-voorhoede Rolduc's achterhoede aan 't werk, en de doelman weet op 't laatste oogenblik nog juist een bal uit den linkerbovenhoek te wippen.

Einde komt met ongewijzigden stand 1—1.

Wegens den wedstrijd van Olympia II, die hierna moest gespeeld worden, werd de tweede helft aanmerkelijk verkort.

IIde Trimester:

R. K. Zuid-Limburg's Elftal—Rolduc's Elftal 2—1.

Iets nieuws in Rolduc's voetbalwereld, 't Rolducsche elftal ging naar Heerlen. Bij prachtig weer vertrokken de spelers per autobus. Nochtans was 't terrein zeer modderig.

Van beide kanten wordt flink aangepakt, en na tien minuten moet Rolduc's keeper visschen, 1—0. Even later een doorbraak van den rechtervleugel, een mooie voorzet volgt en de centervoor doelpunt mooi, 1—1.

Dan dringt 't Limburg's elftal op en nadat de bal reeds de outlijn gepasseerd is, wordt hij voorgezet en in 't doel getrapt, 2—1.

Rolduc is niet ontmoedigd en dringt herhaalde malen door, echter zonder succes. Daarna is 't rusten 2—1.

Na thee wordt weer met denzelfden moed begonnen en meermalen meenen wij doelpunten te zien vallen, maar beide keepers zijn prachtig in vorm. Tot 't einde blijft 't nu een slappe vertooning. Als 't einde gefloten wordt, komen de spelers danig onder de klei het kleedlocaal binnen.

IIIde Trimester:

Nadat reeds alle hoop was opgegeven om nog een wedstrijd te kunnen spelen tegen een buiten-club, verklaarde Olympia zich bereid om op den vooravond van Pinksteren een wedstrijd te spelen tegen Rolduc's elftal.

Rolduc's Elftal—Olympia 5—1.

Omstreeks halfacht stellen beide elftallen zich op. Rolduc heeft invallers voor linksback en linksbinnen, terwijl een nieuwe kracht op de rechtsbuitenplaats zijn geluk beproeft.

Direct na aftrap ontwikkelt zich een vurig spel met Rolduc 't meest in den aanval. Er zijn nauwelijks eenige minuten gespeeld, als de Olympia doelman den bal uit de goal slaat en de toestormende linksbuiten het leder in 't doel deponeert, 1—0.

Dan komt Chèvremont in de meerderheid. Een doelpunt van Olympia wordt geannuleerd. De voorhoede van Rolduc zit ook niet stil; een schot van den linksbuiten brengt den stand op 2—0. Na nog eenige aanvallen van weerskanten is 't rusten.

Na rust is Rolduc in de meerderheid en hun voorhoede bedreigt voortdurend 't vijandelijk doel. Een schot van den rechtsbuiten van Rolduc stopt de doelman, maar hij kan niet verhinderen, dat de bal over zijn arm heen in 't doel verdwijnt, 3—0.

Het schot van den linksbuiten tegen de bovenlat wordt weggewerkt. Een corner op 't Olympia-doel wordt ingekopt, 4—0.

Nogmaals komt Olympia opzetten en heeft tenslotte succes als de centervoor met een kopbal den kleinen Rolduc-doelman laat visschen, 4—1.

De voorhoede van Rolduc dringt op, een voorzet van den linksbuiten volgt, en de Olympia-centerhalf plaatst den bal in eigen doel, 5—1. Met dezen stand komt 't einde van dezen goedgespeelden wedstrijd.

COMPETITIE WEDSTRIJDEN:

De Iste klas vertoont dit jaar weinig spanning. Minor toonde zich in alle wedstrijden verreweg de meerdere. Sparta hield Pantarei er onder, zoodat Pantarei het traditioneele hekkensluiten voortzet.

Iste Klas.

Pantarei—Sparta I 1—2.

Sparta wint den toss en speelt met de zon in den rug. Dadelijk ontwikkelt zich een zeer vurig spel. Pantarei is voortdurend in de meerderheid, en weet haar meerderheid in een doelpunt uit te drukken (1—0).

Na rust komt Sparta er beter in. De druk

op 't Pantarei-doel wordt sterker en Sparta's centervoor doelpunt met een hard schot (1—1).

Pantarei verandert haar opstelling, doch 't mag niet beter. Een kwartier vóór einde doelpunt Sparta met een onhoudbaar schot (1—2).

Einde komt met een overwinning van Sparta (1—2).

Minor I—Sparta I 4—0.

Reeds dadelijk is Minor in de meerderheid en aanval op aanval volgt. Na nauwelijks een kwartier spelens doelpunt Minor met een boogschot (1—0). Eenige minuten voor rust ontstaat er voor het Sparta-doel een schermutseling. De doelman werkt niet voldoende weg en 't is 3—0. Met dezen stand treedt de rust in. Bij de hervatting van 't spel is Sparta er beter in. De Minor-doelman moet menigen bal verwerken, hetgeen hij goed verricht. Een kwartier voor einde doelpunt Minor nogmaals uit een voorzet van rechts (4—0). Na nog eenig heen en weer getrap komt het einde 4—0.

Sparta I—Pantarei 1—0

Na aftrap gaan beide partijen hard tegen elkaar op. Even voor rust komt Sparta flink opzetten. Rust komt met blanken stand (0—0).

Eenigen tijd na rust een mooie doorbraak van Sparta en de centervoor bezorgt met een keihard schot de leiding 1—0. Pantarei zwoegt hard om den gelijkmaker, maar de Sparta achterhoede geeft niet toe.

Einde treedt in met (1—0).

Minor I—Pantarei 4—0.

Ofschoon de lucht zwaar bewolkt is en er regen dreigt, stellen beide elftallen zich op. Voor halftime gaan ze goed tegen elkaar op. Rust komt met dubbel blanken stand 0—0.

In de tweede helft speelt de vermoeidheid den Pantarei-spelers parten. Minor schijnt hiervan weinig hinder te hebben. Zij zijn 't meest in den aanval en doelpunten kort na elkaar tweemaal (2—0). Even later een scrimage voor 't Pantarei-doel en de stand is 3—0. Eenige minuten voor 't einde doelpunt Minor nogmaals (4—0).

Pantarei—Minor I 1—3

Onder prachtig weer had deze ontmoeting plaats. Na enkele aanvallen doelpunt Minor (0—1) en eenige minuten later brengt de Pantarei-back uit een vrijen schop de partijen op gelijken voet (1—1). Na rust volgt een doorbraak van de Minor-voorhoede en Minor heeft wederom de leiding (1—2). Tien minuten voor einde vergroot Minor door een harden schuiver haar voorsprong 1—3, die niet meer ingehaald is.

Sparta I—Minor I 0—3.

Sparta is van plan ravanche te nemen. Minor herneemt weer haar ouden vorm en weet door een fout van Sparta's achterhoede de leiding te nemen 0—1. Voor rust zakt 't spelpeil erg. Rust komt met onveranderden stand (0—1).

Na hervatting van 't spel ontstaat er een scrimage voor het Sparta-doel, waaruit Minor doelpunt (0—2). Kort daarop volgt 't derde doelpunt van Minor (0—3). Een keihard schot van den centervoor van Sparta gaat rakelings naast. Als einde gefloten wordt, heeft Minor haar vierden wedstrijd gewonnen en 't kampioenschap van de eerste afdeeling behaald.

De stand der eerste afdeeling luidt als volgt:

	Gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelp. v.	doelp. teg.	gemidd.
Minor I	4	4	—	—	8	14	1	2.00
Sparta I	4	2	—	2	4	3	8	1.00
Pantarei	4	0	—	4	0	2	10	0.00

IIe Klas.

In de tweede klas waren dit jaar Limburgia en Quick de ergste concurrenten om 't kampioenschap. Flink spel werd er geleverd, vooral tusschen Limburgia en Quick. Minor II weerde zich ook geducht en wist zich als derde op de ranglijst te plaatsen.

Wegens plaatsgebrek kunnen wij van deze klas geen wedstrijd vermelden en moeten volstaan met den stand aan te geven:

	Gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelp. v.	doelp. teg.	gemidd.
Limburgia I	6	5	—	1	10	20	10	1.66
Quick I	6	3	2	1	8	15	11	1.33
Minor II	6	2	1	3	5	16	9	0.83
Sparta II	6	0	1	5	1	5	26	0.16

IIIe Klas.

In deze afdeeling betwistten Limburgia II en Quick II elkaar 't kampioenschap. Klein Rolduc moest zich weer evenals het vorig jaar met de laatste plaats tevreden stellen. Daar Limburgia II en Quick II hetzelfde aantal punten hadden behaald, moest een beslissingswedstrijd worden gespeeld. Quick II kwam niet op, zoodat Limburgia II 't kampioenschap van de IIIe klas behaalde.

De stand van de IIIe klas luidt als volgt:

	Gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelpnt. v.	doelpnt. teg.	gemidd.
Limburgia II	4	2	2	0	6	8	4	1.50
Quick II	4	2	2	0	6	8	3	1.50
Kl. Rolduc	4	0	0	4	0	3	13	0.00

Bekerwedstrijden.

Ie Klas.

De leiding van deze wedstrijden berustte in handen van den heer Vaessen.

Pantarei—Minor I. 0—4.

Beide elftallen verschijnen compleet. Ondanks het warme weer wordt er vurig gespeeld. Doelpunten blijven uit door slecht schieten. Een kwartier voor rust dringt Minor flink op en de Pantarei-keeper krijgt de handen vol werk. Dan komt halftime met blanken stand (0—0).

Na rust verslapt Minor erg. 20 Minuten na rust doelpunt Pantarei. De goal wordt echter door den scheidsrechter geannuleerd wegens buitenspel. Minor komt er beter in. Door 't prachtig spel van den rechtsback komt 't niet tot doelpunten.

Er wordt dus verlengd.

Reeds dadelijk neemt Minor de leiding (0—1). De keeper raakt geblesseerd en 't valt Minor niet moeilijk den stand tot 0—4 op te voeren. Pantarei protesteerde wegens 't niet toekennen van 't doelpunt, doch trekt 't protest terug.

Finale.

Sparta I—Minor I.

In de eerste speelhelft bereiken geen van beide ploegen eenig resultaat. Na rust weet Sparta door een fraai boogschot de leiding te nemen (1—0).

Einde komt met dezen stand. Na den wedstrijd protesteert Minor wegens het niet toekennen van een tweetal penaltys. Deze worden genomen en een wordt in een doelpunt omgezet.

De kwestie werd in de protestvergadering behandeld. Bij stemming werd besloten tot het overspelen van den wdstrijd.

Sparta I—Minor I 1—3.

Beide elftallen verschijnen voor den eindstrijd.

Voor halftime neemt Sparta uit een vrijen trap de leiding (1—0). Minor kreeg een penalty te nemen, die gemist wordt.

Na rust worden Minor wederom twee penalty's toegekend. De eerste wordt overgeschoten en de tweede wordt in een doelpunt omgezet 1—1. Minor weet nog tweemaal te doelpunten, zoodat Minor met deze 3—1 overwinning voor een jaar bezitter wordt van den beker.

IIe Klas.

Minor II trok zich terug uit de bekerwedstrijden. Limburgia lootte vrij.

Sparta II—Quick I 1—3.

Door 't overwicht van Quick worden twee doelpunten gemaakt 0—2.

Na rust weet Quick nogmaals te doelpunten 0—3.

Sparta spant zich in en weet even voor einde een tegenpunt te maken 1—3.

Quick I—Limburgia I 0—5

Beide elftallen stellen zich volledig op en voor halftime geven ze een prachtig spel te zien.

Eenige minuten voor rust stopt de Quick-

keeper den bal achter de lijn. De scheidsrechter kent 't doelpunt toe 0—1.

Limburgia brengt de stand op 5—0.

Het samenspel der Limburgia-voorhoede was na halftime schitterend. Limburgia won verdiend den beker.

Klein Rolduc.

Hier werd de beker verspeeld tusschen Unitas en Concordia. De eerste wedstrijd werd door Unitas met 2—0 gewonnen en de tweede door Concordia met 1—0, zoodat Unitas wederom in 't bezit van den beker kwam.

HOCKEY-CRICKET-CLUB UNITAS.

't Zag er donker uit, het eerste trimester: niets te bespeuren van hockey, om nog te zwijgen van cricket. 't Oude gezegde van „de hockey-club gaat op de flesch" scheen waarheid te worden, want het tweede trimester was al half om, en nog was er niets gedaan. Hockey- en cricket-materiaal rustte in vollen vrede. Plotseling echter, even na half-trimester, een reuzenpropaganda van andere zijde voor een nieuwe cricket-club, die al even vlug was opgericht. Maar nu sloegen wij, oud-Unitas-leden, ook de handen aan 't werk. We propageerden, redeneerden en concurreerden, met gevolg, dat ons aantal leden steeg tot een nooit gekende hoogte. Een waar succes! Ineens scheen de oude cricketwoede weer op Rolduc te heerschen; maar toen ging het spel ook op kalmen voet verder, en men kan zeggen, dat er nu geregeld gespeeld wordt.

Nu wat betreft de hockey. Ook daarmee werd pas tegen Paschen begonnen. Er werd terdege aangepakt en het spel viel in den smaak bij de nieuwe leden; er werd zeer veel, vurig en flink gespeeld. De kennis der spelregels liet of laat ook nu nog wel wat te wenschen over, maar dat zal mettertijd ook wel beter worden. Door flink volhouden is hier veel te leeren. Ook een der heeren konden we als werkend lid onzer vereeniging aannemen.

Tweeden Pinksterdag werd een match gehouden: Gymn.-H. H. S. tegen H. B. S.; een vlug gespeelden wedstrijd, beide ploegen ongeveer even sterk. Veel doelpunten vielen en het einde was een 7—6 overwinning voor de H. B. S. Zoo kunnen we, over 't algemeen genomen, met pleizier en voldaanheid terugzien op de laatste helft van het schooljaar 1923—1924.

F. Beltjens, Secretaris.

CRICKETCLUB R. C. C.

Zij, die de laatste jaren op Rolduc student geweest zijn, weten, hoe er zon- en feestdagen werden doorgebracht. Altijd was er de een of andere voetbalmatch. Dit begon ten laatste vele jongens te vervelen. Men zag uit naar andere tijdpasseeringen. Na verkregen toestemming werd een cricketclub opgericht. Deze sport was vroeger op Rolduc druk beoefend. Er bestond zelfs nog een cricket-afdeeling in de hockeyclub Unitas. De belangstelling herleefde. Een groot aantal jongens werden lid, zelfs een te groot aantal. De nieuwe vereeniging koos den naam R(olducsche) C(ricket) C(lub). Eenkele Heeren, die vroeger liefhebber geweest waren, werden lid, en vooral aan hen en aan den Onderprefect is 't te danken, dat de animo groeide. 'n Week of drie na de oprichting had op het kleine voetbalveld de eerste cricketmatch plaats. In den loop van het derde trimester zijn de beide clubs zoo goed als samengesmolten. De onderlinge matchen vervielen, maar hiervoor kwamen matchen Noord-Zuid in de plaats.

Moge het komende schooljaar een jaar van bloei voor de cricketclub worden, opdat Rolduc naast een magnifiek voetbalspel ook een puik cricketspel mag hebben.

Ch. Nicolai.

TENNISCLUB R. T. C.

De jongste Rolducsche sportvereeniging is in den loop van het derde trimester geboren. Ze dankt haar ontstaan aan de behoefte aan afwisseling, die in de Rolducsche sportwereld meer en meer voelbaar werd. De geasphalteerde cour kon voorloopig best als tennisveld gebruikt worden, meende men, zoodat 't enkel een kwestie was van aanpakken. Dat werd gedaan, en de belangstelling was grooter dan men had verwacht. Een vrij groot aantal jongens bleek in 't bezit te zijn van een racket, dat thuis was opgeborgen en nu hierheen kon komen. Er mocht een net worden geplaatst, maar er kon natuurlijk alleen regelmatig worden gespeeld, wanneer de cour door voetbalmatch of andere oorzaken vrij was. Dat belette niet, dat er in alle recreaties, tot 't einde van 't trimester toe, veel werd geoefend. De grondslag is nu gelegd: we hopen, dat de tennissport op Rolduc een glansrijke toekomst tegemoet gaat.

SCHOOLJAAR 1923-1924

LEERARENCORPS

I. Priesterleeraren.

Van de Venne, A. J. M. H. Directeur.
Benoemd 1898.

Verbeek H. C. 1894.
Ribbergh E. E. J. H. 1897.
Janssens A. J. H. H. 1898.
Lemmens J. H. F. 1899.
Wismans J. H. 1899.
Benoemd Pastoor Lottum 1923.
Franck W. H. J. 1900.
Nagant Dr. J. L. H. J. B. 1901.
Rutten J. R. 1904.
Backhuys L. W. H. 1905.
Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.
Knops M. A. M. 1905.
Lücker A. J. J. 1905.
Nijsen P. J. 1905.
Terstappen Dr. V. A. S. 1905.
Roebroek Dr. F. L. H. 1906.
Janssen Drs. L. J. 1910.
Absil Drs. Th. E. 1911.
Cramer Drs. P. J. J. H. M. 1911.
Everts Drs. P. S. 1912.
Knops J. W. H.1913.
Linssen L. W. 1913.
Deumens Dr. A. L. I. 1913.
Van der Mühlen H. J. 1913.
Sittarz Drs. W. F. J. 1914.
Steinhardt Drs. J. 1914.
Berendsen Th. J. M. H. 1914. † 12 April 1924.
Metzemakers J. P. J. 1914.
Reynen Drs. H. M. H. 1915.
Janssens S. B. E. M. J. 1916.
Hutschemakers K. C. 1916.
Smits A. M. I. H. 1916.
Cobbenhagen Drs. M. J. H. 1916.
Brouwers Drs. G. L. J. 1917.
Kurris Dr. J. M. H. 1917.
Sassen Dr. F. L. R. 1919.
Zuylen A. H. H. J. 1922.
Adams J. H. 1923.

II. Leekenleeraren.

Stessen J. H. 1901.
Eck P. J. A. 1910.
Vaessen J. H. 1921.
Bijvoet Ir. A. J. J. M. w.i. 1923.

III. Onderwijzers voorb. school.

Van der Heyden A. C. J. 1922, Hoofd.
Cleven G. J. M. 1920.

IV. Muziekleeraren.

Hanöver J. 1869.
Rietra J. 1875.
Zeyen P. 1901.

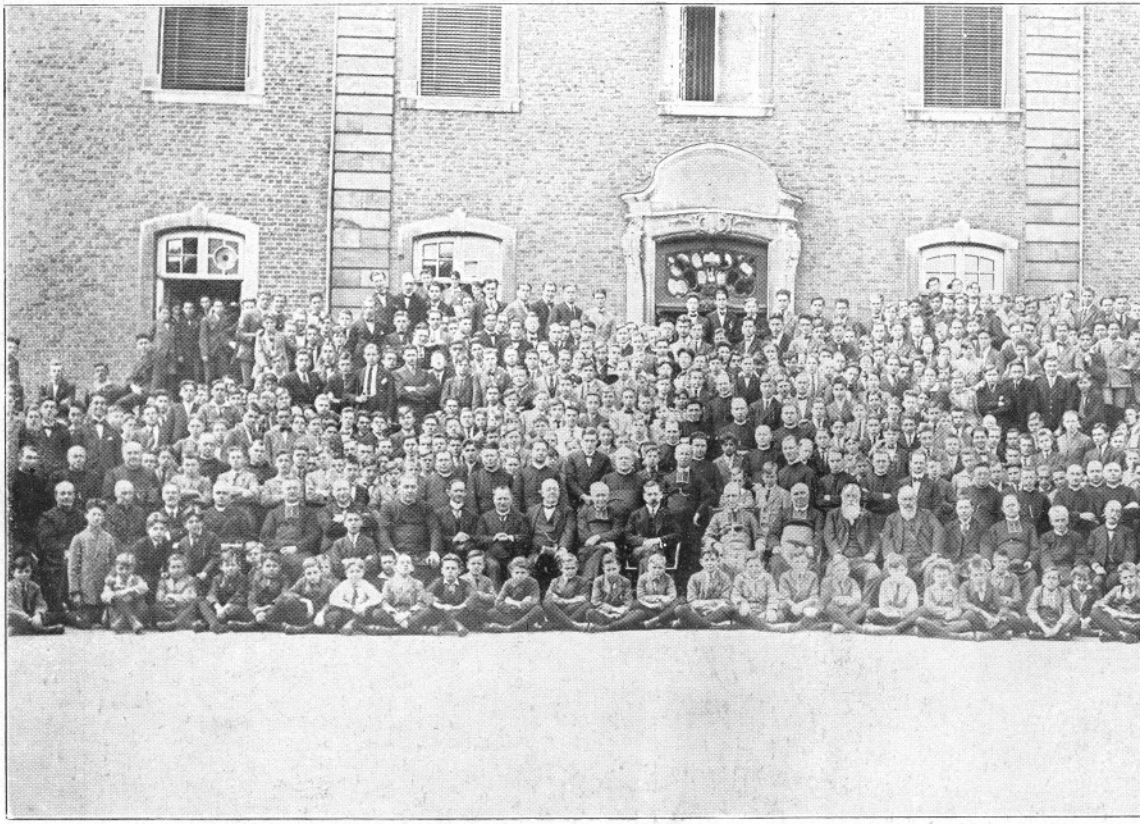

GROEP VAN LEERAREN, LEERLINGEN EN GASTEN

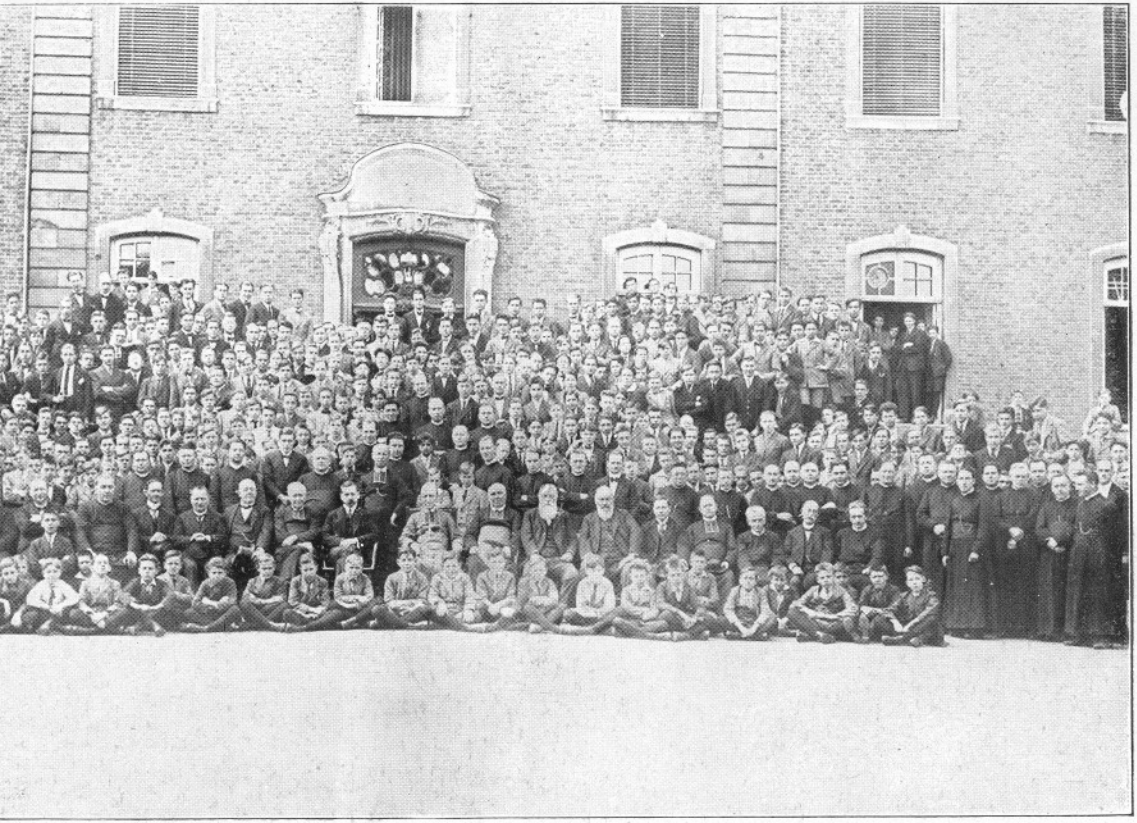

GROEP VAN LEERAREN, LEERLINGEN EN GASTEN

DE STOET TREKT UIT

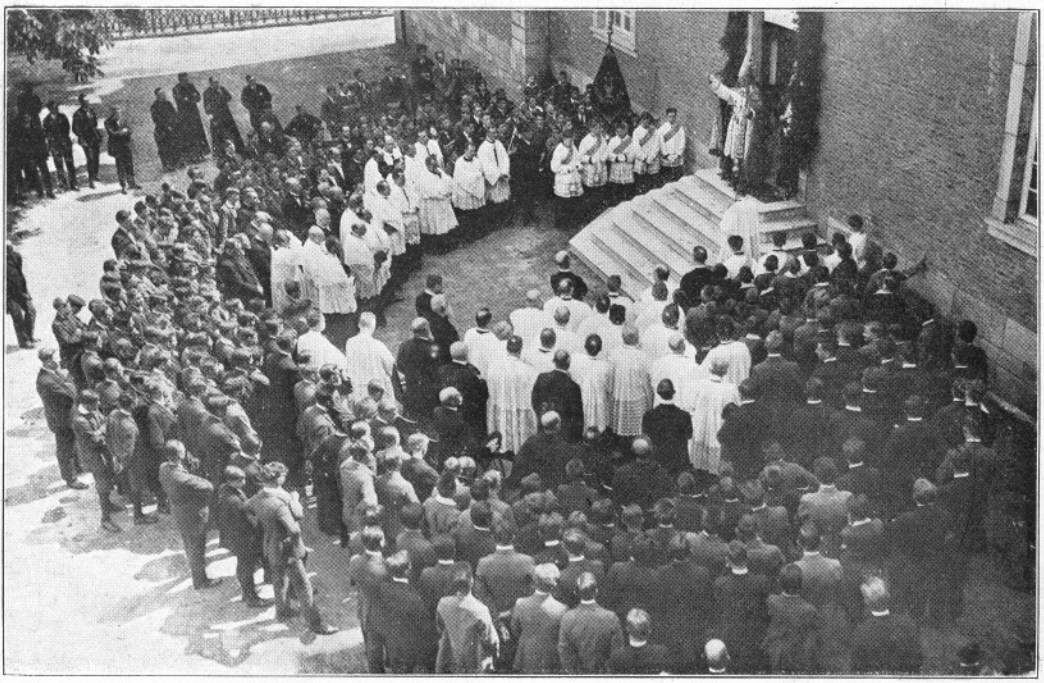

TOESPRAAK VAN MONSEIGNEUR NA DE INZEGENING VAN HET NIEUWE GEBOUW

LEERLINGEN VAN HET SCHOOLJAAR 1923-1924

Philosophie Sup.

Arts Mathieu, Horst.
Boosten Victor, Maastricht.
Castermans Pierre, Maastricht.
Christis Martin, Venlo.
Geelen Theo, Sittard.
Janssen Amaury, Venray.
Janssen Joseph, Ottersum.
Lanckohr Jan, Kerkrade.
Lebens August, Munstergeleen.
Palla Béla, Szolnok.
Peeters Adrien, Weert.
Peeters Frans, Velden.
Pol Theo, Weert.
Raven Silvio, Sittard.
Rutten Jan, Helden-Panningen.
Schreurs Joseph, Haelen.
Seroe Antoon, Venlo.
Spee Joseph, Blerick.
Thissen Emile, Sittard.
Tijssen August, Wessem.
van der Sterren Piet, Baarlo.

Philosophie Inf.

Delsing * Alphons, Echt.
Essers * Hubert, Valkenburg.
Haan * Joseph, Nieuwenhagen.
Hermans Hubert, Broekhuizenvorst.
Joosten * Willy, Helden-Panningen.
Kerckhoffs * Eugène, Stein.
Loo * Jan, Terlinden-Noorbeek.
Mans * Hubert, Venlo.
Müller * Joseph, Schinnen.
Neuss * Frans, Roermond.
Nijsten * Joseph, Nuth.
Schaeken * Piet, Sittard.
Schnabel * Engelbert, Suristère.
Schreurs * Chrétien, Grathem.
Schutgens August, Spaubeek.
Simons Jan, Blerick.
Thijwissen Jules, Venlo.
Tilmans * Ernest, Meerssen.
Titulaer * Jacques, Blerick.
Willems * Jan, Sevenum.
Wolf * Willem, St. Pieter-Maastricht.

SEMINARIE-GYMNASIUM

6e Klas.

Houben Joseph, Valkenburg.
Janssen Joseph, Venray.
Kallen Jan, Noorbeek.
Koch Frans, Steenbergen.
Meijerink Johan, Denekamp.
Smeets Gerard, Kerkrade.
ten Berge Henri, Groningen.
Zoetmulder Piet, Heerlen.

5de Klas.

Baas Joseph,Hoorn.
de Vrede Guillaume, Maastricht.
Hennekens * Constant, Beek.
Hekking * Piet, Nijmegen.
Hermans Jan, Sittard.
Janssen Antoon, Eijsden.
Schilte * Jan, Rotterdam.
Swillens Hubert, Heerlen.
Theunissen * Antoine, Eijsden.
van Enckevort Gerard, Sevenum.
Voncken Frits, Wylré.
von Schwartzenberg Hugo, Rimburg.
Vorstman Louis, Overveen.

4de Klas.

Debije Joseph, Amstenrade.
de Rechter Honoré, St. Janssteen.
Hell Emmanuel, Duisburg.
Hennen * Joseph, Merkelbeek.
Hermans Joseph, Spekholzerheide.
Houben Emile, Valkenburg.
Huijnen Leopold, Reijmerstock.
Jansen Joseph, Tilburg.
Janssen Jan, Maarland.
Koch Louis, Steenbergen.
Locht Henri, Valkenburg.
Rutges Piet, Geertruidenberg.

---

* Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1923—1924.

Slijpen Jacques, Stevensweert.
Smeets George, Ottersum.
Smeets Paul, Weert.
Spuisers * Joseph, Sittard.
van den Bercken Martin, Grubbenvorst.
van der Zalm Nico, den Haag.
Vliegen Hubert, Heerlen.
Wijnen Pierre, Reijmerstock.

3de Klas, 1ste Afd.

Arkenbosch Frans, Chêvremont.
Bollen Jo, Zwolle.
Cals Willem, Schaesberg.
Franck Johan, Schaesberg.
Geurts Antoon, Geijsteren.
Habets Joseph, Kerkrade.
Hermans Joseph, Broekhuizenvorst.
Houba Frans, Maastricht.
Janssens Emile, Weert.
Jochems Henri, Meijel.
Keybets Pierre, Terwinselen.
Keijsers Joseph, Sittard.
König Ignace, Osnabrück.
Neuss Joseph, Vaals.
Notermans Eugène, Venlo.
Snieders Willy, Dommelen.

3de Klas, 2de Afd.

Ortmans Hubert, Mechelen.
Pastoor * Jan, Heerlen.
Prompers Nico, St. Geertruid.
Pijls Vincent, Nuth.
Raedts Louis, Venray.
Reinartz Jan, Waubach.
Römkens Peter, Schaesberg.
Smeets Werner, Bleijerheide.
Sijstermans Leo, Valkenburg.
van de Reijt André, Ginneken.
van Eekelen Toon, Oosterhout.
van Loo Joseph, Schin-op-Geulle.
van Thoor Joseph, Simpelveld.
Vinken Mathieu, Schaesberg.
Wetzels Henri, Chêvremont.
Weijnen Antoon, Fijnaart.

2de Klas.

Baars Piet, Geertruidenberg.
Bemelmans Gaston, Chiemgau.
Carlier Bernard, Groningen.
Dijkman Gerard, Epe.
Horsmans Jan, Ulestraten.
Jacobs Joseph, Heerlen.
Keularts Hubert, Heerlen.
Knops Pierre, Obbicht.
Krekelberg Max, Maastricht.
Mesker Henri, Maastricht.
Nühn * Nico, Maastricht.
Partouns Mathieu, Eijsden.
Paulussen Louis, Maastricht.
Possen Jan, Mechelen.
Pricken Leo, Nijswiller.
Renckens Joseph, Bingelrade.
Ruffini Frans, Rumpen.
Senden Hubert, Voerendaal.
Souren Henri, Wylré.
Spauwen Joseph, Gronsveld.
Spauwen Pierre, Eijsden.
Swillens Marcel, Heerlen.
van Wijngaarden Johan, Blerick.

1ste Klas.

Adriaans Charles, Maastricht.
Boumans * Willem, Simpelveld.
Dassen Hubert, Heerlen.
de Backer Marinus, Naaldwijk.
de Macker Hubert, Meerssen.
Doomen * Charles, Spekholzerheide.
Habets Pierre, Kerkrade.
Havenith Guillaume, Bocholtz.
Hennekens * Albert, Beek.
Hermans Henri, Broekhuizenvorst.
Houben Antoine, Valkenburg.
Kerckhoffs Alphons, Meerssen.
Lenssen Tony, Elsloo.
Muré Joseph, Maastricht.
Nadaud * Rudolph, Maastricht.
Paulussen * Emile, Maastricht.
Ramaekers * Pierre, Kerkrade.
Renckens Bernard, Bingelrade.
Renckens Jan, Bingelrade.
van Gool * Walter, Dussen.
van Heek Chris, Echt.
van Hegelsom * Jan, Grubbenvorst.

.....

HOOGERE BURGERSCHOOL

5de Klas.

America Joseph, Gulpen.
Beltjens Frans, Roermond.
Braam Louis, Terborg.
Defesche Hubert, Maastricht.
Derks Bernard, Bergen.
Heiligers Hubert, Heerlen.
Maaskamp Jo, Nijmegen.
Meurs Chris, Gendt.
Nievelstein Frits, Kerkrade.
Nijsten Joseph, Roermond.
Peters Henri, Eindhoven.
Pinckers Alfred, Eijsden.
Raedts Jacques, Venray.
Rutten Eugène, Beesel.
Schuerman Albert, Hulst.
Smeets René, Ottersum.
Urselmann Willy, Nijmegen.
Van Dijk Karel, Arnhem.
van Enckevort Frans, Blerick.
van Thiel Huibert, Leur.
Verbeek Cor, Oss.
Vorstman Robert, Overveen.

4de Klas.

Bongaarts * Jan, Roermond.
Daniels Louis, Tilburg.
de Nijs Gerard, Roosendaal.
Gerards Joseph, Heerlen.
Gökemeijer Jan, Kerkrade.
Gozé Jean, Maastricht.
Hartmann Max, Delft.
Hermans Antoon, Brunssum.
Heijltjes Gerard, Kerkrade.
Hilbrand Piet, Obdam.
Jochems Arnold, Meijel.
Kneepkens Frans, Weert.
Lenssen Joseph, Brunssum.
Martens Louis, Valkenburg.
Mesker Pierre, Maastricht.
Meyer Herman, Rheden.
Reinards Willy, Valkenburg.
Scholten Henri, Borne.
van Oppen Alphons, Aken.

3de Klas, 1ste Afd.

Albers Jan, Druten.
Beuken * Aloys, Mechelen.
Carlier Everhard, Groningen.
de Haas Bart, Eindhoven.
Flapper Yette, Franeker.
Hermans Hubert, Sittard.
Hoefnagels Piet, Asten.
Jansen Henri, Weert.
Kauling Antoon, Gouda.
Kissels Mathieu, Klimmen.
Meijers Antoon, Oss.
Mols * Willy, Maastricht.
Muré Edmond, Gulpen.
Nicolai Charles, den Haag.
Nivel * Wim, den Haag.
Schroeder Martin, Heerlen.
Smits Christ, Valkenburg.
Staf * Jan, Koetah-Radja.
Swart Hendrik, Tripscompagnie.
Urselmann George, Nijmegen.
van den Hoek * Adriaan, Rotterdam.
van den Hombergh Jan, Amsterdam.
van Oers Renier, Helenaveen.
Vencken Henri, Papenhoven.
Vermeulen Willy, Beuningen.
Voncken Frans, Wylré.

3de Klas, 2de Afd.

Annyas Antoon, Leeuwarden.
Bots * Alex, Alkmaar.
Colaris Colla, Broeksittard.
Colsen Willem, Hontenisse.
Frencken Henri, Weert.
Heijstee Frans, Helmond.
Jagersma Jo, Nuth.
Janssen Jacques, Helden.
Kerckhoffs Cornelis, Meerssen.
Lenssen Jan, Brunssum.
Linthorst Willy, Wilp.
Nabben Paul, Sevenum.
Oomen Bernard, Oosterhout.
Stessen Mathieu, Gulpen.
Straeten Peter, Vaals.
Stroux Théophile, Stamproy.
Ubben Clemens, Kerkrade.
van der Heijden Joseph, Hulst.
van Mourik Herman, Lith.
van Rhijn Joseph, Hilversum.
van Waes Emery, Westdorpe.
Vermeulen Allard, Beuningen.

Vollmer Gerard, Dokkum.
Wolfs Frans, Terborg.

2de Klas, 1ste Afd.

Boerland Marinus, Nieuwe-Pekela.
Cremers Frans, Roermond.
de Moll Johan, Steenderen.
Ehmen * Henri, Groningen.
Engel Hubert, Castrop.
Frencken Hubert, Obbicht.
Gelissen Pierre, Blerick.
Gerards Joseph, Kerkrade.
Geurts Piet, Gennep.
Giesen Alphons, Haelen.
Gozé Henri, Maastricht.
Heijstee Gerard, Helmond.
Lebens * Henri, Born.
Morselt Jan, Borne.
Poelmann Alex, Amsterdam.
Receveur * Ernest, Venlo.
Rütten Frans, Kerkrade.
ten Berge Willy, Groningen.
van der Kallen Henri, Heerenveen.
van Hout * Gerard, Mill.
van Riet Willy, Kerkrade.
van Rijthoven Embrecht, Oosterhout.
Vennekens Jacques, Neer.
Weijden Willy, Kerkrade.

2de Klas, 2de Afd.

Bemelmans Joseph, Meerssen.
Beuskens Frans, Gulpen.
Bots Kees, Leiden.
Budé Jan, Maastricht.
de Koning Gans * Arthur, Schaesberg.
Dessing Willem, Naaldwijk.
Gelissen Frans, Beek.
Helmer Frits, den Haag.
Jennekens Joseph, Valkenburg.
Lausberg Jan, Maastricht.
Linssen Joseph, Merkelbeek.
Meussen * Eduard, Valkenburg.
Pernot Jan, Born.
Robertz Hein, Heerlen.
Romans Henri, Beek.
Rouppe van der Voort Karel, Vught.
Simons Henri, Maasniel.
Smeets Willy, Boxmeer.
Thuys Frans, Laren.
Thuys Hubert, Laren.
van de Kar Henri, Steenbergen.
van Poelvoorde Frans, Heerlen.
Vincken Hubert, Mechelen-Wittem.
Vossenaar * Willem, Heerlen.

1ste Klas, 1ste Afd.

Asma Namle, Heeg.
Daniels Pius, Tilburg.
Goulmy Berto, den Bosch.
Haagmans Martin, Chêvremont.
Hagenaar Herman, den Haag.
Hermans * Joseph, Venlo.
Hermans Pierre, Maastricht.
Kleikers * Charles, Heerlen.
Kramers * Willy, Zwolle.
Leenderts * Theo, Rotterdam.
Mulkens Hubert, Eygelshoven.
Nabben Eduard, Sevenum.
Nievelstein Klaus, Kerkrade.
Ruiters Johan, Kerkrade.
Smeets * Alphons, Eijsden.
Timmers Jacques, Kerkrade.
Vallen Jules, Ottersum.
van der Werf Johan, Bolsward.
Walraven * Peter, Kerkrade.
Weitjens Joop, Bussum.
Zwartelé Nico, Alkemade.
Zweypfenning * Victor, Venlo.

1ste Klas, 2de Afd.

Brueren * Pierre, Velden.
Cammaert * Theo, Hontenisse.
Castelein * Gerard, Amsterdam.
Colsen * Theo, Hontenisse.
Eygenraam * Aloys, Dordrecht.
Goessen * Arnold, Eijsden.
Havenith * Joseph, Bocholtz.
Holtslag * Gerard, Steenderen.
Koppen * Jan, Maastricht.
Kraakman * Gerard, Amstenrade.
Lammers Robert, Someren.
Martens * Willy, Valkenburg.
Meentz * Joseph, Simpelveld.
Simons Leopold, Waubach.
van der Meer * August, Boxtel.
van der Meer Jan, Alkemade.
van de Venne * Fernand, Echt.
van Mourik * Henri, Lith.
Wijffels * Hélaire, IJzendijke.

HOOGERE HANDELSSCHOOL

5de Klas.

Ackermans Jan, Nuth.
America George, Gulpen.
Barten Piet, Beugen.
Berger Martin, Venlo.
Biesmans Piet, Venray.
Bremen Hubert, Kerkrade.
Hensen Antoon, Rotterdam.
Lenaerts Pierre, Weert.
Overling Antoon, Doetinchem.
Senden Joseph, Vaals.
Vreeburg Laurent, Delft.
Wolfs Gerard, Breda.

4de Klas.

Aerts Louis, Venray.
Beckers August, Nuth.
de Deckere Gabriël, Nieuw-Namen.
Gökemeijer Frits, Kerkrade.
Hazebroek * Jan, den Haag.
Krekelberg Marcel, Maastricht.
Lenssen Eduard, Brunssum.
Rouschop Guillaume, Bergen.
van de Venne Paul, Weert.
Verhaegen George, Graauw.
Weitjens Cor, Bussum.
Wolfs Wiebe, Breda.

.....

VOORBEREIDENDE KLAS

1ste Afd.

Adams * Antoon, Beegden.
Asma * Nico, Heeg.
Coumans * Joseph, Heerlen.
Cremers * Arthur, Gulpen.
Elbert Frans, Millingen.
Evers * Willy, Roermond.
Ferket * Aloys, Nieuw-Namen.
Gadiot * Jan, Eygelshoven.
Goulmy * Michel, den Bosch.
Hanssen * Joseph, Schaesberg.
Henkes * Jean, Maastricht.
Heynens * Theophile, Borgharen.
Meyer Piet, den Haag.
Nabben * Jules, Sevenum.
Nelissen * Fried, Rotterdam.
Notermans * Guido, Venlo.
Rouppe van der Voort * Jan, Vught.
Spauwen * Hubert, Eijsden.
Zeehandelaar * Piet, Kerkrade.

2de Afd.

Heussen * Herman, Rumpen.
Hübben * Willem, Eijgelshoven.
Kraft Frits * Padang.
Lenssen Mathieu, Elsloo.
Meens Hubert, Klimmen.
Pubben * Gerard, Ottersum.
Ritzerfeld Joseph, Terwinselen.
Rouppe van der Voort * Victor, Vught.
Smits * Antoon, Oud-Valkenburg.
Spauwen * Victor, Gronsveld.
van de Loo * Jan, Ottersum.
Verbruggen * Hubert, Grathem.
Verdeghem * Joseph, Oostburg.
Vermeulen * Joseph, Beuningen.
Vreuls * Herman, Nieuwenhagen.

.....

PERSONALIA

1923—1924

De **H. Priesterwijding** ontvingen:

J. Boosten.
J. Boyens.
J. Brand.
J. Crombag.
J. de Winter.
L. Dols.
W. Geurts.
H. Hermans.
G. Houben.
H. Janssen.
S. Laemers.
R. Linssen.
L. Muysers.
A. Omloo.
H. Peters.
H. Reynen.
J. Schoolmeesters.
G. Snijders.
J. Sohl.
E. Stevens.
L. Teeuwen.
H. Turlings.

allen van het Bisdom Roermond.

Werd benoemd: tot **Eere-Kanunnik** van het Bisdom Roermond:

H. Reighard, oud-directeur van de Bissch. Kweekschool te Echt.

De volgende **examens** werden afgelegd:

aan de Universiteit van **Leiden:**

P. van Dortmund, doct. recht.
L. van den Toorn, cand. recht.
B. Schräder, arts ex.
H. J. M. van Buchem, cand. klass. lett.
E. Kruytzer, Pr., cand. wis- en nat.k.
E. Hennekens, Pr., doct. scheik.
Ch. Paulussen, cand. recht.
Th. Paimans, S.J., doct. wis- en nat.k.
L. Schreinemacher, cand. recht.
Fr. Op de Coul, Pr., cand. recht.

aan de Universiteit van **Groningen:**

H. Bernsen, doct. germ. t. en lett. (hgd.)
J. Kessels, Pr., doct. rom. t. en lett. (fr.)
J. Steinhardt, Pr., doct. rom. t. en lett. (fr.)

aan de Universiteit van **Utrecht:**

J. Schönefeld, cand. wis- en nat.k.
M. J. A. Limpens, doct. med.
J. H. G. Gerards, tandarts-ex.
W. A. Brouwers, doct. recht.
A. Verbeek, cand. med.

aan de Universiteit van **Amsterdam:**

G. Brouwers, Pr., doct. ned. lett.
R. van Dortmund, cand. med.
G. J. Bloem, doct. med.
W. P. A. Brocks, arts-ex.
A. Berkemeyer, prop. med.
A. Vercauteren, doct. med.
Y. Oosterbaan, doct. med.
G. van Bracht, arts-ex.
H. Reynen, Pr., doct. germ. t. en lett. (eng.)
J. van de Kar, arts-ex.
P. L. Müller, cand. recht.
W. P. J. Bakker, cand. wis- en nat.k.
R. Verhaegen, arts-ex. 1e. ged.
K. Berger, cand. recht.
A. Bröcker, doct. med.
A. G. Reyers, arts-ex.
C. Zijerveld, doct. med.

aan de Universiteit van **Nijmegen:**

J. Moonen, Pr., bacc. theol.
K. Hutschemakers, Pr., cand. germ. t. en lett. (hgd.)
E. Haeren, Pr., cand. rom. t. en lett. (fr.)

aan de Technische Hoogeschool van **Delft:**

J. C. J. van der Linden, prop. electr. ing.
A. S. van Mourik, ing. ex. w. i.
J. van Aken, prop. scheik. ing.

aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool van **Utrecht:**

Y. Kramer, ex. dierenarts.

aan de Handelshoogeschool van **Rotterdam:**

C. van Haren, dipl. hand. ec.
H. Breuers, dipl. hand. ec.

aan de Landbouwhoogeschool van **Wageningen:**

J. W. G. Koenraadt, prop.
L. Peeters, ing. ex. ned. ldb.
W. J. Dewez, cand. ned. ldb.
W. Dekker, prop. 1e ged.

aan de Gregoriaansche Universiteit van **Rome:**

F. Féron, Pr., promotie theol.

Notariëel Staatsex.:

A. Rohling, 1e ged.
J. van de Venne, 1e ged.

Ex. M. O. Boekhouden:

M.P. M. Derckx.

(de examenlijst is afgesloten 1 Juli)

Werden benoemd:

tot **Minister van Staat:**

Mgr. Prof. Mr. Dr. W. H. Nolens, Lid van de Tweede Kamer, te 's-Gravenhage.

tot **Lid van Gedeputeerde Staten** van Noord-Brabant:

Ch. Frencken, te Oosterhout.

tot **Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw:**

Mr. Ch. Geradts, kantonrechter, te Roermond.

Mgr. Dr. P. Mannens, vicaris-generaal, te Roermond.

H. J. L. Merckelbach, lid der Gedep. St. van Limburg, te Wittem.

Mgr. J. Aerts, apost. vic. van Ned. Nieuw Guinea.

tot **Officier in de Orde van Oranje-Nassau:**

Mgr. P. L. Driessen, Rector van de Congregatie van den H. Joseph, te Heerlen.

R. J. A. Jansen, Pastoor, te Utrecht.

L. A. M. van Basten Batenburg, Lid van de Prov. St. van Gelderland, te Lichtenvoorde.

A. J. M. H. van de Venne, Directeur van Rolduc.

Ir. M. H. C. Kramers, Chef der Centr. Werkpl. Ned. Spoorw., te Zwolle.

J. M. Hermans, Inspecteur van de Volksgezondheid, te Roermond.

Th. van der Marck, Geest. Adv. Coöp. Centr. Boerenleenbank, te Roermond.

tot **Ridder in de Orde van Oranje-Nassau:**

J. L. H. Vrancken, rustend Pastoor, te Reuver.

J. W. Peeters, leeraar a. h. Bissch. Coll., te Roermond.

J. Nolet, kapelaan, te Rotterdam.

Dr. A. Jorritsma, Voorz. St. Vinc. Ver., te Zwolle.

Werden begiftigd:

met het **Eerekruis Pro Ecclesia et Pontifice** van den H. Stoel:

Dr. H. Knippenberg, Directeur R. K. H.B.S., te Helmond.

met het **Onderscheidingsteeken van het Hongaarsche Roode Kruis:**

Mgr. L. Schrijnen, Bisschop van Roermond.

met de **Medaille van Koning Albert van België.**

Prof. Dr. Jos. Schrijnen, Rector Magn. van de R. K. Universiteit, te Nijmegen.

H. J. H. Hoogeweegen, Secr. Afd. Roode Kruis, te Rotterdam.

.....

OVERLEDENEN.

(achter den naam is het geboortejaar aangegeven).

Th. P. L. Bollen (1873), kapelaan Ell, Maastricht.

Cl. M. H. van ter Velden (1859), pastoor, Grathem.

Dr. M. C. de Wit (1867), pastoor, Herpt.

H. J. H. Oor (1867), pastoor Posterholt, Bad-Wildungen.

Mgr. J. Vreuls, Kanunnik, Luik.

Th. de Surmont de Bas Smeele (1863), burgemeester Waalwijk, Haarlem.

B. H. M. Tacken (1877), oud-leeraar, Heel.

W. J. J. Wierts (1864), pastoor, Lottum.

E. A. A. van den Bogaert (1889), Heerlen.

J. Haas (1897), kapelaan Slenaken, Heerlen.

M. J. Peters (1883), oud-leeraar, Heel.

J. M. Dohmen (1846), rustend priester, Lemiers.

J. M. Hermans (1860), Insp. der Volksgezondheid, Maastricht.

J. Rammeloo (1896), Philippine.

Th. J. M. H. Berendsen (1887), leeraar, Rolduc.

J. Collard (1876), Luik.

M. W. A. Jaspar, (1858), deken, Echt.

H. J .Houben (1869), pastoor, Slenaken.

A. Schrijnen, (1901), landb. stud., Venlo.

A. F. F. H. Neujean (1846), pastoor, Bocholtz.

J. A. Brewers, (1856), deken, Heerlen.

R. I. P.

Onze Professoren.

Het lijkt mosterd na den maaltijd, dat Rolduc's Jaarboek thans nog aankomt met de portretten der hoogleeraren van de R. K. Universiteit te Nijmegen, die oud-leerlingen zijn van Rolduc. Maar het vorig jaar was het Jaarboek reeds ter perse, toen de benoemingen bekend werden, zoodat met een enkele vermelding daarvan moest worden volstaan. Er zal thans wel niemand meer zijn onder de lezers van dit Jaarboek, die van het nut en de noodzakelijkheid eener Roomsche Universiteit niet volkomen overtuigd is. De lijn van ons bijzonder onderwijs is thans doorgetrokken „van de bewaarschool naar de Universiteit", en Rolduc kan niet anders dan er zich over verheugen, dat de Kroon gezet is op een werk, waar het zelf zoo ruimschoots toe heeft bijgedragen, eenerzijds door nu reeds meer dan 80 jaar lang middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs in Roomschen geest aan duizenden te geven, anderzijds door de liefde en eerbied te wekken en te bevorderen voor het Universitaire onderwijs, die in vele Roomsche kringen nog niet zoo lang geleden nog maar al te zeer ontbraken. In ons eerste Jaarboek (1921, blz. 59-60) heeft Prof. Schrijnen in dien zin aan Rolduc een loffelijk getuigenis meegegeven, dat wij dankbaar hebben aanvaard. Maar als Rolduc er trotsch op kan zijn, dat het door zijn massa-productie van Roomsche Universiteitsstudenten mede van grooten invloed geweest is op de intellectueele emancipatie der Katholieken in Nederland, en dat de eerste priesters, die hun studies deden aan een Nederlandsche Rijksuniversiteit, Rolducsche leeraren waren, met evenwel recht mag 't thans met fierheid in den eersten Rector-Magnificus der Nederlandsche R. K. Universiteit een oud-Rolducien begroeten, wien Rolduc naar eigen woord dierbaar werd en steeds dierbaar blijven zal. Wij zullen de verdiensten van Prof. Schrijnen op het gebied der vergelijkende klassieke taalwetenschap en dat der algemeene taalkunde hier niet meer uitmeten, doch we zullen volstaan met hem een laten gelukwensch aan te bieden bij zijn benoeming. Die gelukwensch moge ook worden uitgestrekt tot de beide andere oud-Rolduciens, Prof. Dr. A. Slijpen S.J., den fijnen latinist, en veelbelezen litterator en Lector Mr. G. Russel, den uitstekenden kenner van het Romeinsche Recht.

PROF. DR. JOS. SCHRIJNEN

PROF. DR. AL. SLIJPEN S. J.

LECTOR MR. G. RUSSEL

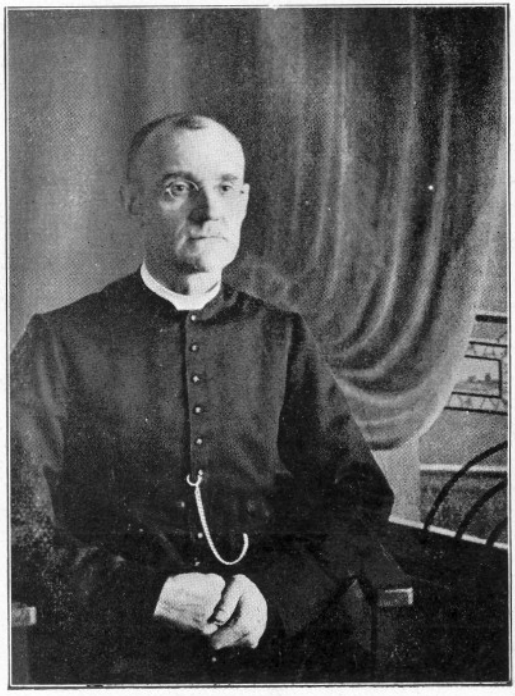

PASTOOR WISMANS

IN MEMORIAM

DEKEN JASPAR. †

Deken Jaspar overleed te Echt den 30en April 1924 in den ouderdom van 66 jaren.

Wij wenschen Deken Jaspar vooral te beschouwen als leeraar van Rolduc, omdat de lezers van dit jaarboek voor verreweg het grootste gedeelte hem slechts als zoodanig hebben gekend. Jaspar was een classicus op en top, drie-en-twintig jaren doceerde hij te Rolduc de klassieke talen (1881—1904), en ofschoon ook voortreffelijk Latinist, had hij toch voornamelijk zijn liefde verpand aan Attica's fijne, souple taal, aan 't Grieksch.

Men beweerde wel eens, ietwat ondeugend, dat, wie geen Grieksch kende, in Jaspar's oogen geen genade vond. Laat dit waar zijn, het werpt allerminst een blaam op de nagedachtenis van den overledene. Welk geleerde ging al niet te ver in zijne liefde voor zijn vak? Vooral Jaspar zal een man met eenigszins ruimen blik dit gaarne vergeven. Hij was immers geheel en al autodidact en wat al moeilijkheden heeft hij niet moeten overwinnen met stalen energie, voordat hij 't zoover gebracht had, dat hij de taal van Latium en Attica beheerschte? Wie zal 't hem kwalijk nemen, dat hij die moeite en inspanning wenschte gewaardeerd te zien?

Wanneer we den persoon van Jaspar nader beschrijven, voelen wij onwillekeurig neiging, vergelijkingen te ontleenen aan de taal, die hij met zooveel succes en zoo onverpoosden ijver bestudeerde.

Hij was een man van Herculische gestalte en stoere onvermoeibare werkkracht.

Wat zijn karakter betreft zal ik hem niet vergelijken met den even zachtzinnigen als moedigen Hector, maar nog veel minder met den sluwen Ulixes. Wie Deken Jaspar van nabij gekend heeft, zal gaarne toegeven, dat hij een oprecht en edel hart bezat. Hij zeide, wat hij meende en meende, wat hij zeide, diplomatentaal hield hij er niet op na en bij hem dienden de woorden allerminst, om de gedachten te verbergen. Van hem kan men zeggen in den meest uitgebreiden zin: „een man een man, een woord een woord".

Natuurlijk was Jaspar een trouwe vriend en nooit vergat hij de hem bewezen diensten.

Begiftigd met een soort stentorstem met heerlijken, metalen klank, vervulde hij gaarne de rol van den Homerischen Demodokus en trad hij bij gelegenheid van onze huiselijke feesten gaarne als zanger op.

Als leeraar verdiende Jaspar allen lof.

Ik sprak zooeven van zijn stentorstem. Deze machtige stem weerklonk ook wel eens in zijn lessen op ietwat huiveringwekkenden toon voor de ooren zijner jeugdige toehoorders, wanneer wij deugnieten — schrijver dezes was namelijk niet alleen collega, maar ook eenmaal leerling van Deken Jaspar z.g. — de les niet geleerd hadden of het werk hadden overgepend. Maar wij begrepen, dat professor Jaspar reden had, om verontwaardigd te zijn, omdat hij ons steeds een schitterend voorbeeld gaf van toewijding en plichtbesef. Ik meen zonder overdrijving te mogen zeggen, dat hij nooit zonder voorbereiding in de les kwam. Hij scheen onze slordigheid en nalatigheid, ons gebrek aan belangstelling niet te kunnen begrijpen, omdat hij zich als leeraar nooit aan slordigheid of nalatigheid bezondigde.

Als priester gaf Jaspar aan collega's en

leerlingen steeds een stichtend voorbeeld.

In 't jaar 1904 verliet Jaspar Rolduc, om redenen van gezondheid. Zijn rustelooze arbeid had ongetwijfeld zijne gezondheid geschaad. Van 1904 tot 1908 was hij pastoor te Odiliënberg, in welk jaar hij benoemd werd tot Deken van Echt.

Met Jaspar is heengegaan een man, wiens nagedachtenis Rolduc steeds in eere zal houden. De goede naam, waarin het Rolducsche Gymnasium zich mag verheugen, heeft het zeker voor een goed deel aan dezen rusteloozen werker te danken.

Hij ruste in vrede.

J. CUYPERS.
Maastricht.

TH. BERENDSEN. †

Jarenlang heeft de onbarmhartige greep der verraderlijke ziekte zijn lichaam omkneld en maanden heeft hij hulpeloos neergelegen, maar terwijl hem geleidelijk al zijn zintuiglijke vermogens onttrokken werden, en de aarde dagelijks dieper onder hem wegzonk, terwijl het contact tusschen hem en de menschen dagelijks moeilijker, de afstand steeds grooter werd, is zijne ziel dagelijks dichter genaderd tot den Grooten Vriend, „Die, wanneer allen heengaan, ons niet zal verlaten, noch dulden dat wij in het einde verloren gaan." Dagelijks zag men de groeiende leegte der Eenzaamheid die hem omhulde, zich meer en meer vullen met de ontzaglijke realiteit der Eeuwigheid. Een roerend en onvergetelijk kenmerk van dit sterfbed is geweest de geleidelijke, volledige verdringing uit zijn gedachten van de dingen van den tijd door de dingen der eeuwigheid. Nooit heb ik beter begrepen waarom onze Moeder de H. Kerk haar kinderen zulk een ontzettende afschuw inboezemt voor een „haastigen en onvoorzienen dood", dan toen ik de genade Gods, op dit drie maanden lange ziekbed het louteringsproces dezer vrome priesterziel heb zien voltrekken. Pas door de vergelijking van mijn eigen gedachtenwereld met de zijne is het mij duidelijk geworden, hoe weinig een gezond mensch toch geschikt is om het huis zijner eeuwigheid in te gaan. En dit is dan ook zoo blijkbaar de goddelijke verhooring geweest van zijn kinderlijk vertrouwen op de Zalige Theresia en van de ontelbare gebeden voor zijne genezing tot haar gericht: een gereed-zijn voor den dood zonder het verlangen naar het leven te verliezen; een tegemoet-zien van de ontmoeting met den Rechter, zonder vrees, maar ook zonder vermetelheid. Hierop wijzen ook de enkele woorden, die hij een der laatste dagen van zijn leven nog met moeite uiten kon: „Ik heb het lijden van Theresia verduurd". Er is nog een ander woord, dat mij op het oogenblik, dat hij het sprak, diep getroffen heeft en dat nog een treffende beteekenis kreeg in verband met zijn sterfdag. Het was maar een eenvoudig woord, dat ieder Christen duizendmaal gebeden heeft. Op een avond in Februari, daags na de bediening, klaagde hij, dat hij uit het ontvangen der laatste H.H. Sacramenten niet dien voelbaren troost ondervonden had, dien hij toch als een der vruchten ervan kende, ja, dat integendeel, naar zijne meening, de strijd om de volharding in de liefde en het vertrouwen met den dag zwaarder werd. „Per Passionem Ejus et Crucem ad Resurrectionis gloriam perducamur, bid ik dan maar altijd", zoo zei hij, „niet door mijne verdiensten, maar door Zijn Lijden en Kruis. Tantus labor non sit cassus".

En dit eenvoudig Kerkgebed, dat zijn geloovende, hopende en God-minnende priesterziel in zulk een treffend licht plaatste, is mij nog eens voor den geest gekomen op dien droevigen Palmzondag, toen het drama van dien tantus labor Passionis et Crucis in het overweldigend realisme van Pothast's Passie voor onze oogen werd opgevoerd, op hetzelfde oogenblik, dat het uitgestreden lichaam van den Gezalfde des Heeren, die steeds de plichten van zijn priesterschap zoo hoog en heilig had opgevat, bekleed werd met 't purper van Christus' priestergewaad en neergelegd onder de sobere en sombere palmversiering van zijn praalbed,

expectans revelationem filiorum Dei.

W. JASPAR †

TH. BERENDSEN †

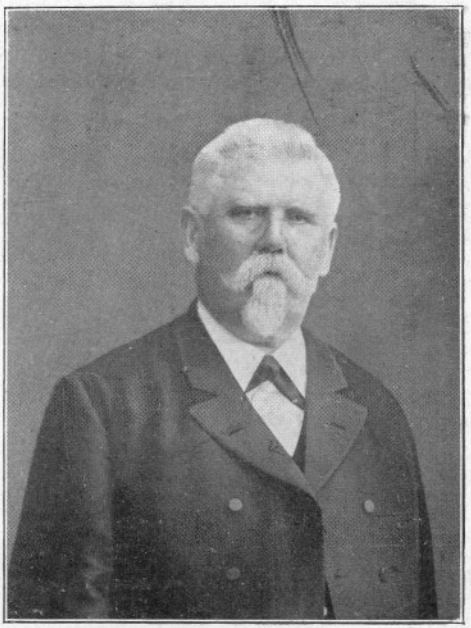

J. M. HERMANS †

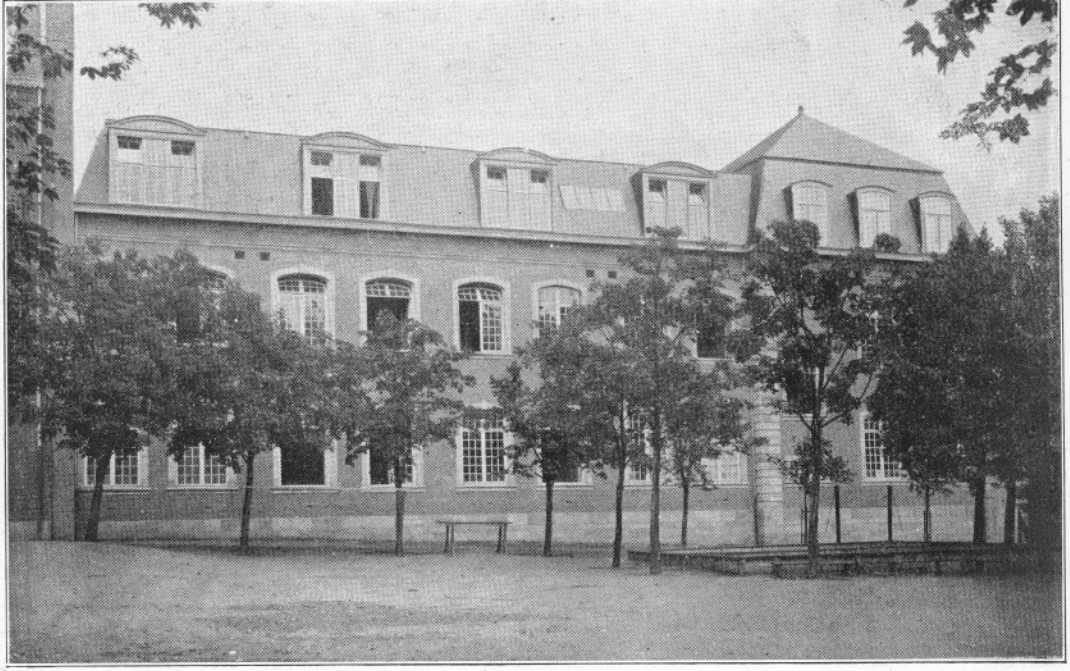

HET NIEUWE GEBOUW (ZUIDZIJDE)

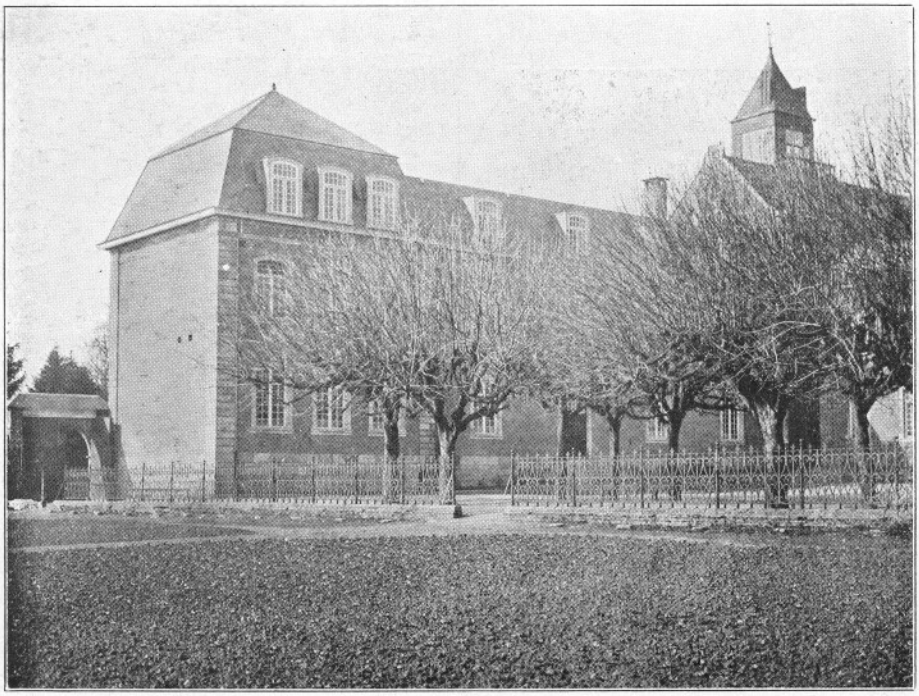

HET NIEUWE GEBOUW (NOORDZIJDE)

J. M. HERMANS. †

In den ouderdom van 63 jaren overleed op 28 Februari 1924 aan het station te Maastricht plotseling de heer J. M. Hermans, inspecteur van de Volksgezondheid, afdeeling Drankbestrijding, wonende te Roermond.

De betreurde overledene werd geboren te Brunssum. Hij koos de onderwijsloopbaan en werd leeraar aan de Bisschoppelijke Kweekschool voor Onderwijzers te Rolduc, die later naar Echt werd overgeplaatst. In de sociale werken van onzen tijd nam de heer Hermans met hart en ziel deel aan de drankbestrijding, zoodat het geen wonder was, dat op hem het oog viel, toen de Drankwet van 1904 den Drankweerinspecteur instelde. De heer Hermans werd inspecteur voor het zuiden des lands.

Te Roermond was de heer Hermans voorzitter van het bestuur der R. K. Kiesvereeniging. De overledene was te Roermond, en ook in zijn vroegere woonplaatsen, w.o. Breda, waar hij voorzitter was van verschillende katholieke vereenigingen, zeer geacht. In het laatste jaar van zijn leeraarschap was hij schoolopziener in het arrondissement Sittard.

De overledene was officier in de orde van Oranje-Nassau en ridder in de orde van Gregorius den Grooten. Hij was een katholiek van de daad; een man van nobel karakter, die eerbied afdwong van allen, die hem leerden kennen.

De Meester, die hem onverwacht tot zich riep, zal hem voorzeker niet onvoorbereid hebben gevonden.

Hij ruste in vrede. (De Tijd, 29 Febr. '24).

.....

Van Seminarieknechten.

„Ja, Seminarieknechten zijn lomperts.... Maar 't is zoo op alle Seminaries, ik heb 't laatst nog in Warmond opgemerkt: de knechten lomp, de meiden afzichtelijk. Daarom weten onze jonge geestelijken zoo weinig van aesthetiek!"

Dat schreef Dr. H. J. M. Schaepman den 1 Febr. 1874 in een brief aan Directeur W. Everts. Schaepman was toen nog jong, en meer dichter dan wat anders en derhalve tot overdrijving geneigd. Gesteld ook, dat het eerste deel zijner uitspraak waarheid bevatte, dan zou hij nog bezwaarlijk zijn „daarom" hebben kunnen bewijzen. Wat Seminarieknechten hem in dit geval in den weg gelegd hadden, blijkt uit den brief niet; of en wat Everts op dezen passus geantwoord heeft, is ook onbekend. Wel weet ik, dat hij had kunnen antwoorden, dat Rolduc zoo gelukkig was, eenige uitzonderingen op den droevigen regel, zoo hij bestond, te bezitten. De bedoeling van de volgende regels is nochtans niet een apologie van den Seminarieknecht op te stellen, wel, met Schaepman's uitval als inleiding, een stukje „histoire intime" op te teekenen, waarin een Seminarieknecht een mooie rol heeft; een die wel geschikt is om zijn standgenooten in gunstiger daglicht te stellen en in zijn latere loopbaan zijn voormalig diensthuis tot eere strekt.

Niemand, die Rolduc van nabij gekend heeft in de 60er, 70er en de eerste helft der 80er jaren van de vorige eeuw, wien bij het hooren van den naam Martien niet terstond voor den geest komt het beeld van den kleinen, ouden portier met het blozend gezicht en eenigszins krullend haar, die bijna veertig jaar lang zoo trouw de deur van het groote huis heeft bewaakt, ontelbare bezoekers in- en uitgelaten heeft, ontelbare leerlingen hun intrede heeft zien doen binnen zijne muren, en na al of niet voltooide studiën weer heeft zien heengaan. Wel verre van hem te zien als een lompen Seminarieknecht, herinnert hij hem zich als het ernstig, plichtbeseffend, voor beleefde behandeling zeer gevoelig en zich zijner ondergeschiktheid welbewust mannetje.

Hoewel door geen onderwijs dan dat der lagere duitsche volksschool gevormd, had Martinus Panhousen het mettertijd zoover gebracht, dat hij zich in drie talen vrij goed wist uit te drukken, en derhalve bijna alle bezoekers te woord kon staan. Scherpe opmerkingsgave en langdurige ondervinding hadden hem een goeden kijk verschaft op al wat er om andere reden dan gewoon bezoek aan de poort kwam aanbellen. Ze mochten er nog zoo netjes uitzien, zich nog zoo beschaafd weten voor te doen, hun bedoelingen doorgrondde hij meestal van 't eerste onderhoud af, wanneer ze niet van de beste soort waren. Wanneer hij na 't ontbijt of om tien uur in de corridors of op het balcon verscheen met de brievenpost, kon hij af en toe wel eens ondeugend en plagerig zijn. Als gij hem, met een halven blik uit zijn schalksch oog in uwe richting, met het pakje brieven zaagt wenken, meendet gij stellig, dat hij voor u iets had; naderbij gekomen vernaamt gij, dat het een vergissing was; hij had niets voor u, en „auch nicht für deinen Bruder" voegde hij er wel eens guitig bij.

Trouw en eerlijk was hij als een van den ouden stempel en met de Instelling, die hij diende, als tot één geheel vergroeid. In zijn latere jaren werd hem wel eens een opdracht van heel teederen aard bij de familie van een of ander leerling toevertrouwd, waarvan hij zich telkens zeer naar behooren wist te kwijten. Dat hij geen fouten had, beweer ik niet; maar ze werden ruimschoots door voortreffelijke eigenschappen opgewogen. Aan één zaak had hij in latere dagen niet weinig het land, en geen wonder ook. Aangezien Rolduc nog geen leiding bezat, moest het water, wanneer er op tijd geen regen viel om de vergaarbakken te vullen, door gespierde armen uit de diepe bron naar boven geperst worden, heel hoog tot onder het dak. Ieder dienstbare had op zijn beurt „de pomp"; geen wonder zeg ik, dat Martinus zich op hoogeren leeftijd tot deze bezigheid niet bij-

BR. CESARIUS (P. DOR) MET EEN ZIJNER LEERLINGEN

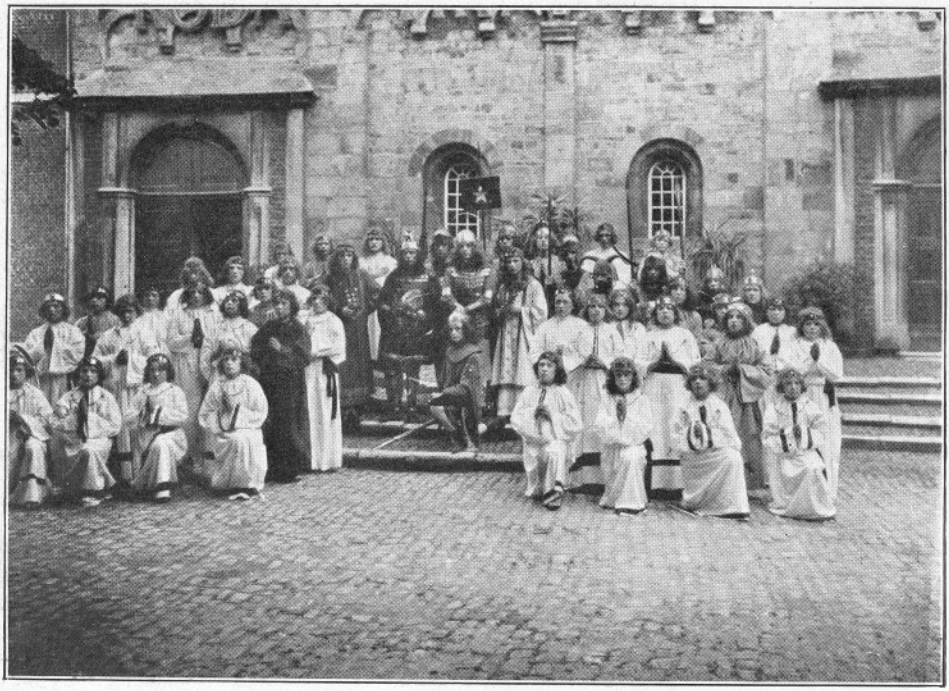

GROEP VAN „LUCIFER"

DE NIEUWE ECONOMIEGEBOUWEN

zonder getrokken voelde en er zich bij eerlijke overeenkomst met jongere en sterkere collega's van wist te ontheffen.

Sedert Aug. 1887 rust het stoffelijk overschot van den braven man op het kerkhof van Rolduc; een eenvoudig monument met opschrift tegen den noordermuur zegt u, wiens gebeente daar den dag der opstanding verbeidt. Sedert omstreeks 1870 hangt zijn goed gelijkend portret, door den bekenden schilder Lücker gemaakt, in de portierskamer boven de ingangsdeur. Al was het niet om zijnentwille, dat deze bijdrage geschreven werd, maar ter wille van zijn opvolger, toch wilde ik de gelegenheid niet ongebruikt laten, om den trouwen dienaar, ook bij de bewoners van het huidige Rolduc, een bescheiden monumentje te stichten.

Zijn opvolger nu was degene, die hem de laatste jaren, toen zijn krachten afnamen, ter zijde had gestaan in zijn vrij zware taak, en die, alhoewel Peter Dor genaamd, volgens oud-Rolducsche gewoonte van naams-overdracht „de kleine Martien" werd geheeten. Over hem, met name over zijn verhouding tot Directeur W. E., aan wiens persoonlijken dienst hij jarenlang verbonden was, wilde ik uit authentieke bron eenige mededeelingen doen, die door kenners van personen en zaken uit vroeger tijd misschien met eenige belangstelling zullen gelezen worden, en daarom in dit Jaarboek niet misplaatst mogen schijnen.

Peter Dor, al miste hij natuurlijk den deftigen ernst van zijn bejaarden voorganger, was een waardig opvolger van Martinus, wat ijver en plichtsbetrachting betreft. Zijn ambt echter heeft hij niet vele jaren bekleed; hij heeft het weldra voor hooger en beter laten varen. Na eenige jaren meldde hij zich als postulant bij de Broeders der Onbevlekte Ontvangenis in hun Moederhuis te Maastricht aan. De goede getuigschriften van Rolduc meegebracht, maakten, dat hij zonder aarzeling werd aangenomen. 8 Sept. 1891 legde hij als Broeder Cesarius de religieuse geloften af. Aangezien de Maastrichtsche Congregatie er eene voor het onderwijs der jeugd is, werd ook Br. Cesarius door zijn overheid voor dat vak bestemd. Wat er een wilskracht, ijver en volharding, ook bij goeden aanleg, vereischt zijn, om op mannelijken leeftijd, zonder anderen grondslag dan het vele jaren geleden reeds afgesloten lager onderwijs, het tot iets te brengen, begrijpt iedereen. En Br. Cesarius wist het inderdaad tot iets en wel tot iets buitengewoons te brengen. Na afloop zijner voorbereiding werd hij overgeplaatst naar het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel, om er werkzaam te zijn bij de opvoeding en het onderricht der ongelukkige doofstomme kinderen. De overheid heeft zich in hare keuze niet vergist. Voor Br. Cesarius werd het doofstommenonderwijs een levenstaak. In dit moeilijk, vaak ontmoedigend vak, waarin slechts met veel didaktisch talent, met veel takt en taai geduld goede gevolgen bereikt worden, is hij een der besten, in zeker opzicht een baanbreker geworden, daar hij zich wist op te werken tot een specialiteit op phonetisch gebied.

Den 9 Sept. 1923 vierde het Instituut op luisterrijke wijze het zilveren ambtsjubilé van Br. Cesarius als doofstommen-onderwijzer. In de Aug.-Sept.-aflevering van het Tijdschrift „de Vriend der Doofstommen" van dat jaar schrijft de redactie het volgende:

„Zeven jaar geleden heeft Br. Cesarius op zeer luisterrijke wijze en onder veel blijken van belangstelling en waardeering zijn zilveren Professiefeest gevierd. Hij zal nu op 19 Sept. den dag herdenken, waarop hij vóór 25 jaar in het Instituut zich aan het welzijn der doofstommen ging wijden.

„Wij schreven toentertijd o.a. in ons godsdienstig maandblad: „Br. Cesarius was reeds in ons Instituut, toen daar het onderwijs nog werd gegeven volgens de gebarenmethode.

„Toen de Hoogeerw. Heer Directeur Hermus het plan opvatte, om de gebarenmethode te vervangen door de spreekmethode, vond Z.H.Eerw. in Br. Cesarius een ijverig medehelper. Aanstonds legde hij zich toe op de bestudeering der nieuwe methode. Met ijver en volharding besteedde hij zijn zorg aan de kleine jongens van de tweede en de derde klas. En Br. Cesarius had succes. Zijne leerlingen spraken duidelijk en zij leerden in zijne school in korten tijd vele nieuwe woorden en

zinnetjes. Op het oogenblik heeft Br. Cesarius de vierde klas. En ook nu weer kan men die klas een modelklas noemen.

„Wat wij toen schreven, dat herhalen en bevestigen wij ook nu gaarne. En wij voegen er zelfs bij: telken jare kan zijn klas een modelklas genoemd worden, minstens in dien zin, dat zijne leerlingen, ook al behooren zij tot de minst begaafden, de grootst mogelijke vorderingen maken.

„Vroeger gaf Br. Cesarius ook herhaaldelijk en met succes spreekles aan hoorende spraakgebrekkigen.... In plaats daarvan is nu echter Br. Cesarius den Hoogeerw. Directeur een krachtige steun geworden in de opleiding van het onderwijzend personeel voor het eerste examen of het behalen van het diploma A als doofstommen-onderwijzer, waarvoor hij ook reeds een enkelen keer mede als examinator optrad.

„Wij herhalen den wensch toentertijd in „De Vriend der Doofstommen" geuit: wij hopen en bidden, dat de goede God Br. Cesarius moge blijven zegenen, opdat hij nog vele jaren in gezondheid, in vreugde, met opgewektheid en veel vrucht in het Instituut kan blijven arbeiden voor het heil der doofstommen".

Ziedaar dus den oud-seminarieknecht gegroeid tot een zeer verdienstelijk en zeer gewaardeerd leeraar bij een der moeilijkste takken van Onderwijs, tegenwoordig ook door de Nederlandsche Regeering officieel erkend en gesteund. Had ik recht om te zeggen, dat hij Rolduc tot eere strekt en daarom een plaats in het Jaarboek verdient?

Herhaaldelijk had ik gelegenheid met Br. Cesarius brieven te wisselen, o.a. bij het overlijden van mijn oom Mgr. W. Everts, voor wien ik wist, dat hij een groote vereering en genegenheid had bewaard. Het zilveren jubilé van verleden jaar gaf weder aanleiding tot een paar brieven over en weer. Bij die gelegenheid vroeg ik hem, of hij als vrucht van zijn jarenlang dagelijksch verkeer met Directeur Everts, mij niet eenige bijzonderheden kon mededeelen van beteekenis voor de kennis van zijn persoon en karakter; met name ook, of en hoe die omgang van invloed was geweest op de ontwikkeling zijner roeping tot het kloosterleven. Uit zijn antwoord bleek, hoe gaarne hij deze gelegenheid aangreep om te toonen, hoe levendig de herinnering aan zijn voormaligen meester nog bij hem voortleeft en hoe diepe vereering, hoe kinderlijke genegenheid tot dezen hem nog altijd bezielt. Het vrij uitvoerige verslag, als antwoord op mijn zoo even gemelde vraag ontvangen, vindt misschien mettertijd wel een plaats in Rolduc's huisarchief. Niet alles daarin is natuurlijk van even groot belang voor de lezers van het Jaarboek. Hier moge daarom volgen, wat mij het meest geschikt voorkomt, met name om een zijde van Directeur Everts' karakter te belichten, die tot nu toe misschien velen onbekend was.

* * *

Toen ik, aldus Br. Cesarius, in 1879 te Rolduc kwam, vatte ik aanstonds een groote hoogachting op voor Mgr. Everts z.g. Ik gevoelde steeds een bijzondere vreugde, wanneer hij de Hoogmis celebreerde, het Lof deed of in vol ornaat in de processie schreed, vooral in de Kerkraadsche. Het speet mij altijd, dat ik zijn preeken o.a. in de Kerstmis, zijn lijkreden of tafelspeeches bij huiselijke feesten toentertijd niet kon volgen, want hij sprak bijna altijd in 't Fransch; toch ving ik hier en daar een woord op en ze maakten steeds indruk op mij, al was 't maar om den persoon, die ze uitsprak. Hoe gelukkig gevoelde ik mij, wanneer hij op 't schoone Kerstfeest, na de studenten een zalig Kerstfeest gewenscht te hebben, zich ook gewaardigde bij ons knechten in de keuken te komen en ons eveneens met een van liefde stralend gelaat een zalig Kerstfeest wenschte.

Na een jaar werd ik tweede portier [1]) en kwam ambtshalve meer in persoonlijke aanraking met hem. Hoe was ik er steeds op uit, om de minste bevelen of verlangens van hem zoo stipt mogelijk uit te voeren. Ik leerde toen ook de H. Mis dienen en dat deed ik graag; had ik nu en dan eens de kans Mon-

[1]) Vanouds had de portier te Rolduc een der jonge knechtjes bij zich, om op de deur te passen, terwijl hij zelf zich van daar moest verwijderen, om tweemaal daags de duitsche post te Herzogenrath te gaan halen enz.

seigneur te dienen, dan sprong ik na afloop der H. Mis vol vreugde door de gangen.

Daarna werd ik eenige jaren dortoirknecht, en ik herinner mij nog best, dat hij eens op een middag bij mij kwam, terwijl ik bezig was de lavoir te poetsen, en mij minzaam vroeg: of ik niet genegen was naar Martin te gaan en hem 't zware werk wat uit de hand te nemen, want Martin begon zijn ouden dag te voelen. Ik bedacht mij geen oogenblik en antwoordde toestemmend. Dit gaf Mgr. zichtbaar vreugde en hij zeide daarop: dan ga ik er onmiddellijk met den Provisor over spreken, en binnen enkele dagen zat ik voor goed als portier aan de deur. De omgang met Mgr. werd intiemer en ik merkte steeds in alles, dat hij mij meer vertrouwen schonk. Hij leerde mij de vreemdelingen ontvangen, en drong er steeds op aan, stipt de dagorde te volgen; dat ik mij nooit moest onttrekken 's Zondags aan de Hoogmis, Vespers of Lof; werd er onder de H. Diensten gebeld, dan even uitgaan en zoo gauw mogelijk weer terugkeeren. Ik kan u verzekeren, dat ik dat goed in mijn ooren knoopte, en die mij te Rolduc gekend hebben, zullen moeten getuigen, dat ik die wijze raadgevingen steeds trouw heb opgevolgd. Daardoor kreeg ik smaak in de geestelijke oefeningen, zoodat ik in mijn vrijen tijd dikwijls in de kerk kroop, hetzij om een H. Mis te hooren, den kruisweg te bidden of in 't donker 't rozenhoedje te bidden. Hierdoor ontstond langzamerhand in mij neiging tot den Religieuzen staat, en ik stond op 't punt er met mijn biechtvader over te spreken, toen Martin plotseling een beroerte kreeg, waaraan hij na acht dagen overleed. Mgr. was op vacantie; bij zijn terugkomst was zijn eerste werk mij tot opvolger van Martin te benoemen. Door deze promotie liet ik het verlangen om naar 't klooster te gaan varen, daar ik meende, dat dit een beschikking des Hemels was, en besloot nu maar voor altijd in Rolduc te blijven. Mijn oefeningen van godsvrucht hield ik echter bij of liever vermeerderde ik nog zooveel mogelijk in 't geheim. Dit wist Mgr., want als hij mij een enkele keer 's avonds tegen negen uur noodig had, wist hij mij in de Kerk te vinden. Het staat mij nog levendig voor den geest, hoe hij mij toen dagelijks in de geheimen van dit ambt inwijdde en van toen af leefden wij samen, niet als heer en knecht, maar veeleer als vader en vriend, en zijn vriend ben ik gebleven tot aan zijn zaligen dood. Slechts eenmaal heb ik een berisping van hem gehad en wel op zoo'n vaderlijke wijze, dat het eigenlijk geen berisping mocht heeten. Ik liet een aangeteekenden brief bij mij op tafel liggen, om even de deur open te maken, en nadat ik den bezoeker in het parloir gelaten had, keerde ik ijlings naar mijn kamer terug, maar de brief was al verdwenen. Dat kon niemand anders gedaan hebben dan mijnheer Directeur, dacht ik, dien ik naar boven had hooren gaan.... Hij hield zich echter van den domme en raadde mij aan, maar eens goed te gaan zoeken en navraag te doen. Die moeite spaarde ik mij natuurlijk, omdat ik beter wist. Een half uur later ging ik weer terug en zei hem: „Och, mijnheer Directeur zeg 't mij toch, ik kan 't niet meer uithouden." Hierdoor overmand, bekende hij zelf den brief te hebben meegenomen, maar, voegde hij er bij, dat kon ook wel eens iemand anders gedaan hebben en dat zou behalve verlies van geldswaarde ook verlies van vertrouwen voor u beteekenen...

Nooit heb ik een man gekend, die meer gevoelig en dankbaar was voor liefdeblijken dan Mgr. Everts z.g. Had ik zijn kamer netjes in orde gebracht, of in den zomertijd een paar bouquetjes voor hem gemaakt of zijn gasten netjes bediend, dan kon ik altijd op een hartelijke dankbetuiging rekenen. Dit deed mij goed en zoo zocht ik steeds naar nieuwe middelen, om hem maar genoegen te doen, want als hij vreugde smaakte, dan smaakte ik ze ook; had hij misnoegen, dan had ik het ook. Hij kon niet goed tegen de vasten, dit wist ik en ik sprak er in 't geheim Dr. Marbaise z.g. over. [1]) Deze zeide: „Mijn-

---

[1]) Dr. Marbaise, (geb. 1815) als geneesheer gevestigd te Herzogenrath, was vele jaren lang huisarts te Rolduc. Hij stamde uit een deftige Aksche burgerfamilie, en alhoewel hij blijkens zijn naam Fransch of Waalsch bloed in de aderen had, en bovendien zijne moeder eene Italiaansche was, is een rustiger, kalmer, flegmatieker man dan hij was, niet denkbaar. Behalve om zijn bekwaamheid en zorg voor zijne patiënten was hij wijd en zijd bekend om het eigenaardige vervoermiddel, waarmee hij zijne patiënten bezocht, inderdaad een unicum. Het was een vrij ruime koets in twee

heer Directeur moet vleesch eten, maar wanneer ik hem dat zeg, dan doet hij het toch niet. Daarom breng 't hem tegen twaalf uur ongevraagd boven en zeg maar, dat ik 't gezegd heb, dan zal hij 't wel eten." Ik deed zulks, maar wat sputterde hij dan, doch ik wist hem te overreden, en ten slotte nam hij 't dankbaar aan.

Op den eersten dag der vacantie had hij eens twee studenten op zijn kamer zitten, die voor straf een dag langer moesten blijven; wanneer hij dan even weg moest, liet hij mij op die jongens letten. Deze zaten dan daar te snikken en ik was wel met hen begaan. Zoodra hij terug kwam, ging ik hem buiten de deur tegemoet en zei: Och mijnheer Directeur, laat ze mij wegbrengen, ze hebben nu al straf genoeg. Och Peter, zei hij toen, gij meent 't goed en ik zou je ook graag dat genoegen doen, maar ik kan en mag niet; weet, dat ik het nog veel meer voel dan gij. En ze bleven.

Moest hij streng optreden, b.v. door enkele studenten in tegenwoordigheid der Heeren Professoren op no. 13 te berispen, dan leed hij daar verschrikkelijk van. Was er een der Heeren Professoren of een student ernstig ziek, dan toonde hij zijn uiterste bezorgdheid en bij overlijden van een professor of student was hij in den regel van streek. Zoo hielp ik mee waken, dat men hem niet ging verwittigen, toen er op zekeren dag drie door 't ijs gezakt waren en met groote moeite gered werden. Eveneens zorgde ik ervoor, dat hem niet plotseling werd medegedeeld, dat ze prof. G. Slits op zijn kamer hadden dood gevonden. Toch was dat een zware slag voor hem.

Ik mag ook niet onvermeld laten, dat hij mij altijd de hand boven 't hoofd hield. Eens dat ik een geduchten uitbrander van den Provisor had gekregen, hoewel ik toch juist in den geest van Mgr. had gehandeld, trad hij flink ten mijnen gunste op. Dit kon ik naderhand goed merken.

Heel gevoelig was hij er voor, wanneer ik hem in eenvoud „Zalig Nieuwjaar" ging wenschen, of feliciteeren met zijn Patroonfeest. Hoe beviel het hem, toen ik in de vacantie zijn tweede kamer had laten behangen en toen ik een anderen keer een spreekbuis had laten aanbrengen tusschen zijne kamer en de mijne, en ik bij wijze van verrassing er de eerste maal in floot.

Was ik een enkele maal ziek, dan moest ik op zijn bevel naar de ziekenkamer in den dikken toren en dan kwam hij mij daar met zijn hondje „Petit" bezoeken. O, wat deed mij dat goed en hoe was ik er dikwijls mee verlegen.

Eens werd ik plotseling naar huis geroepen, omdat mijne moeder, die thans nog leeft, een beroerte had gekregen.

Mgr. was toen erg begaan met mij en zei: ga maar dadelijk, ik zal wel zorgen, dat het hier gaat. Toen ik den volgenden dag al heel vroeg te Rolduc was, om zijn kamers in orde te brengen en daarna weer naar mijn zieke moeder terug te keeren, was hij daarover zeer gestoord, en ik moest maar weer gauw maken, dat ik bij moeder kwam en er blijven zoolang zulks noodig was, zei hij. Nog meer, als er wijn noodig is, zei hij, haal hem dan maar uit mijn kelder; gij behoeft er mij niets van te zeggen. Ook heeft hij in den loop der ziekte mijn moeder eens bezocht.

Intusschen liet de gedachte, het klooster-leven te aanvaarden mij niet los. Ik sprak er met mijn biechtvader over en toen ik in overleg met hem ten laatste naar Maastricht vertrok en bij de Broeders der Onbevl. Ontvangenis al dadelijk werd aangenomen, brak ook de tijd aan, om het mijn superieuren, den HoogEerw. Heer Directeur en den Provisor mede te deelen. Ik kan en mag daar

---

afdeelingen: vóór de koetsier, achter de dokter, op slechts ongeveer 30 centimeter boven den grond zwevende tusschen twee wielen van geheel abnormale hoogte (ongeveer 2 M.): ze reikten dan ook boven het dek van de koets. Sierlijk was het vehikel niet bijzonder, maar praktisch, naar men zeide, op de Herzogenraadsche, kleirijke land- en veldwegen, was het uitermate. Het was bovendien zóó ingericht, dat bij dreigend gevaar, de dokter door op een knop te drukken, de heele koets uit de wielen kon lichten en op den grond doen zakken. Men vertelde indertijd, dat een nabootsing ervan weleens den Akenschen carnavalsstoet heeft opgeluisterd. Volgens Prof. P. Slits z. g. was het buitenmodelsche rijtuig een cadeau van baron von Blankart, wiens kasteel gelegen was in de vallei, waardoor de weg van Herzogenrath naar Alsdorf loopt.

Dr. Marbaise stierf in 1886 en werd opgevolgd door Dr. Otto Herlitzius, uit Soest (i. Westf.), thans nog in leven, doch elders als „Kreisphysicus" gevestigd.

natuurlijk niets tegen hebben, zei Mgr. toen, anders zou het zoo gemakkelijk niet gaan. Een paar weken voor mijn vertrek riep hij mij eens op zijn kamer. Het zal dan niet lang meer duren, zei hij ongeveer, of gij zult mij gaan verlaten. Laat ik je nu maar eens zeggen, wat ik je bij dat afscheid zou willen zeggen, want ik vrees, dat het dan niet meer zal gaan. Hij hield mij toen al de zware verplichtingen van 't kloosterleven voor, en zei, dat hij er niet aan twijfelde, of ik zou dat allemaal best kunnen, maar op één zaak legde hij vooral nadruk. Ge stelt u wellicht voor, dat ge in 't klooster niets dan heilige religieuzen aantreft, maar als je iets zal tegenvallen, dan zal 't juist dit zijn; de religieuzen zijn en blijven ook menschen, behept met menschelijke gebreken en driften, die des te meer aan 't licht treden, omdat ze elkaar niet kunnen ontloopen. Ik moet u daarvoor beslist waarschuwen, als ge u weet aan te passen en wat kunt verdragen, dan zal 't zeker goed gaan. Mocht 't echter niet gaan, dan moet je er binnen 't jaar uitgaan en dan kom je maar dadelijk naar Rolduc terug en zoodra er weer een goed postje open valt, is dat voor u. Hoe dikwijls is mij later gebleken, dat die man een groote kijk had op 't kloosterleven en dat hij mij de waarheid gezegd had. Maar telkens riep ik mij zijn waarschuwing te binnen en ik bleef overwinnaar in de moeilijkheden.

Eindelijk brak de dag van vertrek aan — een harde dag voor mij. Om elf uur ging ik afscheid nemen van mijn veelgeliefden Directeur, want ik zou om één uur stilletjes weggaan. Ik had nog geen twee woorden gezegd, of de goede man barstte in snikken uit en ik eveneens en zoo stonden we daar met de handen in elkaar gedrukt, totdat ik hem al schreiende verliet. O, hoe hard viel mij dat! Nooit zal ik dat droevig moment vergeten. Dat was den 2en Aug. 1889.

Met nieuwjaar schreef ik hem den eersten brief, waarop ik een allerhartelijksten brief terug ontving, een brief zoo vol goede raadgevingen en liefdeblijken, dat de Novicenmeester er paf van stond. Sedert dien tijd schreven we elkaar altijd met nieuwjaar en bij een enkele gelegenheid nog wel eens door 't jaar. In zijn eerste brieven liet hij altijd zijn verlangen doorschemeren, dat ik mij aan het onderwijs der jeugd zou wijden, iets waaraan ik nooit gedacht had. Misschien, ja hoogstwaarschijnlijk is het aan zijn invloed te danken, dat mijn overheid mij al spoedig bij het onderwijs plaatste. Indien ik zijn brieven nog eens herlees, dan ontwaar ik daarin altijd zijn hooge achting voor den Religieuzen staat en in 't bijzonder voor onze dierbare Congregatie, die hij wel eens „de dappere Congregatie" noemt, hij raadt mij daarin aan het vertrouwen der families te winnen, omdat men dan juist zooveel goed kan doen, belooft mij gebed en noemt mij in elk zijner brieven zijn besten vriend.

Met de meeste hartelijkheid ontving hij mij, toen ik hem eens met den Algemeenen Overste te Rolduc bezocht. Hij duwde mij met twee handen in zijn canapé en zei: ge hebt mij altijd zoo goed bediend, thans ben ik blij, dat ik u ook eens kan bedienen.

Thans bezit ik nog als laatste aandenken zijn portret, zijn „Thomas a Kempis" en zijn doodsprentje, door uwe goede zorgen mij toegezonden. Zijn portret prijkt in een staand lijstje op de kast mijner klas en zijn doodsprentje staat in mijn officieboek bij 't Getijdengebed, dat ik vanaf mijn vertrek tot den huidigen dag toe dagelijks voor hem gebeden heb.

Ziedaar de voornaamste karaktertrekken van uw goeden Heeroom z.g. Ik ben blij, dat ik eens voor goed mijn hart heb kunnen luchten over hem, dien ik inderdaad mijn besten vriend mocht noemen en dien ik eenmaal met u in de eeuwige gelukzaligheid hoop weer te zien."

Aldus Br. Cesarius. Of het de moeite waard was, dit alles hier mede te deelen, laat ik den lezer beoordeelen.

Buggenum. H. W. H. EVERTS.

.....

Docenten mijner Jeugd.

Eenige Rolducsche leeraren leven nu na vijftig jaren en meer nog in mijne herinnering; doch evenals op oude fresco's langzaam de lijnen en vooral de kleuren wegzinken, zoo vervloeien de figuren van het Rolducsche leven van zoo lang geleden naar het ijle en onbestemde.

Van de in mijn jeugd doceerende leeraren is er geen geweest, die een dieperen indruk op mijn geest heeft gemaakt dan Josef Thissen, en geen wiens ideeën en voordracht zoo scherp bij mij zijn ingeslagen, als de zijne.

Toen ik te Rolduc op de Latijnsche „sixième" kwam, was hij slechts een paar jaren in functie, en gaf hij de „quatrième" d.w.z. hij gaf daar het Latijn, dat alle andere talen en vakken overheerschte: er werd dus gezegd, dat Thissen de „quatrième" gaf. Corten, die pas aankwam, werd belast met de „sixième" (dat wil zeggen, dat hij daar het Latijn onderwees), waarop ik bij mijne aankomst werd toegelaten. Ik zeg toegelaten, want, dit was een gunst, die ik te danken had aan een eenigszins half verwaand antwoord aan den directeur Everts, die mij vroeg of ik het Fransch wel genoeg machtig was om op de „sixième Latine" te worden geplaatst. Ik had gezegd, dat ik reeds veel Fransch kende en het ook verstond. Een jongen uit Zwolle, een zekere de Haas, die naast mij zat, durfde dat niet beweren, alhoewel hij misschien niet veel minder van het Fransch afwist dan ik. De directeur vroeg toen aan dien jongen hoe hij „anderhalf jaar" in het Fransch zou vertalen. Deze wist het niet en ik wist het ook niet, maar ik hield mij goed. Everts vroeg het mij niet, afgaande op mijne verzekering, dat ik eenig Fransch kende. De Haas moest ten slotte naar de „sixième Hollandaise", de laagste klasse, die er was, en ik kwam op de „sixième Latine".

De „cinquième" werd gegeven door Timmermans, evenals Thissen Roermondenaar; hij was bizonder klein van gestalte. Bij hem moesten wij „de Viri Illustribus" vertalen in het Fransch. Op de „quatrième" begonnen wij met den gemakkelijksten Latijnschen classicus, Cornelius Nepos, die, indien ik mij wel herinner, door ons in het Hollandsch moest worden overgebracht.

Wij waren op de „quatrième" met ongeveer twintig jongens. Waar zijn ze allen gebleven? Ik zou het niet weten te zeggen. Velen er van zijn zeker nog in leven, o.a. Pierre Peusens, de tegenwoordige pastoor van Limmel en Rudolf van Oppenraay, de in Nederland en in den vreemde zeer bekende Jesuïet, die reeds als student van de „quatrième" zijn groot intellect toonde, waarin hij ons allen overtrof. [1])

Thissen gaf ons zeer duidelijk te verstaan, wat Nepos bedoelde en hij liet mij wel eens met korte woorden vertellen, wat die Latijnsche auteur in het een of ander hoofdstuk had verhaald. Doch op de „quatrième", en dit is wel te begrijpen, kreeg ik van Thissen's onderwijs nog niet dien onuitwischbaren induk, dien ik later op „poésie" en „rhétorique", waar hij het Grieksch gaf, zou ontvangen. Op die klasse, het was in drie- of vierenzeventig, liet hij ons de Ilias vertalen en hij toonde ons telkens de voortreffelijkheden der Homerische verzen. Hij maakte ons opmerkzaam op den klank, op den voortgang der beweging. Hij liet ons zien het noodzakelijke en het logische van de eens begonnen visie en ik deed met dit laatste zoo zeer mijn voordeel, dat toen ik bij eene compositie, d.w.z. een examen, eenige Homerische woorden niet verstond, ik deze op logische wijze aanvulde en later na afloop van het examen die woorden opzoekend in den dictionnaire, tot mijne tevredenheid merkte, dat ik juist had vertaald.

Op alle jongens van onze klasse maakte zijn woord steeds indruk en ik herinner mij nog, dat een leerling van de „rhétorique", wiens naam was Noy, mij zeide, dat Thissen zoo overtuigend sprak.

Nu kan ik wel zeggen, dat de norm om een

[1]) Zie Jaarboek 1923, bl. 55 en 79. (Red.)

auteur te beoordeelen, het voortreffelijke van het niet-voortreffelijke te scheiden, ook in mijn later leven volgens de aanwijzingen van Thissen bij mij heeft stand gehouden. Niets is zoo moeilijk als het werkelijk prachtige van een schrijver te vinden, zich te vergewissen of men met goud, met koper of met ijzer te doen heeft.

Wanneer hij sprak, gloeide zijn hoofd en zag men het vuur zijner oogen, dat bij hem door den bril niet gedoofd scheen, zoo als bij de meeste andere menschen. Hij gesticuleerde bij zijn voordracht met een lang potlood in de rechterhand, dat hij heen en weer bewoog. Zijn groot, rood hoofd had iets van een stier en gaf aan zijn wezen den indruk van kracht. Zijne beweringen waren dikwijls kras, apodictisch en wanneer hij in een vers de een of andere bizonderheid had geobserveerd, dan toonde hij die nauwkeurig aan en zeide: „Hier heeft Homerus weer de natuur betrapt op heeterdaad."

Zoo wees hij ons op de vondsten van den dichter, die daardoor als verrassingen werkten en wij moesten innerlijk bekennen: „Hè ja, dat heeft Homerus juist gezien!"

Hij bewonderde den zanger van de Ilias boven allen, hij las hem vlot in het oorspronkelijk. Hij zeide, dat hij het in het Grieksch zoo ver had gebracht, dat hij ieder auteur van het blad lezende verstond. Zijne groote bewondering voor Homerus, die ik steeds ten volle heb gedeeld, deed hem wel eens onrechtvaardig oordeelen over andere dichters. Zoo had hij voor Virgilius, naar mijne meening, te weinig ontzag. Ja hij was voor Homerus zoo exclusief, dat toen hij eens over Goethe met groote waardeering sprak, ik verwonderd was, omdat er nog een dichter buiten Homerus bij hem genade kon vinden.

Geen andere Rolducsche leeraar had zulke van de routine onafhankelijke meeningen als Thissen. Wij voelden dat allen. Wij voelden die innerlijke gloeiing van zijn geest en zelfs de directeur Everts met al zijn autoriteit in de regie van het gesticht bleef in onzen geest een bleekere figuur dan Thissen. Ja, wij gingen zelfs te ver bij het **jurare in verba magistri,** omdat wij wisten, dat tusschen Everts en Thissen een latent antagonisme bestond en wij liever de macht van het intellect erkenden, dan de meer officieele autoriteit van den directeur.

Nog op „sixième" zijnde, dus in mijn eerste jaar van Rolduc, vroeg ik eens aan een zekeren Wolters, die op de „cinquième Hollandaise" zat, wie wel de geleerdste professor zou zijn van allemaal. Deze antwoordde mij zonder aarzelen: „O, dat is Thissen." Ik vroeg mij later dikwijls af, hoe die jongen, die heelemaal geen les van Thissen had, aan die bewering kon gekomen zijn.

Niet alleen ontvouwde hij ons de schoonheid van Homerus, maar hij wees ook op de beknopte, indringende kracht van Demosthenes. En dan kon hij soms schelden op Cicero, dien hij bij al zijn mooie taal „een kwast" noemde en „een karakterlooze".

Ook herinner ik mij nog zijne meening over Bossuet. De „Oraisons funèbres" vonden bij hem geen genade, maar het beste gedeelte van het rhetorische werk van dezen auteur waren, volgens hem, de preeken, waarvan hij de scherpte en den degelijken betoogtrant bewonderde. Daar, zeide hij, had iedere volzin zijne beteekenis en zijn gewicht.

Zoo kreeg de leerling op onze klas door de lessen van Thissen de eerste aanwijzingen tot het vermijden van valschen pathos en ijdele rhetoriek en werd voor hem de vaste heerbaan gelegd, waarop hij zich in het verdere leven veilig kon bewegen om te komen tot de onderscheiding van het meer- of minderwaardige bij een litterair product.

In dien tijd had Thissen nooit een regel gepubliceerd en toen ik daar eens met mijn vriend Piet Peusens over sprak, zeide deze, dat Thissen een artikel voor den toen kortgeleden opgerichten „Maasbode" had geschreven, maar het manuscript na voltooiing, omdat hij er ontevreden over was, in stukken had gescheurd.

In het begin der zeventiger jaren werd door de Rolducsche leeraren nog zoo goed als niets uitgegeven en was het boek van Everts over de Nederlandsche litteratuur met de brochure over Rolduc's geschiedenis van Neujean het eenige wat was verschenen, een enkel gedicht van den een of anderen in een almanak niet medegerekend. Later is dit anders geworden en kwam uit Rolduc menige publicatie.

Thissen werd als pastoor te Amstenrade benoemd en vandaar uit nam hij de leiding van de „Limburger Koerier", waarin hij eens of meermalen per week het hoofdartikel schreef. Ook daarin deed hij voortdurend zijne scherpzinnigheid blijken, doch in de polemiek was hij niet altijd even gelukkig. Hij viel namelijk nu en dan uit den toon. Doch waar zijn geen tekortkomingen? Deze groote autodidact is zeker een der merkwaardigste figuren geweest, die het „corps professoral" van Rolduc heeft bezeten.

Ik meen een daad van rechtvaardigheid te doen door zijn naam in Rolduc's annalen nog eens te vermelden. Zoo spoedig zal die zijn vergeten misschien, want hij heeft verzuimd zijne gedachten en meeningen in het een of ander boek te verzamelen. Dit heb ik dikwijls betreurd, want zijne artikelen in „De Limburger Koerier" zijn eendagsvliegen geweest en hunne belangrijkheid is met den tijd vervlogen. Maar de onzichtbare arbeid, dien deze man heeft gedaan, al heeft hij dien dan ook niet vastgelegd zwart op wit, heeft zeker voortgewerkt in stilte, doch met niet minder kracht, en ik ben gelukkig als oud-leerling hem hier eene hulde te brengen.

*
* *

Bij mijne aankomst in Rolduc als kleine jongen was Everts nog slechts eenige maanden directeur. Hij was de opvolger van den algemeen geliefden directeur Jansen, die onder de vacantie bij een zijner vrienden, die kapelaan was, plotseling overleed. [1])

Everts trad met veel autoriteit op en het was in de eetzaal, dat hij, aan het hoofd der lange middentafel, zijn reglementen en bevelen in het Fransch afkondigde. Zoo herinner ik mij nog levendig, dat hij op een Woensdagavond, na het schelletje, dat bij hem stond, te hebben doen klinken, zei: „Ce soir il faut se laver le cou." Dat wilde zeggen, dat wij des Woensdags en des Zaterdags vóór het naar bed gaan onzen hals moesten wasschen.

Hij sprak altijd in zeer zuiver Fransch, waarin hij slechts een mededinger had in Pothast, den musicus. Van deze werd gezegd, dat hij alle regels van de Fransche syntax, tot de kleinste uitzonderingen toe, had in zijn hoofd, waarvan de lange blonde haren tot ver over zijn hals in krullen vielen. Die schudde hij nu en dan, als onder eene zegevierende inspiratie.

Everts en ook Pothast waren zeer geziene gasten op de kasteelen van den omtrek, en toen de comtesse d'Oultremont, de weduwe van Koning Willem I, die in de buurt van Aken woonde, eens Rolduc bezocht, moesten zij beiden de honneurs waarnemen. Pothast heb ik nog hooren vertellen, hoe hij hare opmerkingen met veel geest had beantwoord.

Een heel fijne man ook, ik heb hem nog gehad als professor van de „rhétorique", was „de lange Janssen", die de regels van de rhetorica ook in het dagelijksch leven zoo veel mogelijk toepaste. In een gesprek begon hij altijd met eene inleiding, zeide dan wat hij te zeggen had en sloot met eene welwillende peroratie volgens de regels der rhetorica. Ook zijne berispingen waren in dien vorm ingekleed en ik weet nog dat, toen ik iets misdaan had, (ik was op „rhétorique") hij mij verzocht bij hem te komen. Hij begon met heel vriendelijk mij te doen plaats nemen naast hem op de canapee, waarna hij eene wel in elkaargezette vermaning hield, terwijl zijn scherpe kin boven mijn hoofd onophoudelijk op en neer ging, bij afwisseling goedig knikkende. Hij was een man met zeer fijne manieren en geen, die met hem in aanraking kwam, ging onvoldaan weg.

Een goed docent kan ik hem niet noemen. Wij moesten hoofdzakelijk bij hem Cicero in het Fransch vertalen, doch een groot deel van het lesuur besteedde hij aan het dicteeren van het zoogenaamde „correct", dat hij uit een Fransche Cicero-vertaling ons voorlas.

Hij keek meestal ons werk niet na en begon met eenvoudig te zeggen: „Ecrivez le correct". Ik betwijfel of dit een goed Fransch woord is, maar het werd steeds in onze klas gebruikt. Toch gaf hij zijn lessen met veel toewijding en ieder leerling zag met liefde en eerbied tegen hem op.

Hij gaf ook de kerkgeschiedenis. Hij schreef

[1]) Over den dood van Directeur Jansen zie men elders in dit Jaarboek. (Red.)

met veel preciesheid zijn les meestal op en wij moesten die copiëeren in de studie.

* * *

Deze hier herdachte docenten zijn op het oogenblik niet meer in leven en van de andere, die toen les gaven, nog maar weinigen.

In de grootsche, oude abdij Rolduc hebben de gangen geklonken sinds dien tijd onder de stappen van honderden, ja duizenden. Veel is er veranderd op heden in het Rolducsche leven. Het onderwijs is er tot meer volmaaktheid gekomen. De man, die na vele jaren nog eens de bogen dier kerk terug ziet, nog eens voor den slanken toren staat, kan een zekere ontroering niet onderdrukken en ik kan begrijpen, wat de oud-leeraar Deutz, de deken van Kerkrade, mij eens vertelde van een bejaarden Pruisischen majoor, een vroegeren leerling van Rolduc, dat deze bij een bezoek niet uit de kerkbank was weg te krijgen en zat te snikken van aandoening, denkende aan zijn vervlogen kinderjaren.

FRANS ERENS.

UIT OUD-ROLDUC.

FRANÇOIS MATHIAS POILVACHE,

geb. 15 Mei 1815, gest. 27 Jan. 1848.

In het najaar van 1830, na de groote vacantie, deed in het oude Rolduc — toen Klein-Seminarie van het bisdom Luik — een jongeling van 15 jaren zijne intrede. Zijn naam was: **François Mathias Poilvache.** Hij was geboren den 15 Mei 1815 te Emael in Belgisch-Limburg, en stamde uit eene adellijke familie, welke nog in België voortleeft. (1)

Na zijn eerste schooljaren had hij in het Collège Royal te Luik gestudeerd, waarvan de zeer ongunstige atmosfeer zijne deugd niet geschaad had; hij was gebleven, wat hij was; hij overwon alle menschelijk opzicht, trouw aan het gebed, het ontvangen der H. Sacramenten, en aan zijn studieplicht. Overigens wist François door zijne beleefde en vriendelijke manieren allen te winnen; niemand waagde het hem lastig te vallen. Een grooten steun had God hem toen reeds geschonken in een zijner medestudenten, een waren vriend, wiens naam ons echter niet bekend is; vooral verbond hen innig een groote liefde tot de Allerzaligste Maagd. Door dien vriend geraakte François in contact met een voorbeeldig priester, wiens woorden zooveel indruk op hem maakten, dat hij een vurig verlangen opvatte, ook eens priester te zijn. Tijdens de vacantie bleef dit thuis niet onopgemerkt; zijne edele en vrome ouders waren blijde hun toestemming te geven; en Rolduc opende hem gaarne zijn gastvrije poort.

Daar leefde hij dan vier volle jaren, evenals te Luik door Oversten, Leeraren en mede-scholieren geacht en bemind. Zijne studiën waren wel niet schitterend, doch zeer degelijk; hij bezat een gezond verstand en een goed geheugen.

In November 1833 was dan het derde studiejaar van François begonnen, dat als naar gewoonte door eene retraite geopend werd. Voor het eerst zagen de studenten toen twee kloosterlingen optreden met een naam en eene dracht tot dusvere in die streken onbekend. Zij heetten Redemptoristen, — ook wel Liguoristen, naar hun stichter den H. Alfonsus M. de Liguori; eerst sedert 1831 hadden zij zich in België, te Doornik gevestigd; eerst eenige jaren later, in 1836,

(1) Ook te Maastricht komt zijn naam voor. De schrijfwijze ervan is eenigszins onzeker. Hij zelf schreef in een dictionnaire, te Wittem bewaard: M. François Poilvache; naar wij vernemen is echter de officieele orthographie: de Poislevache.

werd hun klooster te Wittem gesticht, hetgeen in 1839 het eerste zou worden op Nederlandsch grondgebied.

De namen dier twee kloosterlingen verdienen bewaard. De eene was Pater Frederik von Held, een der jongelingen, die tijdens hunne universiteitsstudiën te Weenen tot de tafelronde behoorden van den Heiligen Clemens M. Hofbauer, den eersten Duitschen Redemptorist, en na diens dood, in 1830, zijne Congregatie intraden. Pater von Held werd de groote verbreider van St. Alfonsus' instelling in België, Nederland en Engeland. Hij verdiende ten volle den naam, eens aan zijn heiligen meester Clemens Hofbauer gegeven: **eine Kraftnatur.** De andere, uit Tyrol afkomstig, was Pater Berset. Ook hij was in de school van een heilige gevormd; hij was n.l. een leerling van den Eerbiedwaardigen Dienaar Gods, Pater Passerat, die door Clemens zelve te Warschau, waarheen hij tijdens de revolutie gevlucht was, met eenige andere Fransche priesters in de Congregatie was opgenomen, en na Clemens' dood tot 1848 Vicaris-Generaal der Congregatie voor de kloosters buiten Italië was. Hij verbleef ook eenigen tijd te Wittem en nam deel aan eene missie te Heerlen, het proces zijner heiligverklaring is te Rome ingeleid. — Van twee zulke mannen, von Held en Berset, was iets bijzonders te verwachten.

De retraite had dan ook een schitterend verloop.

Geheel bijzonder wat François Poilvache betreft. Reeds de aanblik dier twee waardige priesters maakte een diepen indruk op hem. Door nadere kennismaking werd deze versterkt; François voelde zich bij hen thuis. Eens had de pater tot stof zijner Conferentie het woord van Christus gekozen: „Als gij volmaakt wilt zijn, verlaat alles, en kom, **volg Mij**". Na die preek blijft François in de kerk achter, onbeweeglijk; hij ziet noch hoort iets van hetgeen om hem gebeurt; hij bidt vurig. Eindelijk staat hij op; hij vestigt een vlammenden blik op het Tabernakel; dan keert hij zich om, en met vastberaden tred, diep ingetogen en steeds biddend, verlaat hij de kerk. Zijn besluit was genomen. Hij opent zijn hart aan een der paters; hij biedt zich aan om een der hunnen te zijn; het offer is gebracht; François was toen 18½ jaar oud. Hij zette echter zijne studies geheel dat jaar voort en bewaarde het geheim tot de groote vacantie van 1834, toen hij zijn plan aan zijne ouders moest openbaren. Deze waren te verstandig en te degelijk om hun zoon in het volgen zijner roeping te bemoeilijken. Den 29 September 1834 werd hij opgenomen in het noviciaat der Redemptoristen te St. Truiden.

Wat François te Rolduc was geweest, geeft voldoenden maatstaf om hem ons als novice voor te stellen. Het getuigenis van die hem kenden luidde: Er was niets op hem aan te merken; alles in hem was volmaakt stichtend. Wat het inwendige betreft zeide men: **„Waar hij is of wat hij doet, hij schijnt altijd in gebed te zijn."** In zijn omgang was hij altijd beleefd, voorkomend en hartelijk; zijne conversatie, hoewel zeer geestelijk, was nooit bezwarend, doch een bron van ijver en godsvrucht, voor die hem hoorden; zijne klankvolle stem deed hij enkel gelden ten voordeele van anderen. Den 11 Juli 1836 legde frater Poilvache zijne eeuwige geloften af.

Sedert 12 Januari van dat jaar hadden de Redemptoristen zich gevestigd te Wittem, in een voormalig Capucijnenklooster, gelegen nabij den straatweg, die Maastricht met Aken verbindt. Het bood ruimte genoeg om naast eenige missionarissen en leekebroeders ook de studenten der Philosophie en Theologie te huisvesten. Dáár begon François kort na zijne professie den studiecursus, die hem tot het H. Priesterschap en de uitoefening zijner roeping moest voorbereiden. Als Overste vond hij er Pater Alexander Czvitcovicz, een geboren Hongaar, gewoonlijk enkel: Pater Alexander genoemd, tevens professor der Dogmatiek; als geestelijken prefect der studenten niemand minder dan den lateren Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen, Pater Dechamps, beroemd als schrijver en redenaar, en bijzonder als de groote voorvechter der pauselijke Onfeilbaarheid, voor wier dogma-verklaring hij op het Vaticaansche-Concilie het eerst van

allen het voorstel deed. Zijne medestudenten waren van zeer verschillende nationaliteit; Franschen, Duitschers, Portugeezen, door Dom Pedro onlangs uit hun land verjaagd, Zwitsers, Slovaken, Belgen en Hollanders woonden er in ordelijke eendracht te zamen. Hij beleefde er met hen den overgang van Limburg tot de Nederlandsche heerschappij in 1839 en was in 1841 mede getuige van het feestelijk en tevens vriendschappelijk bezoek van Z. M. Koning Willem II, die vergezeld van alle paters en studenten, klooster en kerk bezichtigde en zijn naam in het boek der weldoeners schreef. Ook Pater Bernard, wiens welsprekend woord ook meermalen te Rolduc zou gehoord worden, was toen daar om den Koning te begroeten

In die dagen heerschte in het klooster te Wittem groote ijver voor het heil der zielen, verbonden met een krachtigen toeleg op heiliging en studie; maar daarnaast ook; niet alleen armoede, doch werkelijk gebrek. Pater Dechamps, later ondervraagd over het Wittemsche leven in de eerste jaren, schreef daarover op de hem eigen wijze: „Qu'etait-ce que Wittem de mon temps? Un couvent tout plein de la pauvreté de S. François. Pauvre pain plus noir que blanc; pauvre soupe, plus maigre que grasse;" en, gelijk hij later bij een bezoek aan Wittem als kardinaal verhaalde, het brood was zóó slecht gebakken, dat het bijna ongenietbaar was. Doch voor die lichamelijke ontberingen gaf Gods Voorzienigheid onder het opzicht van studie en van religieuzen geest ruime vergoeding. Wij geven echter weer gaarne het woord aan Pater Dechamps, omdat zijn brief ook het leven van frater Poilvache schetst en ons vanzelf meer bijzonder tot frater Poilvache zal voeren. „Il y avait", zoo schrijft hij, „une grande compensation; car le père Heilig était un excellent Professeur de Philosophie, et le Père Alexandre le meilleur professeur de Théologie que j'ai jamais connu.... Mais quel esprit y regnait-il? **L'esprit de douce joie,** qui, selon S. Thérèse, est la compagne de la pauvreté qui s'abandonne à la divine Providence; **l'esprit de travail;** car on gagne la science comme le pain à la sueur de son front, et je ne me souviens d'aucun étudiant d'alors qui ne fut un ardent travailleur; **l'esprit de prière,** car après la prière du soir il fallait presque chasser les étudiants de l'Eglise, ou ils rodaient amoureusement autour du Tabernacle, en passant par l'autel de la Ste. Vierge, de St. Joseph, de Ste. Thérèse, de St. François, de St. Antoine et de Ste. Philomène; **l'esprit d'amour pour Marie,** car la plus grande jouissance était de lui créer de nouveaux sanctuaires partout dans les vieux arbres de notre chère Thébaïde. (1)

En als dan de Eerbiedwaardige Dienaar Gods Joseph Passerat, als Vicaris-Generaal Wittem kwam bezoeken, dan, zoo vervolgt de brief: „il nous réunissait autour de lui pendant les récréations pour nous proposer des questions ascétiques, presque toujours tirées des livres sapientiaux." Dan volgen eenige bijzonderheden over sommige studenten van dien tijd, onder wie een frater Fey uit Aken, broeder van de dienaresse Gods Clara Fey, wier diocesaan proces van heiligverklaring reeds voltooid is, en ten slotte een Franschman, frater Jos. Poirier, die „s'offrait sans cesse à veiller toutes les nuits un de ses fréres qui souffrait beaucoup naturellement et peut-être surnaturellement, comme sa sainte mort aux Etats-Unis — porte à le croire; — et parmi ceux que je viens de nommer et d'autres encore, l'oraison de contemplation n'était pas rare. C'est du moins ce que ne craignait pas d'affirmer un juge très compétent en cette matière, le Révérendissime Père Passerat."

Die zieke frater, bij wien gewaakt moest worden en van wien pater Dechamps zoo hooge gedachte had, was niemand anders dan frater Poilvache. Met het begin zijner studië was voor hem een tijdperk van zware beproeving begonnen. Eene zenuwziekte belette hem de studie bijna geheel; maar die ziekte nam soms zulk een kwaadaardig karakter aan, dat men hem 's nachts niet alleen durfde laten; in lichaam en ziel leed hij ontzettend; 't was de toepassing van Ra-

1) Al deze door P. Dechamps vermelde gebruiken bestaan thans te Wittem nog.

phael's woord tot Tobias. **„Omdat uwe ziel aan God aangenaam was, was het noodig, dat de beproeving u louterde"**, en van St. Alphonsus' woord: **Groote heiligen worden niet gevormd dan door groote kruisen."** Intusschen, — zoo teekent de Kroniek der Noord-Amerikaansche provincie aan, — zocht François enkel zijn troost in het Lijden van Jezus, in het gebed voor het Tabernakel en in de dagelijksche Communie.

En God, die de zijnen in hun lijden bijzonder bijstaat, schonk hem ook buitengewone hulp. Tot degenen, die volgens Pater Dechamps een hoogen graad van gebed ontvingen, behoorde ook frater Poilvache. Geestverrukkingen en visioenen waren zelfs zijn aandeel; Jezus zelf, en zijne heilige Moeder, soms beiden te samen, verschenen hem; zoo werd hij gesterkt tegen de vreeselijke aanvallen des duivels, waaraan hij soms blootstond, en die eenigszins geleken op die, welke de zalige Pastoor van Ars ondervond; soms waren medestudenten van den frater er getuigen van. Maar François gaf zich geheel aan Gods Voorzienigheid over; en de duivel trok zich weldra overwonnen terug. En wat zijne studies betreft, zorgde God dat de Oversten spoedig allen twijfel over zijne geschiktheid tot het H. Priesterschap op zij zetten; op den dag zijner wijding tot Subdiaken verandert zijn toestand zoo volkomen, dat hij den 3 Juli 1842 het H. Priesterschap ontvangen mocht; zijne gezondheid was geheel hersteld. Het lijden had hem geheiligd, en hem geheel berekend gemaakt voor zijn toekomstig apostolaat.

Onmiddellijk na zijne priesterwijding werd François verbonden aan het klooster te Doornik. Men zag in hem aanstonds den volmaakten religieus; en daarbuiten: den volmaakten apostel. Tegen alle verwachting in was zijn gestel tegen elke vermoeienis bestand; en hij spaarde zich niet; zeer velen bracht hij door zijn ijver en toewijding tot God terug. Maar pater Poilvache had een groote ziel, die gaarne zich uitstrekte tot verre over de grenzen van zijn vaderland. Hij was nog slechts 27 jaar oud; zoo gaarne wilde hij zijn geheele leven besteden aan degenen, die nog meer hulpbehoevend waren, dan zijn landgenooten; de meest verlatenen trokken hem aan.

In die dagen was het oog van Alfonsus' zonen in België en Nederland vooral naar Noord-America gericht. Daar opende zich voor hun ijver om de meest verlatenen te helpen een onmetelijk terrein. Reeds de H. Alfonsus had voorspeld, dat de zijnen daarheen zouden gaan; de H. Clemens, toen hij in 1819 met verbanning uit Oostenrijk bedreigd werd, had aanstonds America als wijkplaats en missieveld gekozen. Een missieveld, in den ongunstigsten zin des woords was inderdaad het Noord-America van die dagen. Waren het ook meestal geen eigenlijke wilden, die daar te bekeeren waren, — de verwildering onder de duizenden landverhuizers van alle talen en godsdiensten was onbeschrijfelijk; de priesternood was ontzettend, en de stoffelijke toestanden des lands, de onveiligheid en de verkeersmiddelen vooral, waren aan die van echte missielanden niet ongelijk. Toch aarzelde de opvolger van den H. Clemens, de Eerbiedw. Pater Passerat niet lang om voor het apostolisch verlangen van de zijnen dat nieuwe veld te openen; toen Poilvache in 1833 voor het eerst te Rolduc de Redemptoristen leerde kennen, waren er reeds sedert een jaar drie hunner in Noord-America aan den arbeid; spoedig daarop werd hun getal versterkt, en langzamerhand traden ook priesters en anderen, die reeds in America woonden, de Congregatie in. Wel was de arbeid ontzettend, het lijden overmatig, de toekomst menschelijkerwijze gesproken, hopeloos; geen kans scheen er, een vaste stichting te verkrijgen. Doch pater Passerat, met zijn heldhaftig vertrouwen, hield stand en voorspelde hun, dat ze in het jaar van Alfonsus heiligverklaring een klooster zouden hebben. En werkelijk, — Alfonsus werd in Mei 1839 heiligverklaard, en vóór het einde van dat jaar was het eerste klooster der Redemptoristen in Noord-America gesticht, te Pittsburg. 't Was het bescheiden begin van een grooten bloei, waartoe thans de stichting van St. Alfonsus aldaar gekomen is.

Pater Poilvache had reeds tijdens zijne zwaarbeproefde studiejaren zijne Oversten gevraagd, gezonden te worden werwaarts ter wereld zij wilden; hij had, zoo verklaarde hij hun, zich zelven en al het zijne aan God opgeofferd. Toen hij dan voor allen arbeid geschikt en tegen alle vermoeienissen bestand bleek, aarzelden zijne Oversten niet zijn verlangen in te willigen; den 12 April 1843 vertrok hij uit Antwerpen. Zijne reisgezellen waren zijn vorige Rector te Wittem, pater Alexander, de paters Cronenberg en Gillet en twee leekebroeders. Den 20 Mei, na eene uiterst stormachtige reis, waarbij P. Poilvache voortdurend aan zeeziekte leed, kwamen zij te New York aan.

Wij noemden zooeven pater Gillet. Deze, eveneens uit Belgisch-Limburg afkomstig, was de medestudent van Poilvache geweest zoowel te Rolduc als te Wittem. Uitwendige talenten had hij meer dan zijn metgezel; en daarbij een voortvarende bedrijvigheid, welke hem voor het ondernemen van nieuwe stichtingen geschikt maakte. Doch zijne deugd stond verre beneden die van pater Poilvache; en weldra gebeurde, wat wij in het leven van zoovele heilige priesters lezen: een der voornaamste bronnen van het lijden, dat de vijf laatste jaren van Pater Poilvache tot een heldhaftig martelaarschap zou maken, was het gedrag van zijn huisgenoot, die zelfs een tijdlang zijn Overste zou zijn. Door de groote afstanden en het moeilijk verkeer, werd eerst later den Oversten bekend, wat Pater Poilvache van zijn gezel moest verduren; het pijnlijkste voor hem was het vooruitzicht, dat deze zijne heilige roeping ontrouw zou worden, gelijk inderdaad na den dood van Poilvache geschiedde. (1)

Pater Gillet dan had zoozeer de achting van den Bisschop van Detroit verworven, dat deze aan de Redemptoristen een stichting aanbood te Monroe, eene kleine stad in den staat van Michigan. Pater Poilvache, die eerst te Rochester gewerkt had, werd hem als hulp gezonden, vooral voor het moeilijke apostolaat in den biechtstoel, waarvoor de Overste van Monroe te weinig geduld had, terwijl Pater Poilvache dagen en nachten er aan wijdde, zonder zelfs spijs en drank te gebruiken. Dat werk had juist met de missies, het volk dier streken, noodig, om tot de kennis van den godsdienst en zedeleer te komen, en hunne harten er toe te plooien. Ook op den kansel, hetzij op de missies, hetzij te huis, werkte P. Poilvache uitstekend, vol goedheid maar tevens met apostolische kracht en vrijmoedigheid.

Overste van alle Americaansche Redemptoristen, in verschillende naties verspreid, was toen de Eerbiedwaardige Dienaar Gods Johannes Neumann, de eerste, die in America de Congregatie des Allerh. Verlossers intrad. Als seculier geestelijke had hij in 1832 Bohemen, zijn vaderland verlaten, om in America zielen voor God te winnen. Om zijne volharding in het goede en zijn streven naar de priesterlijke heiligheid te verzekeren, had hij na uitmuntend te hebben gearbeid, het kloosterleven omhelsd en was daarin aanstonds een voorbeeld voor zijne medebroeders. Spoedig werd hij Vice-Provinciaal; in welke hoedanigheid hij in 1848 werd opgevolgd door onzen landgenoot Pater Bernard; in 1852 werd hij tot bisschop van Philadelphia benoemd en stierf daar den 5 Januari 1860 den dood der heiligen. Het proces zijner zaligverklaring is reeds zoover gevorderd, dat deze het volgend jaar verwacht kan worden. (1) Door hem dus werd in 1843 Pater Poilvache naar Monroë gezonden, om daar in die school des lijdens zijne heiliging op dezelfde wijze te voltooien als zijn Vice-Provinciaal dit gedaan had en nog zou moeten doen.

Die vijf laatste jaren van zijn leven vatten

---

1) Van des te grooter waarde was het schitterend getuigenis, dat P. Gillet over de heldhaftige deugd van P. Poilvache heeft afgelegd. Ook moet vermeld, dat Gillet wel dikwijls zijn medebroeder om vergeving vroeg, welke hem immer werd verleend; toch gewoonlijk duurde zijne verbetering slechts tot de volgende gelegenheid. P. Poilvache, die steeds in de diepste onderwerping alles verdroeg, en in de bitterheid zijns harten zijn kracht zocht in het gebed, zal ook ongetwijfeld van God voor dengene erbarming hebben verworven, die voor hem de aanleiding was geweest tot zoo groote verdiensten.

1) Vgl. zijn leven. *Een Apostel van Noord-Amerika,* door J. L. Jansen C.Ss.R., Missiehuis, Uden.

wij het best samen door de indrukwekkende woorden der Amerikaansche Annalen hier weer te geven:

„Hij werd inderdaad alles voor allen, om allen voor Christus te winnen. Zijne gezondheid ontzag hij niet. Geen hitte, geen koude, in die streken zoo hevig, geen gevaren bij dag of nacht hielden hem terug om de zielen te helpen; en men denke daarbij aan de ontzettende afstanden, aan de woeste streken, waarin zoovelen verspreid leefden, die in allen nood, vooral ook bij besmettelijke ziekten, naar hem vroegen. Met moederlijke goedheid stond hij allen bij, in zielskwelling en ziekte; en meer dan een werd door zijn gebed of zegen van zijne kwalen bevrijd. Velen en van de verst afgedwaalden bracht hij door liefde en geduld tot God terug. Hij arbeidde, door de kracht van Christus gesterkt, geheel vervuld van den H. Geest, en enkel voor Gods glorie en het heil der zielen. In alles liet hij zich door de gehoorzaamheid leiden. Het lastige karakter, de harde behandeling van P. Gillet verdroeg hij met heldhaftig geduld. Hem liet hij over, alles wat in hun werkkring eenige eer kon verschaffen; voor zich nam hij het onaanzienlijkste, het moeilijke, het pijnlijke. Terwijl P. Gillet kwijnde in religieuzen geest en zich geheel door tijdelijke zaken liet meeslepen, hield P. Poilvache de kloostertucht staande. Werd hem ook, in de vreeselijkste koude, het noodige niet verstrekt, Pater Poilvache verdroeg het, blijde met en voor zijn Verlosser te mogen lijden."

Machtig door zijn voorbeeld trad hij als prediker op en ijverde vooral en met zeer goed gevolg om de groote kwaal dier streken, de onmatigheid, uit te roeien. Meer dan eens kondigde hij aan het volk Gods strafgericht voor hunne zonden aan. Dit deed hij ook in de maand Januari 1848. Met de bezieling van een Godsgezant voorspelde hij, dat weldra eene zeer gevaarlijke besmettelijke ziekte hen zou overvallen; een ziekte, welke velen de mogelijkheid ontnemen zou de H. Sacramenten te ontvangen; en dat hij zelf weldra een slachtoffer dier ziekte zou zijn. Het volk was verslagen; het wist te goed, dat hij een heilige was en dat zijne waarschuwingen niet ijdel waren. Inderdaad was de geesel Gods spoedig in de streek verbreid. Dag en nacht was Pater Poilvache in de weer om de zieken te bezoeken; en daarbij bleef zijn biechtstoel als bestormd. Intusschen was in plaats van Pater Gillet een andere Overste benoemd, een uitmuntend religieus, onze landgenoot Pater Smulders uit Eindhoven. Reeds in November 1847 had Pater Poilvache aan P. Gillet bij diens vertrek zijn aanstaanden dood voorspeld; ditzelfde deed hij, toen Pater Smulders hem alleen met twee leekebroeders te Monroë moest achterlaten, wijl hij eenige missies geven moest; hij zeide aan zijn Overste: „Bij uw terugkeer zult ge mij niet meer vinden." Zoo werd het 26 Januari. Hij nam 's morgens afscheid van de schoolkinderen, ging naar huis en te 10 uur werd hij door de ziekte aangegrepen; tegen den avond werd zijn toestand zeer ernstig; de ziekte oefende al hare verschrikkingen op hem uit; doch een kwartier voor zijn dood werd hij rustig; zijn gelaat schitterde van vreugde, alsof hij eene hemelsche verschijning zag; en terwijl hij de zoete namen van **Jezus, Maria, Joseph** uitsprak, stierf hij in de armen der twee trouwe leekebroeders; het was 27 Januari, ongeveer drie uur des morgens. Ook dat hij zonder priester en zonder Sacramenten zou sterven, had hij voorspeld. 't Was of God hem in alle kwellingen van zijn volk, waarvoor hij zich had opgeofferd, wilde doen deelen. Bij zijn dood brak een algemeen weeklagen uit onder de geheele bevolking, de onkatholieken niet uitgezonderd; 't was of ieder zijn besten vriend; ja zijn vader verloren had. Duitschers, Engelschen en Franschen verdrongen zich om de lijkbaar; en weldra kwamen van omliggende plaatsen tal van gelooovigen hun Heilige voor het laatst aanschouwen. Men bad niet voor hem; men riep hem aan, en toen reeds verhaalde men van vele wonderen. Zijn begrafenis was een triomftocht. Alle huizen, zoowel van protestanten als katholieken, waren met rouw gedrapeerd; alle gebouwen waren verlaten; allen, met de burgerlijke overheden en militairen, sloten

zich bij den lijkstoet aan, die op 28 Januari P. Poilvache naar zijn graf vergezelde. Pater Smulders, zijn overste, die al zijn best gedaan had om bij het sterven te zijn, mocht ten minste den troost smaken den triomftocht te zien, waarmede God het lijden en de vernederingen van zijn dienaar beloond had. Toen het lijk was bijgezet, draalde Pater Smulders, door smart overstelpt, een oogenblik het: **Requiescat in pace** aan te stemmen; het volk valt echter aanstonds in en roept met luide kreten: „Pater François, bid voor ons".

Uit de kerk der Allerh. Maagd te Monroë werd het lichaam van Pater Poilvache in 1867, toen die stichting werd opgeheven, naar Detroit overgebracht; vandaar wederom in 1872 naar het klooster te Annapolis. In de bisdommen van America, waar hij werkzaam is geweest, is het proces zijner heiligverklaring reeds begonnen. Moge het spoedig aan alle geloovigen vergund zijn, openlijk de spontane aanroeping aan te vullen, welke reeds bij zijne begrafenis weerklonk **Zalige François Mathias bid voor ons!** En moge hij voor het hem zoo dierbare Rolduc den rijksten zegen blijven afsmeeken.

J. L. Janssen C.s.s.R.

Zangles op de Cour en hoe ze eindigde.

Tingelingeling!

Verrast wendden zich onze hoofden naar den Directeur. Als 't belde aan 't souper, was er altijd iets bijzonders! „Dadelijk na 't souper zullen er enkele liedjes ingeoefend worden, om ze bij gelegenheid van 't aanstaande feest te zingen. De harmonie speelt eenige malen voor, waarna jullie moeten probeeren het na te zingen."

'n Geschreeuw en lawaai van belang! Dat had men nog nooit meegemaakt. Wel eens 'n algemeene repetitie in de kerk, maar dat was heel iets anders!

Na het gebed een stormloop naar de speelplaats, om een goed plaatsje op een der banken te bemachtigen.

Daar zaten wij, afwachtend.

Eenige leden der harmonie waren reeds op het bordes. 't Werd drukker. Stoelen en lessenaars werden klaar gezet, muziekboeken opengelegd. Mijnheer R. dreef ons van onze rustige zitplaatsen op en als een troep ganzen vooruit naar 't bordes. Nu en dan keek er een met een bedenkelijk gezicht naar de lucht, die steeds donkerder werd.

Daar verscheen de koor-dirigent, mijnheer Z., op 't bordes; één blik.... en het koor stond klaar.

Een enkele druppel viel reeds op de wachtende hoofden.

Mijnheer Hannöver slaat enkele malen met den dirigeerstok op zijn lessenaar; de leden der harmonie zetten zich in postuur. Een, twee, drie.... de tonen van 't Wilhelmus klinken over de cour; 't zangkoor valt in en wij ook! Meenden ze soms, dat wij het Wilhelmus niet meer kenden!

't Begon harder te druppelen.

De harmonie zette in: „Lève Rolduc." De programma's werden voor den dag gehaald. Het koor zong enkele malen voor. Langzaam aan neuriede men mee.

't Begon te stortregenen.

Ineens een wedloop naar den IJzeren Weg om beschutting te zoeken onder het bladerdak der kastanjeboomen. Moedig hield 't koor en de harmonie stand onder den neerplassenden regen.... tot mijnheer H. zich omdraait en in de gangen verdwijnt, door allen gevolgd. Onder de boomen was 't nog droog. Daar zette men de repetitie voort en begon al gauw meer populaire liedjes te zingen. 't Geklap van den directeur maakte er echter spoedig een einde aan.

Ondertusschen begon het onder de boomen ook tamelijk door te sijpelen.

Toen volgde er weer een stormloop naar de gangen. Enkelen trokken in allerijl naar de beruchte rookgelegenheden, die bij regenweer ook al dienst doen als schuilplaatsen. Anderen zaten in een vensterbank lustig te zingen.

Bliksemschichten schoten door de lucht; de donder rolde en knetterde. Hagelsteenen kletterden op den harden asphaltvloer.

Daar belde 't voor 't avondgebed. We moesten er door! Er was niets aan te doen. Was die Zangles nu in 't water gevallen?

V.

UIT EEN TAFELSPEECH. [1])

. . . . . .

....Na deze woorden van dank moet mij een woord van het hart, dat ik direct wil richten tot U allen, studenten van Rolduc. Ruim een kwart eeuw geleden zat ik daar, waar gij nu gezeten zijt, was ook ik student in dit instituut. En gij zult dus wel begrijpen, dat, nu ik dit schoone en heerlijke feest medebeleven mag, mijn gemoed overstelpt wordt door herinneringen.

Ja, Rolduc gaf ons veel, machtig veel; maar onder het kostbaarste, wat het ons meegaf in het verder leven, reken ik dien schat van prachtige herinneringen, waarvan wij in al onze latere levensjaren nog zoo kostelijk genoten en immer nog genieten.

Toen wij na onzen Rolducschen tijd student ter Academie werden, werd daar een vriendenclub gevormd, waarvan het meerendeel ook binnen deze muren de jeugdopleiding ontving. De vriendenband bleef, ook toen wij de Academie ten afscheid gegroet hadden. Wij gingen naar alle hoeken van het land in allerlei ambt en positie: dokter, jurist, litterator. Nu en dan kwamen en komen wij nog samen.

En weet gij, wat dan zoo merkwaardig is? Altijd komt het gesprek weer op Rolduc; altijd doemen dan de herinneringen aan den mooien tijd hier beleefd, weer op. En dan worden weer voor onzen geest de jolijt en de pret en de ondeugendheden opgeroepen, hier genoten, en doortrilt ons een diepe vreugde, als wij op praat raken over onze leermeesters hier in Rolduc, onzen strijd en onze overwinningen bij studie of spel, als wij terugroepen in onze herinnering de unieke, schitterende feesten, hier gevierd, gelijk het heden U gegeven is er een mede te leven, feesten inderdaad zooals Rolduc alleen ze vermag te vieren.

Ja, studenten van Rolduc, gelooft mij, later zult gij pas diep en goed beseffen, wat deze jaren, die gij nu hier doorbrengt, voor U in Uw leven zijn geweest. Nu kunt gij dat nog niet ten volle doorgronden. Ik heb het in eigen ziel ervaren. O, zeker, gij beleeft ook nu Uwe vreugde, veel is er in Uw dagelijksch bestaan, dat de lach brengt op Uw gelaat en Uw gemoed vervult van een bijzondere vreugd, de vreugd gelijk de jeugd alleen ze kent. Verheven ontroeringen worden Uw deel bij de groote plechtigheden in Rolduc's eenige Abdijkerk, en ook in les en studie. Maar gij hebt nu ook — en dat is menschelijk, natuurlijk en dus onafwendbaar — uw oogenblikken van depressie; daar zal ook wel eens in U woelen een gevoel van ontevredenheid, misschien van leed en gij zult nu en dan alreeds den drang voelen naar vrijheid, naar leven in andere sfeer en milieu. Maar weet dan wel, en wilt het van mij aannemen, dat dat alles niets is, vergeleken bij het mooie, het rijke, het adelende, dat, zonder dat gij het thans geheel bewust wordt, hier nu in Uw geesten, in Uwe zielen gebracht wordt, en waarvan gij later in Uw leven klaar en bewust, in Uwe herinneringen genieten zult. Dat kunnen U getuigen geslachten van man-

[1]) Gehouden door Prof. Dr. A. H. M. van Rooy, den 21sten Mei 1924, bij de feesten te Rolduc.

nen, die hier zijn opgevoed, en voor wie het telkens weer een prachtig genieten is, te spreken van hun Rolduc, en weer te leven met hunne herinneringen in Rolduc.

In dit oogenblik dan ook, nu de jubel davert door deze zaal en het voor mij zoo'n onvergeetlijk genot is van deze plaats het oog te laten gaan over de opgetogen gezichten dezer groote schare Rolducsche studenten, dringt het mij in het hart om U allen een goeden, innigen wensch voor Uw verder leven mede te geven. En dan weet ik geen betere, dan deze: Geve God dat gij allen in Uw later leven met U moget mededragen een rijken schat, een onuitputtelijke bron van herinneringen aan Uw leven in Rolduc. Die herinneringen zullen U, hetzij gij alleen zijt, hetzij gij tezamen komt met oude studiegenooten van hier, oogenblikken van verheffend genot schenken; zij zullen U tot opbeuring en bemoediging zijn, wanneer — en wie blijft daarvoor gespaard — donkere tijden op Uw levensweg komen; zij zullen U tot rem zijn, wanneer het gevaar dreigt. de grenzen van den juisten, goeden levensgang te miskennen, zij zullen U geheel Uw leven, het hart vervullen van dankbaarheid aan Rolduc, dat U meer geeft voor het verstand en voor het gemoed, dan gij thans ten volle vermoogt te beseffen.

Ja, studenten van Rolduc, moge Uw leven inderdaad vervuld zijn van herinneringen aan dit oord.

Ik ben er zeker van, dat daardoor Uw toekomstig geluk voor een voornaam deel gewaarborgd zal worden.....

Welkomsgroet aan Mgr. Schrijnen. [1])

Monseigneur! Gij, die op Limburgsche weide de herder van Gods kudde zijt en met uw staf voorop gaat aan onze pelgrimage hemelwaart:

wij heeten U 't hartelijk wellekom!

Wij zijn zoo blij, nu gij zijt neergebogen over de jonge kudde, die op dees gewijden bodem graast.

O ja, o groote Herder, gij weet 't wel uit vroeger jaren, dat dees een kudde is — wijl jong — van lammeren stoeiziek, speelsch en dikwijls orde storend in de geordende rij; maar ook kent gij hun leidzaamheid, en dat ze — met een glimlach tot verwijt — wel gauw op 't goede pad te roepen zijn. Bij ons bestaat geen kwaadwil, maar wij voelen soms de uitbundigheid van ons ontembaar leven en vieren die ten allen kanten uit, — maar immer, gij weet het, blijft ons oog gericht op Hem, dien gij als wachter steldet langs ons rijen en onzen zielen tot Vader gaaft, en in Hem op U — in U op God!

Welnu, waar wij dees goeden Vader vieren en meer dan onze woorden ons hart vol is van dankbaaarheid, willen wij ons jeugdige zielen, die — ondanks den wilden schijn — ernstig naar Uw herderlijk purper zien, U bieden als gelaten lammeren.

O, goede Herder van Limburgsche weide, ons hoofd is gebogen onder Uw kromstaf altijd, maar nu gij hier bij ons zijt, en Uw hoofd omspeeld van veel herinneringen uit Rolduc's verleden, buigen wij onze hoofden zoo gaarne en zoo diep in 't schoon gebaar van de gehoorzaamheid.

Wij worden weer Rolducsch in ouden trant en vergroeien met Rolduc's roemrijke historie, nu wij een mijter en een kromstaf zien, en nu het purper vlagt om leden, die op deze plek geschoold zijn en gesterkt.

Wij voelen nu 't verband met al die groote heiligen, die eens met d'abtenstaf hier heerschten en hoe zij uit den hemel te schouwen staan naar dit geestrijke moment en lezen het groote boek van Roda's grootsch verleden en heden: van al wat er staat tus-

[1]) Uitgesproken door Jos. Houben op het Directeursfeest, 21 Mei 1924.

schen Ailbertus eerst begin en dit beloftevol gebeuren —; dat nu na zooveel eeuwen Ailbertus' kinderen knielen voor U.

O Herder, Wellekom!

En weet, dat, als het purper van Uw kleed Uw purper avondrood ontmoet en 't zorgvol oog beangstigd naar Limburg's toekomst ziet, er een geslacht in 't leven is gedegen, dat fier is op de buiging, die 't maakte onder Uw en Goddelijken zegen. Dat geslacht zijn wij. — Wees welkom, Monseigneur.

HARTVERHEFFINGEN.

Laat mij beproeven hier iets weer te geven van den onuitwischbaren indruk, door sommige momenten uit Rolduc's godsdienstig leven van die dagen op mij gemaakt.

Was hij bijv. niet subliem de inzet van het gezamenlijk ochtendgebed met dat „Regi saeculorum immortali et invisibili, soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum. [1]) Amen" — beantwoord door 't uit een paar honderd heldere jongenskelen daverend: „Deo gratias"? Zeker, we wisten toen nog niet, dat dit het aan den Timotheus-brief ontleende kapittel was uit het morgenlied onzer Moeder, de H. Kerk zelve. We beseften nog niet al het eenvoudig grootsche dier opdracht van ieder nieuw tijdpartikeltje, dat wij dag noemen, aan den onsterfelijken Koning der eeuwen. We dachten er weinig aan, hoe krachtens die woorden, niet alleen van dezen beginnenden dag met zijn wel en wee, maar van alle toekomstige dagen, door eenig schepsel te beleven, aan God alleen tot in de eeuwen alle eer en glorie werd toegekend. We hoorden er de echo nog niet in van het dag aan dag herhaalde **Sanctus** der hemelingen, veel minder van de goddelijke harmonie, waarin Vader, Zoon en Heilige Geest de volzaligheid van hun heerlijk leven uitjubelen op den éénen dag der eeuwigheid.... Maar toch, het klonk bij 't begin van iederen dag als een overweldigend **sursum corda!**, dat de ziel opende en verruimde. En de gedachte, dat nu bijna zeven eeuwen lang diezelfde morgenzang binnen die muren had weerklonken, een zang der eeuwen dus aan den onsterfelijken Koning der eeuwen, door het eene geslacht aan het volgende, den eenen dag aan den anderen jubelend herhaald: **dies diei eructat Verbum** — nog eens, zij stond ons niet klaar voor den geest, maar iets van dat alles lag toch, zij 't onbewust, op den bodem van ons jeugdig gemoed. En aan dien verheffenden zang bij den aanvang beantwoordde, om zoo te spreken, de nu aan 't kerkelijk avondgebed ontleende beurtzang bij 't wegsterven van den dag: **„In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum!"** — de laatste woorden van dien onsterfelijken Koning der eeuwen, ons ter liefde stervend op een kruis, van „den God der waarheid, ons verlossend" in zijn bloed; de woorden, waarmede Hij de volbrachte dagtaak zijns sterfelijken levens, waarmede wij het telken dag volbrachte werk met geheel ons zelven opdroegen aan God; de woorden, waarmede we hopen, met Jezus en, als Hij, door Maria „bijgestaan", ook eens onzen geest in de handen van zijn en onzen Vader te stellen en de eeuwige rust in Gods schoot binnen te gaan. Wat rijkdom van gedachten, wat bron van zielevrede en zoeten troost heeft de H. Geest toch in al die woorden, door zijn Bruid haar kinderen op de lippen gelegd, niet ontsloten!

Een anderen, onvergetelijken indruk maakte op ons de groote processie op den H. Sacramentsdag in de volle zomer- en zonnepracht der Zuid-Limburgsche landouwen. Van zulk een optocht Gods hadden wij, noorderlingen, geïnterneerd binnen onze ker-

[1]) „Aan den onsterfelijken en onzichtbaren Koning der eeuwen, aan God alleen, alle eer en glorie in de eeuwen der eeuwen."

ken en befaamde „besloten plaatsen", ons, vooral nog in die dagen, nimmer eenige voorstelling gemaakt. Die rijen van geestelijken in kleurrijk plechtgewaad, die zwermen van koorknapen in hun frisch wit en rood, dat dozijn blinkende wierookvaten, in gelijkmatigen kadans hun geurende wolken opstuwend tot de blanke Hostie in den fonkelenden monstrans, dien de grijze priester onder den troonhemel voortdroeg te midden der luid biddende scharen en de afwisselende feesttonen van gewijde liederen en stemmigschetterende harmonieën — en dat alles in Gods vrije, blije natuur — wat ongekende, wat echt „Roomsche blijdschap" en zielsgenot! Dan hielden we stand bij de rustaltaren, waar het volheerlijke St. Jansevangelie klonk van „het Woord, dat was in den beginne en was bij God en God zelf is, maar dat, om ook bij ons te zijn, is vleesch geworden en onder ons heeft gewoond" en onder ons wonen blijft; dat vleesch-geworden Woord, van wiens glorie als Eengeborene des Vaders, wij hier als een flauwen afstraal mochten aanschouwen in de glanzen van de uitwendige „heerlijckheit der Kercke" om haar levend Middelpunt, dat hemel en aarde vereent. Maar datzelfde Evangelie, dat ook spreekt van de duisternissen, waarin het waarachtige Licht schijnt en waardoor het weliswaar niet gedoofd, maar evenmin begrepen wordt, deed dan onze gedachten ook weer heengaan naar ons Noorden met zijn nevelen en duisternis van dwaling en ongeloof, naar onze schuilkerken, naar banvonnissen en plakkaten, naar het nog steeds „van hooger hand" gehandhaafd verbod zich in 't openbaar te vertoonen aan d'Allerhoogste, wien hemel en aarde toebehooren, en wij dankten God voor ons onbezorgd verblijf in 't zonnige Zuiden met zijn gulle opgewektheid, voor ons vrij ademen in zuiver katholieke atmosfeer..

Niet minder indrukwekkend dan de zomerweelde van den H. Sacramentsdag, daarbuiten onder den stralenden morgenhemel, was de viering van het groote winterfeest, Kerstnacht, in de aloude, geheimzinnig duistere crypt, maar nu, als ter verwelkoming van het Licht der wereld, dat zou opgaan, schitterend van tallooze lichtjes.

Hoor! daar weerklinkt boven onze hoofden als van verre naderend het gerinkel der zilveren bellen, daar stijgen zij de zware steenen trappen af de priesters in hun kostbaar blanke feestgewaad, omstuwd door een vlucht van dienaren — of 't de engelen waren van de velden van Bethlehem — daar begint de hoogheilige handeling, die het goddelijk Kind als opnieuw zal doen geboren worden in ons midden op het altaar, daar wordt het ons zoo welbekende en geliefde Kerstlied aangeheven:

„Les anges dans nos campagnes
Ont entonné l'hymne des cieux,
Et l'écho de nos montagnes
Redit ce chant mélodieux:
„Gloria in excelsis Deo!"

en daalt die echo werkelijk, op het koor der bovenkerk als door engelenstemmen herhaald, tot ons neder in de crypt.... O, dat waren zalige oogenblikken voor zoo menige reine jongensziel, dat was waarlijk voor velen een „Kerstnacht, schooner dan de dagen!"....

Van Rolduc's crypt is treffend gezegd, [1]) dat zij, des Z. Ailbertus oorspronkelijk heiligdom, is als de Rolducsche catacombe, als het hart, waarvan Rolduc's innigste leven is uitgestroomd; maar kan men zich dan in Rolduc een eigenaardiger en schooner plek denken ter viering van het groote Geboortegeheim, ter voorstelling van Bethlehem's halfduistere grot, waarvan immers in het Kerstkind het nieuwe leven der menschheid zelve is uitgegaan, waar de ongerepte schoot der Moedermaagd, zooals de Kerk zingt, het Licht der eeuwigheid over de wereld heeft uitgestort, dan juist die crypt in den schoot der aarde, waar Rolduc's eerste en hoogste leven is ontkiemd, waarin men zijn innigste harteklop nog kan beluisteren?

J. ALB. THIJM, S. J.

---

[1]) *Rolduc's Jaarboek* v. 1923, blz. 104.

VAN DE LIEFDE.

Wie kan de diepte peilen
van Christus' zuivren vree?
Die is wel duizend mijlen
en dieper dan de zee.

Maar in de zee zijn kolken
van eindelijk vergaan,
en jacht van wilde wolken
verdonkren zon en maan.

Maar in d'oneindigheden
van Christus' zuivren vree,
deint door de eeuwigheden,
de zon op blauwe zee.

Chr. Mertz, Pr.

DE VULPENHOUDER.

„Toujours la même chose". Ik hoorde 't zeggen met de gedistingeerde uitspraak van een oud-Rolducsch professor in 't Fransch, die met het groote feest van den zomer op bezoek een dag was overgebleven. Met zekere voldoening zag ik hem met eenige anderen in den vroegen morgen, terwijl de collega's waren belet door les geven, overal rondflaneeren om 't met eigen oogen op de plaats zelf te constateeren. Je kon zien, het deed hun goed, ja 't was nog hun oud Rolduc.

En toch is er zoo ongemerkt verandering gekomen, zijn er moderne ideeën ingeslopen en kijken verwaand uit het bovenvestzakje van onze jongens. Mooi door een ringetje gehaald steekt er de kop uit van een vulpenhouder en dat op een feestdag. Dat was vroeger niet mogelijk; je zou in onze Zondagsche pakjes zelfs te vergeefs naar een stukje potlood hebben gezocht om de punten bij 't kaarten op te schrijven — terwijl nu zoo'n snuiter je een „ever sharp" presenteert.

Maar in onzen pupiter hadden we een heel stel; en ieder had iets karakteristieks; lange dunne, of korte dikke of smalle platte, om tusschen wijs- en middenvinger mee te schrijven. Deze laatsten vooral konden den meester razend maken: want daar bedierf je heelemaal je hand mee.

Met den vulpenhouder was 't pas voor goed mis. Een algemeene vervlakking is er gekomen, geen mooie halen, dun en fijn beginnend en langzaam aandikkend bij 't dalen, zijn meer mogelijk. De moderne graphologie, die uit je schrift je karakter wil aflezen, is meteen voor een groot deel verouderd. De oude penhouder had iets persoonlijks; het was gebruik en verbruiksgoed en diende voor van alles. Je kon je buurman, in een onbewaakt oogenblik er zoo ongemerkt een prik mee geven, tusschen de voorste opening van je bank, door zijn gespannen broek afgesloten. De kleine jongens gebruikten ze als verdedigingswapen en de felle slagen der varkensblaas van Zwarte Piet af te weren. Hij was voor ons allen vaak een uitkomst in gedachtenarmoede. Dezer dagen nog heb ik in de studie met 'n vulpenhouder een der grooteren een brief zien schrijven — een felicitatiebrief aan den nieuwbenoemden deken zijner geboorteplaats. Je kon zien, dat 't hem een karwei was, dubbel zwaar, nu hij geen gedachten kon zuigen uit zijn penhouder. In onzen tijd hadden wij eens flink gebeten op 't vertrouwde houtje en dan was 't zeker beter gegaan. En wat wil je aanvangen, als de professor in stormachtige ideëenvlucht een snelvuur van woordgeklik op je

loslaat? Vroeger gaf je in zoo'n geval je zelf over door met kracht je wapen neer te gooien, zoodat 't met de punt in den vloer vast-hakend zijn vertikken uitzwiepte. Dat in-stinktmatig verzet heeft de deftige, zwart-gerokte, koudaanvoelende meneer Swan nooit in zijn bloed gevoeld.

Er is ook wel iets goeds aan. Hij heeft 't maatschappelijk probleem van den inktpot grootendeels opgelost. Dat was een kruis voor den provisor, die in eindelooze varia-ties en ontwikkelingsvormen het onbereik-baar ideaal heeft gezocht. Een opluchting heeft hij gebracht voor de surveillanten, die na de laatste les van trimester of schooljaar niet meer in verdubbeld aantal worden opge-commandeerd om uit den band springende inktpotten door hun temmersblikken in te toomen.

Het lastige sjouwen met onzen inktkoker, hadden wij ieder op zijn manier, tot 't minst mogelijk ongemak trachten terug te brengen.

Een tijdlang waren omkeerbare inktpotten, waar geen inkt uitliep in de mode; een ander had een inktkoker bengelend aan een koord, een voortdurende bedreiging voor een stoei-zieken buurman; als de kurk verloren ging deed een hooguitstekende prop papier 't wel. Sommigen hadden twee potjes, een voor de klas, een voor de studiezaal, waarbij die van de klas soms merkwaardige niveau-verschil-len vertoonde op één dag, vanwege 't pomp-systeem van uitgedroogde makkers!

Bij gelegenheid van een bezoek van pappa — gij lacht jonge vrienden, ja dat is waar ook in dezen democratischen tijd is 't weer va-der en moeder, maar in mijn jongen tijd was 't naar ieders tongval pa of pappa; toen de lagere standen dat ook overnamen hebben de hoogere het afgeschaft en ik ben benieuwd wat mijn achterneefjes er op zullen vinden, wanneer dit weer in alle lagen is doorge-drongen — bij dat bezoek dan werd ik be-giftigd met een hermetisch, mechanisch slui-tenden inktpot, dien je in je zak kon dragen. Ik ben er zeer trotsch op geweest, zoolang, tot de haperende mechaniek mij een keer te meer bewees, dat niets onfeilbaar is in deze wereld.

Daarbij kenden wij niet van die goedhar-tige heeren, die hun chemisch vernuft laten werken om inktvlekken in broek of jas van hun studenten uit te vlakken. Wij waren selfmade men zoowel in 't vermoffelen van inktvlekken op ongewenschte plaatsen als in 't aanbrengen daarvan om gaten in de kousen voor één dag te camoufleeren. Tegen-woordig heeft dat alles uit. In onze jonge-heeren zie je direct den journalist in den dop; eenigen zelfs loopen, alsof ze net als een minister elk oogenblik een gewichtig staats-stuk moeten teekenen.

't Is een feit dat een vulpen gemakkelijker in een krant of tijdschrift neerpent, al was 't maar een voetbalmatch-verslag, dan wij 't met onzen houterigen penhouder zouden hebben gedaan.

Elken vooruitgang wil ik gaarne erkennen en ben er mede 't gewillig slachtoffer van. Maar het wil er bij mij nog zoo maar niet in, dat ook hier weer de grootere stoffelijke wel-vaart het leven altijd mooier en rijker maakt.

PENNELIKKER.

De dood van Directeur Jansen.

Omtrent den dood van Directeur Ant. Jansen, die elders in dit Jaarboek vermeld wordt, laten wij het verhaal volgen van een tijdgenoot, door een brief weer te geven van den lateren Directeur W. Everts aan Jos. Alberdingk Thijm. Het origineel van dezen brief, gedateerd: Sevenum, 15 April 1868, die hier voor 't eerst wordt afgedrukt, bevindt zich in de Bibliotheca Thijmiana, St. Ignatius-College, Amsterdam.

Everts schrijft: „Ik keer daar zooeven van de droevige plechtigheid weer, welke ons in Roermond vergaderd had. De Bisschop [1]) was diep ontroerd; ook was het een treffend schouwspel, die 25 quasi-vreemde priesters daar om die lijkbaar geschaard te zien, waarop een eveneens vreemde (want de arme Direct. was **persoonlijk** buiten den kring zijner studenten en hunner familiën niet bekend), de laatste eer ontving, „cum lacrymis". Te Haelen, een dorpje op 1 uur afstands van Roermond (Pierre [2]) heeft er eene Kerk gebouwd) ging hij gewoonlijk eenige dagen, bij den kapelaan, een oud-professor en ons beider vriend, [3]) eenige dagen [4]) doorbrengen. Goeden Vrijdag [5]) kwam hij er aan, at, dronk, bad, praatte, schertste zoo vroolijk als ooit, en ging om 10 uur ter ruste. Te 1 ure 's nachts werd de kapl. gewekt door een geklop, dat hij eerst meende van buiten te komen, doch weldra als van het, naast zijne kamer gelegen, slaapvertrek des Directeurs komende erkende. Hij staat op, gaat bij hem, vindt hem in een vreeselijk acces van kortborstigheid, wil hem tevergeefs eenige verlichting bezorgen, ziet dat die toestand verergert, geeft hem de absolutie, en houdt hem dood in zijne armen, na 6 of 8 minuten bij hem geweest te zijn. De stervende bleef bij volle kennis en herhaalde met een onuitsprekelijke godsvrucht de akten van Geloof, Hoop, Liefde en Berouw; zijn laatste, vijf-zes maal herhaalde verzuchting was: „Mon Jésus, je vous aime!"

Ja, „vroom" was hij bij uitstek en ook „edelmoedig", bij eene uitgebreide, maar wat enghartige wetenschap. De rampen, ik had haast gezegd de armoede, welke zijne familie sedert zijne vroegste jeugd getroffen hadden, waren schuld, ten deele, dat er over zijn geheel wezen een waas van droefgeestigheid en terughoudenheid lag, dat menigeen afstiet. In den grond van zijn hart was hij goed, gul en gemoedelijk. Wat soms voor „ijdelheid" kon gehouden worden, was eer zekere lichte prikkelbaarheid, zekere argwaan, die bij zeer vrome menschen niet zelden is, vooral wanneer zij weinig menschen kennen. Juist deze menschenkennis ontbrak den veelbegaafde eenigszins, en dat was schuld dat zijne gave als „administrateur" niet boven het middelmatige stond en verre achter die van zijn voorganger.

Gij vraagt wie zijn opvolger zal worden? Helaas! ik heb maar al te veel reden om te vreezen dat hij mij niet onbekend is! Meer kan ik U voorloopig niet zeggen. Over eenige dagen meer. [6])

Het lijk van den Heer Dir.-zalgr. is naar Rolduc gebracht en daar bijgezet. [7])

---

[1]) Mgr. Paredis.

[2]) De architect Dr. P. Cuypers, Thijms zwager.

[3]) De E. H. Hub. Jacobs, leeraar te Rolduc 1851—1856, overleden als pastoor te Helden, 11 Mei 1897.

[4]) Wij geven de herhaling van deze twee woorden, zooals ze in den oorspronkelijken tekst voorkomt.

[5]) 11 April 1868.

[6]) Inderdaad werd W. Everts eenige dagen later tot Directeur van Rolduc benoemd.

[7]) Over den plechtigen lijkdienst, te Rolduc gehouden, zie men Rolduc in W. en B., blz. 174.

KATTEKWAAD.

Altijd sterk rooker geweest. Pijp en tabak onafscheidelijk van eigenaar om op elk oogenblik in duister of halfduister benut te kunnen worden, al waren de rookuurtjes die Rolduc gaf, m.i. buitengewoon schaarsch. Ook hartstochtelijk voetballer. President-captain van Constantia, later van Concordia (de „Groote" Hollanders). Zelfs in de mobilisatie was ik nog aanvoerder van het elftal „Dikke Landweer" te Bladel.

Was dus aan 't voetballen en joeg de bal door de ramen van Rolduc's laboratorium (bijna een ruitje stuk, zegge een dubbeltje, zal nú wel een kwartje kosten!) ik spring den bal achterna, gooi het bruine monster naar buiten, dat gold voor „gewoon out". Bal werd opgevangen en holde de heele zaak weer verder. Maar er was iets gebeurd. Vóór den bal uit te gooien had ik op mijzelf gewezen en „neen" geschud, daarna vinger op den mond. Dit gebarenspel werd volkomen begrepen. Men knikte niet. Wat was er gebeurd in dat ommezientje? Ik had in het laboratorium velerlei geuren geroken. Van zuren, zouten, alkaliën en „vuiligheid voor je keel" zooals we dat noemden. Ideaal! Een pijpje tabak zou hier niet door de narcotische geur ontdekt worden. Ik moest hier een kans wagen! En zoodoende volgde hij de bal niet naar de speelplaats, edoch bleef. En rookte. Verrukkelijk. En deed de ramen dicht, heel zachtjes en heel geleidelijk. Je kan nooit weten of er niet 'n rookpluimpje ontsnapt. En zoo hoorde hij de bel niet, die het sein gaf van studieaanvang. Tot de deur geopend werd. Godlof had het laboratorium een „voorgeborgte", een klein hokje alvorens de tweede deur tot het eigenlijke proevenlokaal (alwaar clandestiene rooker) geopend kon worden. Lawijt. Gestommel van jongens. Vlieg naar het raam. Schrik. Speelplaats leeg. Petry op ijzeren weg. De surveillant, die n.b. de gave had **achter** zich te zien door zijn brilleglazen! Terug. Eén tiende seconde is kostbaar. Buk. Wip in de zuurkast, gelijkvloers. Flap deurtje dicht. Gered!

't Stonk er geweldig naar zwavelzuur. Of was het salpeterzuur? Geweldige flesschen. Niet aanraken! Maakt leven. 'k Lag bijna dubbel. Zou het nú geen vijf minuten uithouden. Toén echter kon alles. De klas was binnen. Wat voor klas? Door het reetje van het klapdeurtje zag ik een paar „blauwe" beenen. Hooge uitzondering, maar zeldzame orientatie. Dat moest een Nolet zijn! Vincent of Willem, maar een Nolet. Zij alleen droegen die kousen op heel Rolduc. Dus was het de Poësis, die proeven ging nemen. Bah de Poesis, wat wisten die nou van Physica en Chemie vergeleken bij de H.B.S. Ssst! waar hebben ze het over? Juist, heel juist. Filtreervraagstuk niet geeischt voor de „Latine". Alleen H.B.S. gaat zoo diep (Stands trots). Zij lezen maar wat voor uit Koppeschaar, geloof ik. Jazzes mijn rug, ik houd het zoo niet lang uit. De waanzin-brutaliteit komt in me op. Wie kan het zien?.... Ik doe nog een behaaglijk trekje aan mijn pijp. En nog een. En nog een....

Plotseling „mijnheer": (het leek mij na een angstige stilte) tegen een jongen: Haal het Salpeterzuur eens uit die kast. Neen daarnaast! Allemachtig! Spelen de duivelen hier een rondedans om mijn arm gekromd lichaam? Juist mijn kast! Pracht jongen, die lasthebber! Hij moet gebogen beenen in slangen model gezien hebben, maar hij kikte niet, hij schrok niet eens, hij stouwde de reuzenflesch uit het kot (dankbaar rekte ik ietwat meer de beenen), deed het deurtje weer dicht en de les werd vervolgd. Wat een heerlijke opluchting! Helaas, de pijp was uitgegaan en.... 'n lucifertje aanstrijken.... krankzinnig!

„Wat? Wat hoor ik?" Wat zegt de groote leermeester, klein van stuk? Ik ril. Vergiftige dampen ontwikkelen. Reuk van zoete amandelen. Cyankali. Kali? Oh, geen gevaar. Geel bloedloogzout. Ook niet erg. Maar wat nou weer? Wat spreekt hij nu duidelijk:

„Aldus mijne vrienden, zooals ik U zeg: zwaar vergiftig! Zoo spoedig zich het Pruisisch zuur ontwikkelt, een der sterkste en op slag doodende vergiften in elken aggregaats-

toestand, (wat zegt hij?), wordt de aanwezigheid verraden, ik zeg, **wordt de aanwezigheid verraden door den damp zelf.** Een zeer penitrante lucht van zoete amandelen dringt tot U door. Reeds dan is het gevaar niet denkbeeldig. Wie deze lucht langer dan eenige minuten inademt, is een kind des doods. Verzamelt U dus bij de deur, allen, om op het eerste sein dit lokaal te verlaten. Een oogenblik zal ik u de amandelgeuren laten ruiken, dan is de proef geslaagd, en verdwijnt als de wind. Ik zal dadelijk de ramen opensmijten en u alsdan volgen. Wie achter blijft is binnen vijf minuten een lijk!"

Zoo ongeveer zei de Hooggeleerde.

Gerechtigheid, overdreef hij niet? Neen ik kende de proef. Wij ook waren voorzichtig geweest. Wat nu? Eruit komen? Nooit! Maar de reuk van zoete amandelen? O die vervloekte zoete amandelen! Oh! ik was gezond, kern-gezond. Als alles vluchtte en hij ook, na de ramen te hebben opengeworpen, dan ik het raam uit, dankbaar voor zijn hulp. De proef scheen „als goed geslaagd beschouwd te kunnen worden". Nu!! Alles stond op en ging naar de deur. Alleen leeraar bleef.... Het zweet brak mij, niettegenstaande mijn krijgsplan alle poriën uit. In vijf minuten kon ik een lijk zijn. Daar plots een schreeuw: Ruikt ge 't? Ruikt ge 't? Ja, ja. Zeer sterk. Zoete amandelgeur! Weg! Weg! Alles holt de deur uit. Ik lig al half te sterven. Ik voel den dood naderen. Nu zal hij de ramen opensmijten en zelf vluchten. Ik voel nog de kracht te hebben om dan als een duivel uit de doos weg te springen, in bliksemsnelheid het raam uit! Wat talmt hij toch?

....Het deurtje wordt kalm geopend en professor.... lacht mij toe. „Gij hebt nu genoeg geleden, ga in vrede!"

Meer dood dan levend, bukkend onder de plank en onder mijn.... schaamte, ging ik heen.... Hij had de rook zien ontsnappen en alles begrepen!.... „Wordt de aanwezigheid verraden door den damp zelf".

Haarlem. Mr. J. BOMANS.

Herinneringen.

't Is nu ruim tien jaar geleden.

Doch ik herinner mij den dag van het vertrek uit Rolduc na het eindexamen nog goed. De uitbundige blijheid, dat gevoel, een stap vooruit gekomen te zijn op den weg naar een verder liggend einddoel, het weerzien thuis in den huiselijken kring, de opluchting na spannende examendagen staan mij naast vele andere emoties van dien dag levendiger voor den geest dan ontelbare regels der grammatica en wetenswaardige constructies uit lijvige wiskundeboeken.

We stonden voor het huis. Een laatste dankbaar vaarwel aan Rolduc.... 'n handen drukken.... 'n serva fidem van den classis rector.... en blij stapten we de wereld binnen. Ze lag daar voor ons onder een helderen hemel in zomersch-lachende schoonheid van groene weiden en deinende korenvelden. Weg waren toen op eens de banden van tucht en regelmaat. We gevoelden ons vrij als vogels, misschien vrijer.

Was het dan vreemd, dat we de wereld zoo blij binnenstapten?

* * *

't Is nu ruim tien jaar geleden.

En toch bij al die blijheid voegde zich een gevoel van weemoed. In Rolduc lieten wij iets achter, wat we vreesden — intuitief misschien — elders nooit te zullen terugvinden: de levende en van studentengeslacht tot studentengeslacht voortlevende romantiek van het huis.

Wellicht zal de literator zijn voorhoofd fronsen, indien hij in de volgende regels leest wat die romantiek zooal heeft te beduiden. Laat hij zich dan voor een oogen-

blik uit de starheid van zijn woordenboek loswringen. Laat hij den dissonant geduldig verdragen. Het zal er slechts één zijn en een korte. Enkele woorden toch zijn voldoende om aan te duiden wat deze herinneringen bedoelen te zijn.

De literator houde dus ten goede hetgeen hier geschreven wordt. Straks kan hij zich weer te goed doen aan letterkundige overpeinzingen en genietingen.

* * *

De romantiek van het huis!

De plechtige Hoogdienst, elken Zondag, met drie heeren en een staf van acolythen. Waar vonden we later dit treffende gebeuren terug? En dan op hooge feesten: dat plechtstatige gelui der klokken! In de akademiesteden gebeurde dat niet. Daar mocht men de langslapers soms wakker maken. En dan de verdraagzaamheid!

Wie denkt in den Kerstnacht niet terug aan het stil-devote feest in de crypta van Rolduc? Nog zit ik te luisteren naar de eenvoudige toespraak van Dr. Corten. Dat maakte indruk op hart en gemoed. De liturgie der Goede Week volgden de studenten met ontroering. Heeft een onzer deze Week later ooit zoo intens medegeleefd als in Rolduc? Ook bij de gedachte aan de jaarlijksche bedevaart naar Schaesberg komt het beeld van Dr. Corten mij telkens weer voor den geest.

Dan de profane feesten: het directeursfeest, de prijsuitdeeling, 25 November, halfvasten. Met graagte denken zij, die in Rolduc studeerden, aan dat alles terug.

Ook de omgeving van Rolduc: het bosquet, de vijvers, Herzogenrath, Wilhelmstein, het beukenbosch, het Wormdal, wekt vele en mooie herinnerigen op.

Welnu dit is de romantiek van het huis.

* * *

't Is ruim tien jaar geleden.

Een der Pinksterdagen was ik te Rolduc. Al die oude herinneringen heb ik weer eens op kunnen halen. Dankbaar en voldaan ben ik toen heengegaan. Deo gratias.

Mr. B. H. D. Hermesdorf.

Psychologisch moment en krentenmik.

Hé, 'n vreemde woordkoppeling zult ge zeggen. Dat zou mijn tante er ook van gedacht hebben ofschoon zij 't gedachtestreepje vormt tusschen deze ideeën verbinding. Van Psychologie had zij niet veel verstand; zij zou in staat geweest zijn te vragen, wat dat voor een beest was, maar des te meer van krentenmik. Want krentenmik en krentenmik is twee, zei ze altijd. Behalve de gewone effen mik, het dagelijksch brood, had je de Zondagsche mik met krenten. Die was goed, maar niets bizonders. Dan had je nog de echte kermismik voor de feestelijke gelegenheden, door tante eigenhandig gebakken. Dat liet ze zich niet nemen. Het was een echt kunststuk. Deze bestond uit fijne extra gezeefde tarwebloem, met veel rozijnen, boter, succade, dat proefde je er uit en weet ik wat nog meer. Het was haar grootste genot, daarmede bij naamfeest of kermis, wanneer wij op bezoek waren te kunnen trakteeren. Eerst werden wij, het jongevolkje, neefjes en nichtjes, den tuin in gestuurd; haar grooten tuin met in't midden den zwarten glazen bol, welke ons beeld als karikatuur weerkaatste. Daar mochten wij ravotten, ronddollen en ringelreien naar hartelust. Tegen koffietijd werden wij naar binnen genoodigd en 't is ongeloofelijk wat onze hongerige wolfsmagen aan hooggestapelde sneden krentenbrood deden verdwijnen! Immer vuurde tante maar aan om toe te tasten. Het was haar grootste pleizier, dat 't het jonge volkje goed smaakte. Dat deed

geen kwaad, 't was alles zuiver spul, zei ze. Van bonbons en flikjes en al die liflafjes waarmee de tegenwoordige tantes hun respectievelijke nichtjes en neefjes de maag bederven, moest zij niets hebben. Wat er verder ter tafel verscheen, als vla, turksche muts en „opzet" van makron, kon 't bij ons kinderen niet halen, bij de eigen gebakken mik van tante. Zoo is van mijn jeugd af het phantasiebeeld van krentenmik met een echt huiselijk feestje verbonden; zeker heeft mij nooit iets in mijn later leven kostelijker gesmaakt.

Dat zou anders worden toen ik op kostschool kwam.

Ik zou gauw ondervinden, dat de provisor er anders over dacht. Het was een goede man, ik wil er geen kwaad van zeggen, maar hij zal dit toch niet lezen of hij is het geval geheel vergeten.

Ik wil maar zeggen, dat hij goed kon rekenen — 't schijnt overigens dat dit niets bizonders maar een raseigenschap is — maar van praktische psychologie wist hij niets.

Er was een feestje in zicht, iets, ik weet niet meer wat, buiten de gewone orde. Nu had de bakker, behalve de zorg dat de broodjes gebakken en niet gekaapt werden, de nevenfunctie bij feestelijke gelegenheden het huis in vlaggentooi te zetten.

Hij toog dus naar den Heer om instructies. „En of er ook krentenbroodjes gebakken en de vlaggen uitgestoken moesten worden". Maar jawel! daar kwam hij van een koude kermis thuis! „Steek de vlaggen maar uit, dat kost niks, maar geen krentenbroodjes" klonk 't veelzeggend antwoord, dat trouw werd overgebracht en door ons nog dikwijls nagebauwd.

Gelukkig was de direkteur wat anders aangelegd. Hij had de beslissing over de vrije namiddagen: ver uiteen gelegen pleisterplaatsen langs den weg, waarop wij werkezels ons wetenschappelijk vrachtje zeulden met tragen tred, een zeldzaam grasrijk plekje langs een diepgetrokken karrespoor! Wat hebben wij daarvan genoten! Onder die vrije dagen is er een congé in mijn geheugen blijven hangen, omdat 't onverwachts zoo zonder eenige reden gegeven werd. Het was mooi weer en lentelucht, maar ons overigens voor congé fijngevoelig instinkt had er niet op gereageerd.

De namiddagrecreatie was voorbijgegaan. Het had gebeld voor de studie en wij hadden onze boeken onder wat geroezemoes voor den dag gehaald. De deur ging open en de direkteur kwam, zooals hij wel eens meer deed, even de studiezaal doorloopen. Met zijn gewonen bedaarden gang ging hij naar voren en zich omkeerend bleef hij staan, blijkbaar om een mededeeling te doen. Traag keken wij op van onze boeken. „Omdat 't zoo'n mooi weer is geef ik u vanmiddag congé", zei hij in een adem door. 'n Oogenblik zaten wij beduusd van niet begrijpen, maar dan brak 't los. Een gejuich en lawaai dat je hooren en zien verging — de boeken vlogen de kast in alles op een hoop, met de kleedjes er boven op, en met geweld klapperden de pupiters dicht. Nog zie ik hem voor mij staan, kleine Kees, de armen hooggeheven in de lucht, de oogen dicht geknepen, den mond wijd open en al zwikkend in de knieën, schreeuwen, meneer, schreeuwen als een bezetene van de pret.

Lachend het hoofd schuddend stond er de direkteur, omjoeld door de uitbundige jeugd. Het was op het goede moment gekomen en daarom is het mij bijgebleven als een blijde herinnering uit mijn jeugd, de zonnelach van een lentedag.

Het kost toch niet veel wat kindergeluk rondom zich te strooien en gij kunt mij gelooven, die dag heeft ons allen deugd gedaan. Ik wensch u daarom mijn jonge vrienden in uw jeugd een tante, die verstand heeft van krentenmik, een direkteur en provisor beide met gevoel voor 't psychologisch moment.

OUWE JONGEN.

ROLDUC ZONDER ZIEL.

Vandaag tegen den avond is ze plotseling over me gekomen, de eenzaamheid van Rolduc zonder jongens. De eerste dagen van de vacantie bij het werk, dat er dan nog altijd te doen is en de aanwezigheid van een flink getal leeraren, voel je de eenzaamheid nog niet zoo sterk. In gangen en zalen hangt dan ook nog iets van het jonge bruisende leven, dat er nog pas is uitgegaan. En ten slotte is het een weldadig gevoel van rust, dat na het lange trimester zich meester maakt van den vermoeiden geest en dezen belet zich bewust te worden van de vereenzaming, die om hem heen neerzijgt. Maar als die allereerste dagen zijn verstreken, als het getal leeraren tot op een vijftal is geslonken, als schrobber en dweil de herinneringen aan de laatste dagen van het trimester beginnen weg te boenen, dan begint het groote huis te lijken op een geluchte doodenkamer en een ontzettende stilte valt vooral in de avonduren op je neer. Als je nog blijft binnen de vier vertrouwde kamermuren is het nog mogelijk te vergeten, dat je zoowat de eenige bent in huis. Maar zoodra je beneden komt in de gangen, klinkt je voetstap zoo hol, dat je er bang van wordt. En toch tegen den avond ging ik met mijn brevier naar beneden. Bij de groote bel wipt me een muisje voorbij, dat met een geweldige vaart dortoir 2 oprent. Het arme beestje miste de jongens ook al: in de kasten vond het geen lekkernijen meer en daarom was het eens naar beneden gekuierd op verkenning waar of die jongens toch bleven, van wie het een heel wat heuscher behandeling ondervond dan van de zusters, die met groote bezems nu al een paar dagen al zijn hoekjes en gaatjes onhuiselijk maakten. Ik heb het rennende muisje nageoogd en ben toen in gedachten naar de gangen gegaan, waar een paar leeraren voor me uitliepen voor een avondwandeling. In het carré heb ik toen biddend rondgeloopen. Wat een stilte. Ik kon het niet helpen, dat ik steeds naar de ramen der gangen keek, of ik er niet eens een jongen zag loopen. Wat heb ik toen verlangd daar een jongensschreeuw te hooren, dien ik tijdens het trimester zou hebben gestraft als een vergrijp tegen de discipline. Zoo is nu eenmaal de mensch, die veel pas waardeert, als hij het een tijdlang heeft gemist. Mijn stap op de harde paden joeg een enkel vogeltje op, dat in de struiken aan zijn nestje was begonnen. En daarna was weer alles stil, totdat even doorklonken de stemmen der zusters, die in de kerk hun avondgebed deden. Ik wilde naar mijn kamer teruggaan, maar de cour trok me aan. Ik liep erover tot bij de poort naar Klein-Rolduc. Ik voelde het als een tegenstelling, die nieuwe poort en het oude jaartal in den steen. En onaangenaam stemde het me, dat de kloeke oude sleutel niet meer paste op de nieuwe poort, maar het kleine coquette sleuteltje van de klassen hier ook al dienst moest doen. Standaardiseering gelijk in het heele moderne leven, die de economie in het leven wel bevordert, maar de poëzie rooft. Neen, die poort met de tientallen groote spijkerkoppen, haar koperen slot en kruk, ze leek niet meer op de oude vertrouwde roode poort.

Ik hoorde stemmen en het doffe geluid van een voetbal op het voetbalveld. Ik ging ernaartoe, denkend aan die jongens, die eenige dagen geleden leunden tegen het oude ijzeren hek of wandelden over den ijzeren weg onder de nog altijd kale boomen. Een van deze oude vertrouwden had ik zien vallen een dag te voren onder zware slagen, de oude versleten linde aan het einde van de hollandsche cour. Ze was te oud wellicht, maar toch, ik hield ervan; ik had haar zoolang gezien, dat ik meende, dat ze eeuwig was. Op het voetbalveld waren eenige knechts, die goal trapten, terwijl de kleine portier zich oefende in hard rijden op een fiets. Ik ben maar weer gauw teruggegaan naar de cour en langs de gymnastiekzaal naar het kerkhof gewandeld. Op den eersten vacantiemorgen hebben we daar een collega ten grave gebracht. Dien morgen heb ik ook de afwezigheid der jongens gevoeld. Wat kan een begrafenis in Rolduc toch treffend zijn, als ze tijdens het schooljaar voorvalt. Een veertig priesters om

de baar en vierhonderd biddende jongens, die langzaam voortschrijden onder de met rouwfloers omhangen brandende lampen in de gangen, terwijl de harmonie het als treurmarsch bewerkte: Adieu Rolduc speelt. Ik heb nooit iets indrukwekkenders meegemaakt. Het kon niet dezen keer. En nu staande op het kerkhof zag ik niets meer als wat losgewoelde aarde. De tragiek van den dood greep me aan en ik heb een Onze Vader gebeden voor de zielerust van den overledene, die ongetwijfeld voor Gods majesteit bidden zal voor het Roda Trinitati Dicata. Ik heb ook nog een oogenblik gestaan bij het graf van den jongen leerling, die twee jaar geleden hier werd ter ruste gelegd en ben toen onder den indruk heengegaan tot vlak voor het beeld van Jezus H. Hart. Ook dat beeld met zijn omarmend gebaar naar de cour, leek me eenzaam, nu de cour zoo leeg was en zoo stil in het avonduur. En diep trof me het opschrift: Paratum cor nostrum en peinzend, waar die vierhonderd thans toeven zouden, bad ik, dat de goede Jezus toch ook onder de vacantie die jonge harten mocht bewaren in de volle bereidvaardigheid en liefde voor Hem.

Ik ben toen stil naar binnen gegaan, opziende naar het eene raam, waar nog licht brandde, voorbij een collega, die misschien in dezelfde gedachten als ik, op het bordes zijn rozenhoedje bad. En over den langen heerengang op mijn kamer gekomen, dacht ik, hoe de bel voor de surveillance me dikwijls lastig was voorgekomen, terwijl ik nu, o, zoo graag, naar cour of gang was gesneld om mijn surveillantentaak te vervullen.

Mijn besluit stond vast: morgen trek ik eruit om over ruim twee weken terug te komen, als Rolduc, het eenig schoone Rolduc, bloeit in zijn jonge lentetooi, maar bloeit vooral in de rijke, jonge menschenlevens, van welke ik houd met geheel mijn eigen nog jonge ziel.

Goede Vrijdag 1924.

ROLDUCSCH KUNSTPRAATJE.

Wil men ooit in zijn leven door de heerlijkheid eener diepe schoonheidsontroering begenadigd worden: het schoonheidsgevoel dient daartoe gecultiveerd.

In 'n stillen hoek van iedere echte jongensziel, ook van de drukst-lawaaiende, ligt er 'n schoonheidsideaal in sluimer, dat gaarne wil gewekt. En zou het nu niet jammer zijn, dat er één jongen de Rolducsche poort uitttrok de vlakte op van 't leven — achter zijn brandende oogen is een heel leger van toekomstgedachten gemobiliseerd! —, wiens schoonheidsgevoel doof is gebleven voor den wekkenden roep onzer kerk, gebouwen, natuur: — zie, de Rolducsche zon wekt Herzogenrath uit 'n zilveren droom tot het leven van 'n bescheiden Rijnlandsch stadje in 't dal en 's avonds lacht ze de weemoedige glinster van haar afscheid en de blijmoedige belofte van haar terugkomst naar onze torens en laat ze nog lang toeven in onze honderden ruitjes.

Omdat Rolduc zelve gewijd is door de schoonheid, ze in talrijke groote en kleine dingen gevangen is —: in 'n kerktoren zoo goed als in de welving boven 'n poort, in 'n vensterruit soms even tintelend als in 'n tinnen schotel en koffiepot uit de eetzaal, — moet toch hij, die iederen dag met deze schoonheid in gezelschap is, haar trachten begrijpen en ze langzaam-aan tot vriendin aanvaarden voor iederen dag des levens.

Maar niet: oppervlakkig en makkelijk 'n schitter voor 't oog als schoonheid begroeten, evenwel: binnendringen in 't schoone wezen van alle dingen. — In een beeld moeten wij niet zoozeer getroffen worden door het litterair-schoone, wat wij gewoonlijk zelf phantaseeren, dan wel eerder speuren naar de wezenlijke beeldhouwkunstige middelen waarmee in de stof een schoonheidsvisie is ge-

worden. — In 'n boom moeten wij voelen den geheimzinnigen bouw van de stammen, waardoor de kracht golft, die takken rondspuit in de lucht, — 's winters: grillige houtsneden met hun typische vlak-snijding der lucht, en 's zomers: het spel der blaren, hun afzonderlijk fijn leventje langs de straten der takken alsmede de groote kleurpluimen, die de aarde uit stammen naar 'n strak-blauwen hemel rookt. — In de vijvers kunnen wij bij de schoone ligging ook voelen het diep-suggereerende van die plassen, in de dalen van het landschap gevat als kommen, waaruit de lucht frissche teugen drinkt.

En zóó in ieder ding! —

Zooals Rolduc zelf, ofschoon eeuwen oud en eeuwen rijk aan traditie, nog ideaal-kostschool zijn kan voor 400 spring-levende Hollandsche jongens en ze binnen zich studeeren en rumoeren en pasklaar-worden laat voor het moderne leven, geenszins door den ernst en de gewijde grijsheid zijner muren het enthousiasme van 't jonge leven breekt, zoo blijft ook Rolduc's kerk — 'n schat van O. L. Heer in Limburg! — zelfs voor den meest modern-voelende de plaats, waar 'n geweldige ontroering bij hem komt. De moderne ziel met haar eigen ideaal en streving en met de onrustige jacht naar de synthese van haar gecompliceerdheid, kan nergens haar hart veiliger op de offerschaal leggen voor God dan in dit monument uit de rustige geest en de meditatieve richting naar God van middeleeuwsche vromen.

Om voor goed de volle schoonheid van Rolduc's kerk te vatten en de rijpheid van de muren, waarin melodieën van Kyriës en Introitussen rusten, moet men ze gezien hebben als „Kerk", d.w.z. wanneer binnen haar de wezenlijke functie eener kerk verricht wordt. Had men ooit het geluk om hier een Hoogmis bij te wonen, dan kon de volle schoonheid met haar diepte van geestelijke schatten ons bereiken en haar edele omarming met onze ziel gebeuren. — 't Gregoriaansch is van 'n vrome en zielvertrouwde welluidendheid, rythmisch de H. Mis begeleidend, de ruimten vullend met phantasieën naar 'n vroom motief en de harten meetillend naar de mysterievolle hoogte van 't Offer, — zonder de minste pretentie, gedirigeerd door 't altaar met een liturgie-begrijpend priester als middelaar. Alles: plechtigheid aan 't altaar, de matige zwier van de koorknapen, de welluidende bescheidenheid van 't koor, alsmede de soberrijke orgelbegeleiding (die in ieder accoord 'n hooge begaafdheid verradend, zich zoo liturgisch weet te beheerschen!), dit alles hervindt zich tot 'n ontroering-gevende eenheid in de sluiting der bogen.

Nergens voelde ik ooit de schoonheid onzer Liturgie zuiverder aan dan hier, waar iedere zorg en alle beslommering van de week in deze Zondagsche ontroering geabsorbeerd wordt in de schoonheid van de katholieke ziel. De opvoeding van de jongens is te benijden, wijl hun zóó, ongeweten, de hartstocht van de jeugd gekuischt wordt door den adem eener heilige schoonheid en, al wordt deze genade door hen zelf al niet zoo begrepen, later zullen ze deze liturgische gebeurlijkheid van iederen zondag genieten als heimweevolle herinnering.

De waarde onzer kerk is niet te schatten naar de ongeëvenaarde phantasieën van 'n krypta-kapiteel, ook niet naar de archeologische merkwaardigheden en de stijl-consequentie, maar allereerst naar 't rijke meesterschap over de ruimten en naar de bezieling van de ruimte met een schoonheidsgedachte, de majesteit van Gods eucharistische tegenwoordigheid waardig. De bouwmeester heeft binnen zijn muren een stuk van 't heelal gevangen en de ruimten zijn uitgewogen op zijn hand als fijn goud op een zeer secure weegschaal en de kostbaarheid hunner proportiën zijn devotelijk omsloten door de muren als door 'n stil schrijn en machtig gedragen door de zuilen. Dít is 't geheim van Rolduc's kerk, waar de muren echte „muren" zijn, die in den eenvoud hunner sterkte niets anders doen dan ruimten vormen en waar de zuilen echte schragers zijn, die welvingen laten deinen boven dezen zang. En slechts van uit deze idee kan men ten volle de jeugdfout begrijpen van den hersteller Cuypers, die bij zijn wonderen oproep van de oude compositie zoo onbegrijpbaar valsch uit den toon viel door den bouw van het jubée. Is het geen bewijs voor de grootschheid der ar-

chitectuur, dat de pronkerigheid van eenige altaartjes totaal bedolven wordt onder het geweld der schoonheid? Men moet er met zijn neus bij gaan staan om zich die bewust te worden.

Hoe noodig ook 'n herstel was van de wegterende verven der kruiswegstaties of de vervanging ervan door andere, er is voor mij een zekere weemoed in dit verdwijnen. Over 't algemeen: waar er iets van Rolduc wijken moet voor iets nieuws, zij 't dan nog zoo practisch en geëischt, wordt dit steeds met wat weemoed gevoeld — och, de liefde tot 'n moeder hangt aan hare heele persoonlijkheid, hare gewoonten en zelfs hare alledaagsche doeningen zijn ons van oudsher bekend en lief geworden. — Of is het om mijne genegenheid voor canonicus Goebbels, die zijn taak zoo angeliek heeft opgevat en wiens schilderend priesterschap de herinnering roept aan den schoon peinzenden Angelico op de steigers van San Marco?

Voor mij is 't een tragiek geweest, toen ik dezer dagen een werkman met zijn botte vingers aan het wel onhandig en bibberend neergeschreven testament van Goebbels — den kruisweg maakte hij op 't laatst van zijn leven — kappen zag, dat de brokken sprongen uit de muren, die eens de vrome schilder met 't penseel in zijn oude vingeren zoo devoot gestreeld had, bang om ze in hun verheven gepeinzen te storen. Laten wij hopen, dat nieuwe schoonheid ons dit gauw vergeten doet.

Was die canonicus Goebbels kunstenaar?.... O, ik wil een van de eersten zijn om het foutieve en het zwakke in de beelding van Goebbels werk te erkennen. Maar, hoe min expressief de canonicus ook is in de teekening, hoe verwarrend soms in de compositie van de afzonderlijke tafereelen, ook nog: hoe onlogisch soms in de détails zijner decoraties, met dit al valt nooit weg te cijferen, dat hij, geleid door 't gezonde principe van algeheele dienstbaarheid aan de architectuur, nergens het wezen van de architectuur heeft aangetast, evenwel door de zachtheid van zijn kleur-combinaties, door de bescheidenheid ervan, en ook door den geest der voorstellingen en hunne decoratieve behandeling de kerk waarachtig gesierd heeft en de ruimten fijner begrensd heeft dan de steen dit alleen vermocht. En wanneer wij ons denken in den tijd, waarin de schilderingen ontstonden, is het dan geen verdienste, dat hier het Romaansche principe eigenmachtig werd toegepast? Het gaat immers niet zoozeer om 't artistieke van ieder onderdeel, maar om de schoonheid van 't geheel en omdat Goebbels deze heeft weten te scheppen, het geheim van de ruimte-harmonie heeft doorgrond en het met schroom genaderd is, is hij kunstenaar — evenwel een decoratief kunstenaar, geen rasecht schilder. Hij wist wel met kleur en lijn te decoreeren, maar een schilderij maken, waarin zijn ziel in kleuren openspringt en te bloeien staat, heeft hij niet verstaan. Nu lijkt het geheel geïnspireerd uit de suggestie van 't bouwwerk, maar ieder tafereel niet geïnspireerd in zich, wijl te cerebraal en te illustratief. Wat Fra Angelico kon, was Goebbels niet gegeven, wijl hij niet bezat de diep doorgewerkte overweging eener visie en de omzetting daarvan in schilderkunstige schoonheidsuiting. Goebbels' tafereelen geven geen schoonheidsontroering als schilderij — een rasecht schilder was hij niet; wat hij wel was: een rasecht decoratief kunstenaar.

Hier zet ik 't eind van mijn praatje: — De schoonheid zoeken is edel; maar ze enkel napraten uit den mond van anderen of iets voor schoon verslijten, wijl het nu eenmaal zoo gangbaar is, is even làf als de verwerping van wat wij zelf niet voelen als schoon, dom is.

Oefenen wij geduld: wanneer wij ernstig de schoonheidsliefde in ons eerbiedigen en ze cultiveeren, dan zal langzaam 't wonder opengaan. En laten wij ook dit nog onthouden, dat groote schoonheid, gemaakt door menschenhanden, zoo zeldzaam is. Ware kunst ontmoet men zoo maar niet op alle wegen, en waar ze is, is ze heel dikwijls nog maar fragmentarisch. Dit is: omdat de absolute schoonheid oneindig is en de mensch zoo klein. Doch ook maar 'n druppel schoonheid zien, is al heerlijk!

Evenwel heerlijker: zelf kunstenaar te zijn, zelf bouwmeester te zijn van ons eigen leven,

zelf vormer te zijn in de stof, die ieder mensch van God ontving om er iets fijns in te ordenen: beeldhouwer van eigen persoonlijkheid. Het plan voor 't leven is voor ons opgezet en zuiver omschreven: 't Evangelie, leven van Christus! — en 't model voor onze ziel is ons eeuwig tentoongesteld: Christus. Laten wij gelooven in de schoonheid.

v. B.

Een kijkje in de Rolducsche voetbalwereld.

Welke echte Rolducsche jongen is geen liefhebber van het voetbalspel, het jolige, frissche voetbalspel, dat geest ontspant en lichaam sterkt en spieren staalt; wie mint er niet de schoone, en — mits binnen gepaste grenzen gehouden — gezonde voetbalsport?

Welke rasechte Rolducsche voetballer voelt niet een tinteling in zijn binnenste, alleen bij den klank van dat woord, en voelt niet zijn vingers — of beter nog — zijn voeten jeuken naar den bal?

Want ja — te Rolduc is deze sport in eere! Daarvan getuigen u een niet gering aantal clubs, en de vele trouwe lezers van de Sport-Illustratie. Daarvan verhalen u de competitie-, klas- en beker-matchen op het voetbalveld, op Zon- en feestdagen, de oefenwedstrijden en partijtjes op de groote en kleine cour. Daarvan spreken tenslotte de wedstrijden, door het Rolducsch elftal gespeeld tegen R. K. eersteklasclubs uit den omtrek. En betreed eens in den vrijen tijd, bij niet al te ongunstig weer, de speelplaats: overal zie je de kleine ronde balletjes rollen en vliegen, in de beugelbanen, onder de ramen van klas en studiezalen, bij de bosquetpoorten. Niet zelden zie je een kluwen van jongens zich verdringen om zoo'n peuterig brutaal balletje midden op den IJzeren Weg, vlak voor de voeten der eerzame wandelaars, die daar deftig stappen onder het kastanjebladerdak.

In vliegende vaart scheren de balletjes het asphalt der cour, schieten met sierlijke bocht het luchtruim in of verzeilen door een der open ramen in de Philosophenklas, of verdolen ook wel eens in de dakgoot — dit laatste altijd ten bate der Armenkas — een voordeeltje, heel specifiek eigen aan de Rolducsche sport. En een enkelen keer zelfs belandt zulk nieuwsgierig grauw dingetje op het Casino, in het blauw gekoepeld, bijna ongenaakbaar hoog en heilig Philosophentempeltje, maar zie je, dat is dan niet zoo zeer te danken aan een gelukkig toeval dan wel aan een welberekenden, goed gemikten worp.

En dan het voetbalveld! Dat veld met zijn majestueuze, waarlijk vorstelijke ligging, die menigeen van onze vaderlandsche sportterreinen het benijden zou. Van drie kanten, in een breeden boog, omsloten van het bosquet, met zijn machtig heir van boomstammen, aan den vijverkant vlak aansluitend aan het veld, aan de andere zijden meer achterwaarts wijkend, om plaats te laten voor een flinke strook bouwland: een — wie weet — misschien in de toekomst geannexeerd stuk voetbalveld. Bij den ingang van het terrein de nieuw gebouwde gymnastiekzaal en het oude tuintorentje; daarnaast, even uitkoppend boven het tuintorentje, dat aan deze zijde het veld afsluit, het serredak en de cypressen van 't stille hofken des doods; en wat meer achterwaarts de met blanke bloesemkegeltjes bezette kruinen der kastanjerij; op den achtergrond tenslotte, domineerend, albeheerschend, het gebouwencomplex van Rolduc, met al zijn torentoppen. En dan vooral niet te vergeten — als ware daar het loovervoorhangsel opzettelijk ter zijde geschoven — die fraaie doorkijk op het dal beneden: in de diepte het rustige grensstadje Herzogenrath met zijn klimop-omrankten burchttoren, zijn overal verspreide huizenblokjes, zijn Duivelsberg, vol kale plekken in zijn kruin en aan den einder de golvende lijnen van het Duit-

sche grensland met torenhooge fabrieks-pijpen. „Was willst du noch mehr?"

En dan de matchen op dat veld! Wat een spanning, wat een geestdrift, als twee clubs elkaar ontmoeten, hetzij Pantarei of Minor of Sparta, om het kampioenschap kampend of om den beker dingend, den strijd aanbinden, hetzij twee elftalletjes, gevormd uit de peuters van Klein Rolduc — geen peuters op voetbalgebied — elkanders krachten meten of elkaar de zegepraal betwisten!

Doch hoe mooi en spannend al die matchen mogen zijn, de gezelligste en prettigste oogenblikken leveren zeker de vriendschappelijke wedstrijden, gespeeld op schoone lente- en zomer-Zondagavonden na het souper, als de daghitte is afgekoeld en de natuur voor het laatste straalt in al de aanlokkelijkheid van den scheidenden dag. Dan reiken proza van den match en poëzie van den avond elkaar de hand en paart zich geestelijke vreugd aan stoffelijke geneugt, beide samen vormend de bekoorlijkheid van den Rolducschen Zondagavond op het voetbalveld....

Zondagavond in Mei.

Er is match, klassenmatch.

Reeds staat de keeper op z'n post, fier rechtop, de handen in de heup, een voet vooruit. De backs in postuur, pal en ongenaakbaar. De overige spelers op hun plaats, op en top strijdvaardig, wachtend op het teeken van den scheidsrechter.

Langs de reeds half verstoven zandlijn, die het speelterrein afbakent — nog 'n herinnering aan den bekermatch van dezen middag — de toeschouwers. Een heele rij heeft zich geposteerd op de banken langs den tuinmuur. Een troepje kleinen houdt den keeper gezelschap; een leuke eerewacht van paladijntjes, welke wacht van paladijntjes na halftime den doelverdediger deftig escorteert, op weg naar zijn nieuwen post. Tenslotte de heeren Philosophen, heel bescheiden en tevreden op hun traditioneele staanplaats, langs de lijn, tegenover den ingang. Een staanplaats maar, mijne heeren, laatste rang! Gelukkig is er wat schaduw, en hebben de eerwaarde hoofden geen hitte te trotseeren, zooals dezen middag, midden in den vuurdoop der zon.

Reeds is de wedstrijd in vollen gang. Alle spelers in actie! Allerlei costumes merk je d'r op! Sommigen in vol sportornaat, anderen in primitieve plunje of zelfs in militaire broek. Allerlei spuchten ook beleef je d'r van nieuwbakken sportacrobaten, die zich vandaag voor 't eerst in conspectu omnium in de voetbalschoenen wagen en schaterende lachsalvo's doen opgaan uit het critisch aangelegd Rolducsche publiek. Wel scherp steken deze verschgeworven recruten af tegen de flink getrainde, jarenlang gedrilde vuur- en ijzervreters van Minor en Sparta (niet te vergeten de eersteklaskampioen-candidaat Limburgia) die hier gemakkelijk spel hebben en het Caesar mogen nazeggen: Veni, vidi, vici! Maar dat doet er minder toe — een ieder toont wat ie kan en zet zijn beste beentje voor.

Rap en kwiek en los en lenig draaft de een over het veld met geveerden tred en spranke-lend van voetbalvuur. De ander staat daar schijnbaar kalm en koud, doch kalm en koelberekenend, geen minuut het spel uit het oog verliezend. — Telkens schiet de bal het luchtruim in, hoog, heel hoog, een stipje in het puur azuur, het centrum aller blikken. Telkens hoor je het neerbonzen van het leer op den grond of op den top der voetbalschoenen! Er op of er onder! Er zit van avond fut, er zit van avond pit in de spelers: echte Hollandsche jongens van Jan de Wit! Daar zou Vadertje Hildebrand nog plezier aan beleven!

Kijk, daar gaat er een met den bal vandoor, regel recht op de goal af, en allerwegen hoor je het aanporrende „Hupperdepup! Hup! Hup!" (ook wel eens het afkeurende „Hoehoehoe—oe!" als een der spelers niet al te vast blijkt in de spelregels of een groven bok schiet)

Potstausend! Penalty! Als op een film galoppeert al wat beenen en belangstelling heeft, naar de bedreigde goal. Als gold het een run op leven en dood! Een moment van spanning onder de toeschouwers, die bij het doel in een dichten kring staan opeengedromd. Het fluitje klinkt! Eén, twéé, hup!... Met een reuzeknaai vliegt het leder de dwarslat over, en rolt met kleine hobbelsprongetjes over het grofkluitige akkerland, in de

richting van Herzogenrath. Een boffer voor den keeper!

Vlug verplaatst zich het spel, in snel tempo gaat het op en neer, met wisselend succes, en de animo onder de spelers is steeds crescendo. Tot tenslotte een goal valt! Nu breekt los het enthousiasme, nu breekt zich de geestdrift baan in luid gejuich en dol applaus, en de grensrechter met z'n onafscheidelijke zakdoek heeft vergeefsche moeite het opdringend publiek achter het lijntje te houden.

Vanzelf — waar ook niet? — komt er ook soms een slap moment in het spel, casu quo je wat gaat mediteeren of philosopheeren of wel je gaat te gast aan het schouwspel van den zonsondergang, daar vlak vóór je blikken....

Zie eens, hoe schilderachtig het avondrood hangt uitgespannen achter het bosquet aan den Westkant. Hoe rijkelijk vloeien licht en kleuren door de openingen tusschen de stammen, door de mazen van het takkennetwerk. Nieuw leven, nieuwe bezieling ontvangt de kartel van het kleinste blaadje; een teerder, inniger gloed overtrekt den bast van het dunste twijgje, dat helderder opleeft onder de aanraking van dit alverheerlijkend licht, en scherper zijn fijne omtrekken afzet tegen de omringende dingen. En kijk eens omhoog, boven je hoofd, neen, boven heel het land, wat een blauw! Zoo majestatisch, zoo immens! Niet fascineerend hel, niet verblindend, neen, innig teeder, oneindig teeder, puur fluweel! En wat die witte en roze en gele wolkjes daar beneden zoo statig en toch bevallig tevens gondelen in dat blauw! Wat drijven ze losjes en lustigjes nader, wat ankeren ze rustigjes bij het bosquet, langzaamaan haar vaart verstillend! Waarlijk een wellust voor het oog! Een wellust het oog te weiden in die kleurenpracht! En zie! ginder ligt het avondrood, onbespeurbaar haast weerkaatst op de leien van een der koepeltorentjes, stil weerspiegeld in de vele vensterruiten van den langgestrekten gevel, die als geplant staat in het koninklijke hemelblauw.

Maar intusschen is nauw bemerkbaar de avond dieper gedaald, een lichte schemer donst neer over het veld, violette schaduwen hangen over het dal, en de hemel verkleurt tot donkerder tint. Elk geluid lijkt getemperd en de dalende donkerte omweeft alles met vrede, met wijding, met stilte.... Alleen het gedruisch van het veld, en ergens ver weg in het bosquet de zuivere fluiten van een merelpaar. O vooral die fluiten! Die heel den avond ruischen blijven, aldoor blijven spelen, tot zij straks de eerste sterren wakker spelen aan den luisterstillen hemel!

Een enkel insect bromt langs je ooren voorbij en vlak boven je hoofd voert een speelsche muggezwerm — ook al op sport belust — een dartel dansje uit in de avondzon, rusteloos stoeiend en wirrelwarrelend in den laatsten verbleekenden zonnestraal.

Nog eens voor het laatst omvat je in je blik het veld, voor het laatst dwaalt je oog langs den oranjehemel achter het bosquet, en over al het groene, vanwaar een weldadige streeling je over de oogen strijkt. En je voelt je zalig in dezen eenigschoonen, langzaam wegvlammenden Meischen avondstond!

Schel, schril snerpt het fluitje van den scheidsrechter, zijn snijdenden klank uitschetterend over het veld, ontscheurt den idealist aan zijn droomland. Het gejuich der toeschouwers begroet het winnend elftal; het spel is ten einde, het is tijd voor het avondgebed.

Den uitslag van den match bepratend, verlaten de jongens, op afstand bijna onherkenbaar in den schemer, het terrein, dat nu terugkeert tot zijn rust, hervalt in zijn zwijgende eenzaamheid. En in het gedrang bij den uitgang grapt nog een late spotvogel, met een variatie op het bekende rijmeltje en zinspelende op den Philosoof-scheidsrechter.

„En toen kwam een varken met een langen snuit
En blies den heelen wedstrijd uit".

J. BROUWERS.
Seminarist.

Gregoriaansch en Kerkzang.

De schoonheid onzer Liturgie is in de innigheid der Romaansche abdijkerk wellicht beter aan te voelen dan elders, juist om de harmonieuze samenwerking, die er bestaat tusschen architectuur, schilderkunst en Liturgie. Wijl het Gregoriaansch zoo'n groote rol speelt in onze Liturgie, zal het begrijpen daarvan ons ook nader brengen tot de heele schoonheid der Rolducsche kerk, méér nog: hooger tillen in de vriendschap tot God en de waardeering van Christus' verlossing. Dit zij de aanleiding om hier wat te schrijven over het Gregoriaansch als Katholieke kerkzang.

Wanneer men spreekt over „Katholieke kunst" in het algemeen, is het begrip zoo ruim als de persoonlijke opvatting er soms beperkt van is. „Katholieke kunst".... en we denken aan de Romaansche en Gothische architectuur, aan de primitieven, aan Beuron, kortom men wendt zich tot de plastische kunsten in het bizonder en vergeet dat, zooals op het gebied der litteraire ook op het gebied der toonkunst, een speciaal klassiek-katholieke kunst bestaat, een kunst, waarop we even grootsch kunnen gaan als op de pracht onzer kathedralen en de puurheid onzer primitieven. In die kathedralen en bij de beschouwing onzer primitieve altaartryptieken behoort onafscheidelijk, één harmonisch geheel vormend, de Gregoriaansche kerkzang, de meest katholieke en meest verhevene van alle muziek.

Welke is nu de plaats van het Gregoriaansch in den volmaakten eeredienst? In de meeste parochiekerken wordt Gregoriaansch gezongen — naast wat men „muziek zingen" noemt! — als een soort onvermijdelijk kwaad, omdat er nu eenmaal een veranderlijke Introitus of Offertorium bestaat die „op noten" moet worden gezongen. Van de hakkelende, dikwijls schreeuwerige en altijd monotoon-dreunerige wijze, waarop die melodieën worden uitgevoerd, zullen we hier niet gewagen. Begrip van onzen typisch-katholieken kerkzang is er maar zelden, liefde en enthousiasme is er haast nooit.

En toch, onze kerkzang, sedert eenige tientallen van jaren in eere hersteld, gerestaureerd in de oorspronkelijke zuiverheid harer melodieën, zooals die weerklonken in de middeleeuwen, die kerkzang welke in schoonheid niet onderdoet voor de heerlijkste schilderingen en de grootsche bouwwerken van dien tijd, verdient beter en heeft aanspraak op onze studie en toewijding, vooral in onze Seminaries, waar de H. Liturgie zulke triomfen viert.

Doordringen we ons allereerst van wat het zeggen wil, een **eigen katholieken** kerkzang te bezitten.

De Kerk is de gemeenschap der uitverkorenen, die bezield door den adem van den Heiligen Geest op aarde den lofzang zingen van God en van den hemelschen Bruidegom-Christus. Die lofzang is door dienzelfden levenwekkenden Geest met orde en wijsheid geregeld, gegroepeerd rond het offer van het altaar, dat alle menschelijke vermogens tot zich trekt en hunne uitingen verheft en bezielt tot de grootsche eenheid onzer Liturgie. Van die katholieke Liturgie is de Gregoriaansche zang het authentiek-muzikale element; geinspireerd door de Kerk zelve, gezongen door en in de Kerk alleen, één over alle deelen der wereld — zooals er maar één Misboek, maar één Brevier is, zoo is er ook maar één Graduale, het Graduale Romanum. Die zang die ons tegenklinkt te Rome op een Zondag na Pinksteren, klinkt ons tegen tot in het uiterste hoekje van Amerika. Ge ziet weer die imponeerende, bovenmenschelijke eenheid, die onze kerk alleen kenmerkt.

Is dus de Gregoriaansche zang de eenig-authentieke, de echt-katholieke zang bij uitnemendheid, zij is ook de meest kerkelijke, ik bedoel de meest verhevene aller kerkmuziek.

Elk kunstwerk is de vastlegging van een idee in een stoffelijken vorm, die een bepaalde practische bedoeling heeft. [1]) Een ar-

[1]) Niet alle aesthetici zullen 't met deze definitie eens zijn. (Red. R. J.)

chitect b.v. moet een Beurs bouwen en legt in zijn werk b.v. de idee van de vergankelijkheid der aardsche rijkdommen. De schoonheid van het kunstwerk eischt onder meer, dat de uitvoering niet alleen de idee weergeeft van den kunstenaar, maar tevens dat voldaan wordt aan de stoffelijke bedoeling van het werk. Iemand wil een preekstoel ontwerpen en daarin de idee leggen van innerlijke verlichting, welke onze H.H. Engelbewaarders te weeg brengen. Zou nu de ontwerper, om het hemelsch karakter van de Engelen uit te drukken, zijn preekstoel in wit porcelein uitvoeren, dan is dit een grove fout — de schoonheid vraagt op de eerste plaats een preekstoel krachtens zijn eigen aard stevig en hecht, zijnde een zuil der waarheid.

Welnu het muzikale kunstwerk in den kerkelijken eeredienst beoogt, het neerleggen van de liturgische idee in een muzikalen vorm, welke tot eigen practisch doel heeft: de bevordering van het gebed bij de geloovigen. Inderdaad, doel van alle kerkmuziek is de bevordering van het gebed. Onze kerkzang moet opwekken tot gebed, stemmen tot gebed, richting geven aan het gebed. Aan dit eerste practische doel beantwoordt ten volle de Gregoriaansche melodie, met haar vrije rhytme, met hare reine, pure en artistieke melodieën, die de zielen van de geloovige toehoorders naar hoogere sferen brengen, naar God, de eeuwige Rust, éénstemmig en ontdaan van alles wat zweemt naar ijdel effectbejag. In welke toonscheppingen uit vroeger of later tijd vond men ooit, in gelijke mate als in 't Gregoriaansch, alle eigenschappen vereenigd, welke men als maatstaf der schoonheid pleegt aan te leggen?

Strenge eenheid bij rijke verscheidenheid; eenvoud en volheid; evenwicht en rust bij een rijk muzikaal leven. Waar vindt ge beter de hoedanigheden, die in 't bijzonder een muzikaal kunstwerk moeten kenmerken: n.l. heiligheid, reinheid en algemeenheid, dan alleen in 't Gregoriaansch.

Om duidelijk te zijn, ziehier een voorbeeld: niet sprekende over Gloria's of Credo's, die „muziek" heeten en waarvan de uitvoering — koor met solisten —!— meer tijd in beslag neemt dan het heele Misoffer — wil ik u even de concert-uitvoering van het „Requiem" van Berlioz beschrijven, waar ik eens getuige van was. Een grootsche bezetting was 't — koor van Toonkunst, Residentieorkest, en de zaal tot boven aan toe gevuld. Genaderd tot het „Dies irae" en wel tot de strophe „Tuba mirum" — gelukkig was ik gewaarschuwd — gingen zachtkens op het hoogste balcon vier deuren open, twee achter en twee vooraan in de zaal. Men zag geflikker van koper zich verschuilen achter niets vermoedende dames die alle aandacht concentreerden op hun tekstboekjes of op het podium. Plotseling een zwaai van den dirigent.... en uit de vier hoeken der zaal weerklinkt het oorverdoovende geluid — bazuingeschal bij het Laatste Oordeel. — De menschen hevig ontsteld en verschrikt springen op van hun zitplaatsen, programma's vallen op den grond en eenigen „blazen" overhaast.... den aftocht.... Ziezoo, dat was kerkmuziek van Berlioz....

Maar laten wij nu eens eens een oogenblik ons Gregoriaansch „Dies irae" nagaan — zingen we eens zacht voor ons zelve die hemelsche melodie, die toch even de aardsche ontzetting weergeeft van het „Tuba mirum" — een ontzetting niet realistisch nagebootst, maar **gezien** van uit hooger standpunt, gezongen **in het licht** der goddelijke openbaring — in het licht des geloofs. Zie eens, hoe het „Tuba" opstijgt, als zag God zelf en met God de biddende ziel de vertwijfeling der nietige aardsche wezentjes op het plechtige oogenblik des Oordeels. Zie eens naar het Quint-interval op „Sonum" dat met zijn afstand het heelal schijnt te willen omspannen. Dat alles is bezield, bedoeld, en toch: het leidt niet af, het schokt en verschrikt en hindert niet, het verklaart den tekst, ontroert, stemt tot gebed. Zie, dat kan alleen het Gregoriaansch.... wanneer men nochtans weet te begrijpen en uit te voeren!

Over het „Dies irae" zou nog zooveel kunnen gezegd worden! Letten we eens op het einde, het „Lacrimosa" met de klagende besnoot, 't is de eenige der geheele „sequentia". Dan die kreet „resurget" die in de hoogte staan blijft.... om ineens terug te vallen op het „ex-favilla" in de diepte. Vervolgens het „judicandus" een namelooze ontzetting met

bij „reus" weer die sombere terugval, welke zoo goed den zin van het woord weergeeft. En dan ineens die devote, teedere, en stille melodie „Pie Jesu Domine" die alles vereffent en de kalmte terugschenkt. Hier is ook dramatiek, schildering van den tekst, maar van een veel hoogere orde dan de dramatiek van uiterlijk trompet-geweld en andere dergelijke concert-effecten.

We zien dus, dat in het Gregoriaansch aan de beide vereischten van het kunstwerk ten volle beantwoord wordt. Geen muziek is zoozeer de muziek van het gebed en dus ware kerkmuziek; geen muziek ook — en dat is 't moeilijkst te begrijpen — geeft zoozeer en in zoo eenvoudige vormen de idee weer van wat de Kerk in hare Liturgie wil zeggen.

Ik zou hier kunnen gewag maken van de verrukking, welke groote componisten als Mozart (Heeft Mozart niet van zich zelf getuigd, dat hij al zijn composities wilde afstaan, zoo hij de eer had, de melodie der Praefatie gemaakt te hebben), Bach, Wagner, ondervonden bij het beluisteren van een Gregoriaansche melodie — maar daar is misschien een betere weg om dien zang te leeren begrijpen, te waardeeren, te beminnen. Probeer eens voor u zelve, zooals we boven deden met het „Dies irae", één van die heerlijk sprekende „Introïtus" als die van Pinksteren, Kerstdag, Sexagesima etc. etc. na te gaan en zie op welke wijze de idee van den tekst tot uiting komt in de melodie, hoe elk woord bezield is, hoe de melodie steeds in groote bogen opstijgt tot een hoogtepunt (meestal het belangrijkste woord van den tekst) om dan weer vloeiend af te dalen naar hare „finales". Daar zijn wetten en wijzen van uitdrukking, welke we ternauwernood kennen en waarin niettemin het meeste mysterie is, en toch: eerst dient de melodie begrepen te worden, wil de uitvoering waarlijk de goede zijn, volgens den geest der Kerk, devoot, puur, en vrij van elk effectbejag en zucht tot vertooning, alléén stemmend tot meer, tot inniger gebed. De Heilige Kerk heeft de muziek opgenomen onder de middelen, die voeren tot God en daarom is haar zang en alleen háár zang een heilige, gewijde zang en tevens de hoogste kunstvorm, welke ooit door menschen is voortgebracht.

PAX.

Oosterhout, Sint Paulus-Abdij.

Kostschool en Universiteit.

DE ILLUSIES VAN EEN EERSTE-JAARS-STUDENT.

Hij stond op een mooien zomeravond in een van de carré-gangen en keek naar buiten, naar de stil-blauwe lucht, waarin een enkel varend wolkje en veel zwierende zwaluwen. 't Was stil in den ouden kloostertuin, waar een van de heeren zacht op en neer wandelde, mijmerend en biddende z'n rozenkrans, zooals heel lang geleden de monniken er hadden gebeden. Een zachte avondwind, beladen met den geur van enkele bloeiende bloemen, speelde langs de zuiltjes en de bogenrij en bracht verfrissching na een dag van warmte en van blokken.

Een vleermuis zig-zag-wiekte door den gang, omhoog, omlaag, wild probeerend af en toe om naar buiten te komen in de vrijheid, in de zoete bedwelming der zomeravondlucht. Onafgebroken vloog zij heen en weer, wilde weggluipen tusschen een paar der zuiltjes, maar zij voelde, dat er iets was en schrok terug, en probeerde weer elders, in een anderen gang, fladderend langs de forsch-oude gewelven, niet begrijpende hoe schoon 't daar was en slechts denkend en zoekend naar 't vrije buiten, waar zij zou kunnen uitvliegen in de wildste vluchten en

zou kunnen bewonderen de verre dingen, die zoo schoon, zoo wonderschoon moesten zijn. Dat wist zij van een enkelen blik, dien zij wel eens naar buiten had geworpen, dat wist zij van mooie verhalen en dat sprak ook haar eigen hart, dat verlangde naar alle schoon en goed. En opeens vloog zij weg, met een schokkende vlucht over z'n hoofd en naar buiten in de donkere luchten, waarin enkele varende wolkjes, maar nu niet meer zoo schoon als straks.

Hij rilde.... en stil peinzend ging hij hangen met de ellebogen in 't raam en met de eene hand onder de kin en zacht drongen tot hem door de klagende tonen van een viool, ginds uit 't muziekzaaltje en van den anderen kant kwamen de kreten en schreeuwen der spelende jongens. Wat was Rolduc toch mooi en wat een schat van mooie herinneringen zou hij meedragen door 't leven.

Wat kon 't er toch stil en plechtig zijn in de grootsche kerk, als allen er 's avonds na 't avondeten even gingen neerknielen om God te danken voor 't gedane werk; wat waren 't een jubeltonen, als Zondags 't orgel losbarstte en de Priesters opstegen naar 't altaar, voorafgegaan door de statige rij der koorknapen — rood en wit — die wijd zich ontplooide op 't heerlijke koor. Wat was 't er stil en plechtig op een aanbiddingsdag, als al die lichten flikkerend brandden, als zoo veel zielen, die zich geven gansch aan God en als enkelen boven zaten te bidden, in zich gekeerd en ver-weg van de wereld. En stil en plechtig vooral was 't in de crypte, toen vele jonge levens zich wijdden aan Maria en de anderen naar achteren stonden tusschen de grijze pilaren: 't was in een Catacombe, waar allen één waren en veilig beschut.

Wat een genot bood er de studie: in 't begin zat hij er voor als iemand zonder handen: waar moest hij 't aanpakken om er in te komen? En de eenige manier om er **in** te komen was een algemeene omsingeling, van alle kanten er op aanvallen en brokje voor brokje opnemen en 't opbouwen tot één groot stelsel, tot een groot gebouw, hoog en zonnig gelegen, van waaruit zooveel dingen, zooveel stroomingen, zooveel ideeën te overzien waren en te volgen in hun ontstaan en verloop en werking en samenhang. En op 't laatste voelde hij zich veilig in dat machtigstijgende gebouw van Katholieke wijsbegeerte, gevormd door al die problemen en al die ideeën, die de Aquiner had samengebonden en die nu door een offerende en nimmermoede hand weer werden losgemaakt en getoond en dan weer werden samengevoegd. En zoo was 't voor hem een luxe-jaar, een luxe naar geest en hart, **ondanks** — of liever — juist **door** alle inspanning, zooals een jongen 't een luxe noemt voor zijn lichaam, als 't zich moet inspannen bij de sport.

Dat was de degelijke, de ernstige kant van Rolduc en daarnaast was nog zooveel gelegenheid voor „lol" — zooals de Limburger zich goedmoedig-ruw uitdrukt. Wat zou hij nog kunnen vertellen van die middaguren op 't Casino, van die winteravonden in de studiezaal, van 't verbond met Siki en den strijd tegen Carpentier en nog zoo veel andere feiten en voorvallen waarmee hij nu nog moet lachen!....

Met wat een genoegen denkt hij nog terug aan de aula met z'n Koopman van Venetië, met z'n Jahreszeiten en met z'n Engelsche tolk.

En dat Directeursfeest: den eersten dag plechtig en ernstig, maar den tweeden dag, dan leefde heel Rolduc uit, ter eere van den jubilaris en 't was dan een echt Rolducsch feest met z'n trom, met de spelen, den wedloop met hindernissen en den tocht van de Sup. op de zegekar, waarna de groote prijsuitdeeling volgde: manden vol peperkoek en alle mogelijke prijzen voor de mooiste coiffure, de beste roeiers, de flinkste snor, voor 't uilengilde. En dan „last not least", 't goaltrappen, met er naast de kuip, de **stroop,** 't bier en 't meel!....

Zoo was in één woord 't leven in Rolduc een heerlijke tijd en hij ging er weg, spijtig dat 't maar zoo kort had mogen zijn. Maar 't leven riep hem elders. Student worden, studeeren, zich ontwikkelen en met de andere studenten allen samen als vrienden werken voor de groote zaak der Katholieken in ons land, op de heele wereld. En na dat vele werk zou 't juist zoo heerlijk zijn om weer samen als echte studenten zich te ontspannen en te vermaken.

Zoo stelde hij zich 't komende leven voor, ernstig, maar ook blij en luchtig, benieuwd naar de komende dingen en met een groot verlangen naar alle goed en schoon vloog hij uit van 't lieve Rolduc.

Zoo is hij dan nu student en zit op z'n kast en overdenkt nog eens al die dagen in Rolduc en daarna. En heel veel van wat hij verwachtte, heeft hij gevonden of 't is nog beter, maar ook, wat een bittere desillusies. Velen, ja, doen mee aan de heele studentenbeweging in een heiligen wedijver voor 't goede, maar zoovelen ook houden zich koud-afzijdig en breken maar af, ruw en sarcastisch en scherp, of loopen achteloos voorbij. Zoo was 't al begonnen onder de vacantie: hij kwam dan bij vrienden en bekenden, die al een paar jaren student waren en die dan vertelden van hun ervaringen, maar gewoonlijk alleen konden schelden en neerhalen. Zoo ging 't ook de eerste weken in Amsterdam: wat een „gekanker" op de studentenvereeniging, op 't bestuur, op 't studentenblad en op andere vereenigingen, waarin enkele noeste werkers zich afsloofden voor de goede zaak. En door al dat gepraat, aanhoudend, nu hier dan daar, was hij haast geneigd om 't te gelooven en om ook koud en van verre te blijven staan. Maar spoedig merkte hij, dat 't zoo erg niet was en dat die afkammende personen gewoonlijk menschen waren, die zelf nergens kwamen, geen belangstelling toonden en geen hand wilden uitsteken. Zeker die hadden goed schelden: zij hadden niets gedaan, dus ook niets misdaan (?) en met een verwaande koude hoogheid konden ze nu critiseeren de daden van degenen, die wel durfden en wilden en deden. Hoeveel energie werd door dat eeuwige neerhalen vernietigd, hoeveel jonge kracht gesmoord. Zeker, op de studentenvereeniging, in 't studentenblad konden de toestanden beter zijn, maar er waren goede dingen en daarom was 't zoo hard, dat sommigen meedoogenloos afbraken en dat juist diegenen 't slooperswerk verrichtten, die tot geen opbouwen in staat waren. Een bestuur van een vereeniging kan hard werken en heel wat bereiken, maar als twintig procent slechts helpt en de rest maar afbreekt of niet mee doet (en dat niet mee doen is dan gewoonlijk weer becritiseeren de dingen, die zij niet kennen en niet steunen) dan is daardoor vanzelf 't resultaat van dien arbeid heel beperkt.

En wat een ideeën kon hij soms aantreffen: kom, kom, wat de katholieken in 't land praesteerden was ook niet veel bizonders en over kunst en wetenschap moesten ze maar niet meepraten. En de nieuwe Universiteit was ook weer een mooie instelling om de meisjes en jongens, die er kwamen, om een kijk te krijgen op de wereld en haar gebeuren, dom te houden. Een eerste klas domperinstituut! Pijnlijk trof hem de waarneming van die mentaliteit, dat vastgeroest-zitten in de oude schaapsopvatting, dat buigen voor de heerschappij der liberale theorie en practijk, dat dwepen met de „vrije"?? wetenschap en die argwaan voor de „kluisters" der kerkelijke overheid. Dan kon hij soms uren en uren met hen boomen als hij hen trof achter de biertafel of op de kamer en zich inspannen om hen tenminste te doen aanvoelen 't waarachtige van zoovele goede opvattingen, om hen te bezielen ook voor 't goede en om hen niet langer zich blind te laten staren op kleinere fouten, maar om vol enthousiasme zelf mee te helpen aan 't ééne en eenig groote werk: de grootheid en roem en glans van ons aller dierbare Moeder, de Kerk, door op te komen voor 't goede recht der Katholieken en door steun te verleenen aan de voormannen. En hij praatte en praatte en dan lachten ze er om en vonden 't bekrompen en domperig. En dan ging hij door de lange straten, waar in den laten nacht nog enkele menschen naar huis liepen, vlug en zonder wachten, en dan praatte hij eens met een vriend over dien bitteren tegenslag en die vriend voelde dan wel, dat 't hem pijn deed maar wist geen beteren troost dan dat de eerste-jaars-studenten er nu eenmaal waren om mooie verwachtingen en idealen in zich te laten kapot trappen en dat hij er ook wel aan zou wennen en dat hij dan wel zou inzien dat z'n opvattingen ook wel wat kinderachtig-naïef waren. Die troost was — hoe goed ook bedoeld— geen troost: neen, hij wilde niet verslappen en zou zich verzetten

inplaats van zich te laten meesleepen. Maar dat kon toch zoo droevig stemmen: 't kon immers wel beter zijn.

Wat hem vooral pijnlijk trof, was wel de ervaring, dat de Roomsche studenten, die zoo gaarne met mooie leuzen spreken over ons katholiek leven op alle gebied en die 't ook wel goed bedoelen, zoo weinig sympathie en steun over hebben voor de Roomsche dagbladen. Hij had zich zoo voorgesteld dat Tijd of Maasbode wel de aangewezen bladen waren, waar zij in konden vinden alle rijke opvattingen over de groote kwesties, die 't leven opwerpt. Welke student met idealen — en die hebben ze allen nog — zou niet veel voelen voor de onverschrokken kampvechters, die strijden voor ons allen en strijden tegen de onevenwichtige vrijheids- en onverschilligheidsideeën der liberalen, tegen een koud en cynisch modern heidendom, tegen een quasi-wetenschap van rationalistische proffen en ook op z'n tijd paal en perk stellen aan een te veel eischend en van opgeblazen grootheid levend Protestantisme, dat zoo grootwoordig schermt met „'t Protestantsche karakter der natie" en maar altijd meent, dat met de geschiedenis van de reformatie en 't Protestantisme ook de heele geschiedenis van 't land is uitgeput. Daarbij vergeten ze dan maar, dat er toch ook vroeger al wel een beschaving was in onze gewesten, dat er toen een cultuur heerschte, die uitgroeide in machtige kunstwerken. En als getuige staat daar o.a. een abdij van Rolduc met haar acht-eeuwen-oude crypte, waar men zich als in een Catacombe voelt en zoo dicht bij God, met haar heerlijk fiere kerk, vol waardigheid en evenwichtigheid en innigheid. Als getuigen staan daar ook een paar heerlijke kerken binnen Maastrichts muren, verheft zich rein en slank een Roermonds Munster, een Bossche St. Jan, een Dom van Utrecht. Als getuigen ook kunnen spreken de lieve schilderijen der Vlaamsche kunstenaars en nog zoo veel ander schoon, waarvoor onze tijd bewonderend staat.

En toch, de verwachte belangstelling, ja liefde voor onze pers was er niet. Bij hoeveel studs zag hij een Telegraaf, een Handelsblad, ja, met welk een verbazing konden enkelen hem vragen: „Ben je abonné op de Tijd!" alsof dat zoo'n kleuterblaadje was voor de lieve jeugd der Zoeloe's....

En wat een opwerpingen kwamen er los! Wij, intellectueelen (hoed af!?) kunnen daar wel tegen en dan hooren we ook eens wat er aan den overkant te doen is! Zoo! kunnen wij er tegen! Neen, niemand van ons kan er tegen. Geleidelijk worden we doordrongen van de ideeën, die we dagelijks mooi omkleed in ons opnemen en zonder dat wij 't zelf weten — en dat is juist 't droevig-fatale — leven we in die ideeën en uiten ze in onze woorden en daden. En dan weten we, wat er aan de overzijde te doen is! Zeker, die goede vriend van d'overzij vertelt ons dan tevens ook nog wel, wat er bij ons te doen is. En hij vertelt 't zoo aardig en zoo juist en zoo mooi voorgesteld....

En zoo komen er nog vele opmerkingen en opwerpingen....

En meent nu niet, beste vrienden, dat ik jullie, die ook eens student zult worden, als zwartgalligen voor 't studentenleven wil stellen. Er zijn er onder jullie, die na 't Gym. zullen komen op Philosophie, op 't seminarie en eenmaal zullen ze zich Gods Priester mogen noemen en deze zijn ook wel waarlijk Gods zonnekinderen. Er zijn er ook die in Nijmegen kunnen gaan studeeren en ook zij zijn kinderen van 't geluk. Maar de anderen hoeven niet te klagen: Komt vrij en frank, flink en degelijk naar de universiteit en ge zult zien, dat 't een heerlijk leven is, een leven vol werk, vol inspanning, vol ontspanning, een druk leven maar daardoor een gevuld leven. Ge staat op eigen beenen en dat heeft wel aantrekkingskracht voor den jongen man, die wat wil, die wil „wat hij weet" dat goed is en wat hij dus mag en moet willen. 't Is een zwaar leven van den vroegen morgen — ge moet zorgen, dat 't over 't algemeen vanaf den vroegen morgen is — tot den laten avond, tot in den diepen nacht, tot in den volgenden morgen weer. En na een paar uren van rust weer frisch op, ondanks 't „gevlei der pluimen", zooals Vondel 't weldadig gevoel 's morgens in bed aanduidt, naar de kerk, vlug ontbeten en dan college loopen den heelen morgen en 's middags zelf practisch werken. En dan 's avonds wat blokken of naar een vergadering of naar een

vriend of een vriend komt bij je. En als je bij een vriend bent en je zit te praten en te vertellen van wat je al beleefd hebt in je korte leven en wat er dagelijks gebeurt en 't is laat geworden en je hebt slaap, dan ga je op 's vriends sofa liggen en maft den slaap der jongelingsjaren. En 's morgens ga je naar huis en je vindt de ploerterij (echt-Nederlandsche vertaling van hospita) bonzende op de slaapkamerdeur en mijnheer wil maar niet wakker worden en als hij eens plotseling was gestorven!....

Zoo gaat 't leven op en neer, steeds druk en gejaagd. En 't beste van het land op alle gebied wordt geboden met kwistige hand en we hoeven maar een keuze te doen en van 't beste 't allerbeste te nemen:

't Is Zaterdagmiddag en eindelijk eens gelegenheid om 't werk weer aan kant te zetten. Voor een dubbeltje stelt 't Rijksmuseum z'n poorten open en biedt gelegenheid om er te dwalen en te bewonderen uren lang. En in 't begin overvalt die hoeveelheid, die overladenheid den beschouwer, maar al gauw voelt hij er zich thuis en dan is 't er ook een rein en groot genieten van de grootsche werken onzer grootste meesters. En 't gebouw zelf moet al zoete gewaarwordingen opwekken in 't hart van iederen Roomschen student. 't Is immers gebouwd, daar in 't Calvinistische Holland door een „Paap", door dr. Cuypers, die er majestueus heeft vastgelegd den stijl der Roomsche Middel-Eeuwen en die voor uw oogen doet verrijzen, binnen en buiten, figuren van heilige bisschoppen en geloofspredikers, die door de prediking van het geloof 't fundament legden voor een ware beschaving, die zich onder hun leiding uitte in heerlijke kunstwerken: heerlijke dingen, dat alles. En den volgenden dag, Zondag naar den Stadsschouwburg, waar voor zes en vijftig centen een prachtige plaats te krijgen is, boven in den hoogen nok, op 't zgn. „schellinkje", waar 't echter voor studenten goed zitten is en gezellig ook. En dan verschijnen diep beneden op 't tooneel de groote scènes van een Midzomernachtdroom, Gijsbrecht van Aemstel of ge lacht u „krom" met de studenten van „Oud-Heidelberg."

En iedere lezer zal ten volle begrijpen dat 't voor een student heel wat is, als hij na zooveel poëzie 's Maandagsmorgens weer college moet loopen: Maar geen nood: Er is Toorop-tentoonstelling en om tien uur zal niemand minder dan Jan Colette komen om met de studenten — die dan tevens voor de helft van den prijs toegang hebben — een rondgang te houden langs die groote reeks van wondervolle werken, op 't eerste gezicht vreemd en onbegrepen, maar zoo vol van leven en opgepropt met ideeën en beteekenis, als ze verklaard worden door den grooten kunstenaar, die uren lang mee rond wandelt en vertelt van z'n goeden vriend, den anderen grooten kunstenaar, die zooveel deed en gaf voor ons en zoo weinig terug ontvangt.

Zoo is er altijd wat; steeds 't mooiste en beste en 't kost maar luttel. En dan kijkt de student op 't einde van de maand in z'n brandkast, neen, in z'n schatkist en een grijnzende leegte gaapt hem tegen en hij kijkt in z'n boeken en die zijn zoo vol gepropt en hij slaat voor z'n hersens — tenminste voor de plaats waar die gewoonlijk zitten — en vraagt zich af of die ook gevuld zijn. En hij weet 't niet en ook de geleerden zijn 't er nog niet over eens: die zullen eerst eens een examen moeten zien!....

Nog iets anders is er, wat niet genoeg geapprecieerd kan worden: we kunnen nog Philosophie leeren bij Prof. Welschen O. P. een oud-Rolducien ook. En daar hoor ik er al heel veel roepen: „Moet ik nu nog Philosophie gaan studeeren!" [1]) Ja, dat moet nog en 't gaat zoo gemakkelijk bij Pater Welschen: hij weet alles heel fijn en vertelt 't zoo eenvoudig en natuurlijk en begrijpelijk en bovendien worden er zooveel andere kwesties besproken en rechtgezet. En 't is er ook heel gezellig zoo'n avonduurtje bij hem op de studeerkamer: men is er direct thuis bij den goeden, vriendelijken en hartelijken pater, die steeds wat interessants weet en iets nieuws vertelt. Toen ik den eersten keer naar hem toe ging om kennis te maken, stond ik al zenuwachtig voor de deur en schrok er haast van, toen ik de bel overhaalde, maar toen hij zoo echt hartelijk bij

---

[1]) Vgl. Jaarboek 1922, blz. 53, en Jaarboek 1923, blz. 54.

mij kwam in z'n witte pij, kon ik al met hem praten als met een ouden vriend. En nu weet ik, dat hij mij voor deze loftuiting na de vacantie wel eens even kwaad zal willen aankijken, maar echt kwaad kijken kan hij niet, laat staan 't zijn.

Dat is zoo de ernstige kant van 't studentenleven en dat geeft zoo'n rijke voldoening en stemt wel tot dankbaarheid tegenover God en onze ouders, die ons in staat stelden om zoo'n uitverkoren plaats in de wriemelende wereld in te nemen.

Als zwartgalligen hoeven we niet te staan voor het studentenleven, verre van daar. We moeten het goede waardeeren, dat er in is, en er is zoo veel goeds.

Komt dus als vurige, jonge mannen naar de universiteit, en weet er te werken en te leeren. Studie en vereeniging, lectuur en museum en schouwburg en concert, dat alles kan geven een rijken bloei van geest en hart en die bloei wordt nog weer veel mooier, als we hem plaatsen in de alles verguldende stralen van den godsdienst. Na dat alles blijft geen tijd meer over voor niets doen, geen tijd om doelloos langs de straten te zwerven. Dat vele werk is ook een middel, en wel 't aangewezen natuurlijke middel om heen te komen over veel strijd en moeilijkheden, die zeker niet uitblijven.

We moeten gaarne en dikwijls en dan met open oog terugblikken naar 't lieve Rolduc en z'n goede meesters en hun wijzen raad. Flink en krachtig en goed moet alles zijn en dan zal heerlijk de zon schijnen in ons leven en er zullen bloemen bloeien, stil en zoet. Achter ons een welvende heuvel van bloemen, waarboven hoog de torenspits der Rolducsche abdij en waartusschen wuivende en wenkende vriendenhanden, om ons de bloemen, die zoet tot ons fluisteren woorden van vrede en troost, dat we goed hebben gedaan en vóór ons de bloemen der toekomst, waarin lief is verscholen de weg door 't leven, niet geplaveid met verflenste bloemen van vertrapte voornemens, maar hoog overwelfd met heerlijke machten van kleur. Dan zal 't schoon zijn in ons en om ons en alles zal spreken van vredig geluk....

H. VAN DER STERREN.

Amsterdam — Horst.

1868–1873

Het toeval speelde mij 't Jaarboek 1922 van Rolduc in handen. Een enthousiast vriend die me een bezoek bracht, was de gelukkige bezitter en stond 't me graag ter lezing af. Wanneer ik zeg, dat de kennismaking voor mij een aangename was, dan druk ik me veel te zwak uit. Vijftig jaar, een menschenleeftijd, liggen er tusschen den tijd, dat ik op Rolduc „school lag" en het heden en in de jaarboeken, die ik gretig verslond, herzag ik het eeuwenoude, eerbiedwaardige, maar zich steeds weer verjongende en aan den modernen tijd zich aanpassende Rolduc.

Wie herdenkt zonder ontroering zijn zonnige jeugd, wanneer hij zijn eerste en tweede jeugd reeds lang achter den rug heeft en — hoe is 't mogelijk en wat vliegt de tijd toch snel! — hij zich zoo zoetjes aan onder de ouderen van dagen moet rekenen? Ik erken dan ook, dat de lectuur voor mij méér geweest is dan een belangstellend kennisnemen van wat er vroeger en nu te Rolduc omging en omgaat. Veel ervan is mij vreemd, maar achter het voor mij vrijwel onbekende heden rijst een aantrekkelijk, en — o, ik weet 't — bijna geidealiseerd verleden en 't weemoedige verlangen kwam in mij op, iets van dat zelf beleefde in de herinnering vast te leggen. Dat de redactie van het Jaarboek zoo welwillend is, mij daarvoor eenige plaatsruimte af te staan, verplicht me tot groote erkentelijkheid.

Vijftig jaar geleden was, althans in Schiedam, Rolduc terra incognita.

Het overlijden van mijn goeden vader op vrij jeugdigen leeftijd en 't gebrek aan behoorlijke Katholieke onderwijsinrichtingen in de jeneverstad, bracht onze brave moeder in de noodzakelijkheid voor haar jongens uit te zien naar een geschikte kostschool. Relaties met Alberdingk Thijm bracht onzen toezienden voogd op de gedachte 't eens met Rolduc te probeeren en dus schreef hij een brief om inlichtingen aan den „pastoor" van Rolduc, wat natuurlijk „directeur" had moeten zijn, maar voor de, ook in die dagen, ijverige en snuggere post geen beletsel was om het schrijven aan het juiste adres te bezorgen. Althans, al heel spoedig kwam het gewenschte antwoord met de noodige inlichtingen, als gevolg waarvan mijn oudere broeder en ik na de groote vacantie de inderdaad gewichtige en lange reis zouden aanvaarden naar Zuid-Limburg. Zoo zouden wij beiden dus de eerste Schiedamsche studenten geweest zijn, ware 't niet, dat het nieuws van ons vertrek ook andere Schiedamsche ouders op 't idee bracht hun jongens naar Rolduc te zenden. Op den dag van ons vertrek sloten zich bij ons aan Jan Exler, de latere Pater Jezuiet, helaas te vroeg aan zijn orde ontrukt en de gebroeders P. en J. Meyer, die allebei op jeugdigen leeftijd zijn gestorven. In de daarop volgende jaren, heeft Schiedam ruim zijn contingent geleverd.

Een reis naar Rolduc was destijds een heele onderneming. Al heel vroeg in den morgen moest men met een rijtuig naar Rotterdam om vandaar per boot naar de Moerdijk te stevenen. De spoorbruggen ontbraken toen nog. Vanaf Moerdijk ging de reis verder per trein via Breda, Boxtel, Venlo, Viersen-Gladbach met als eindpunt Herzogenrath. Daar verzamelde zich dan een groot gezelschap studenten, die gezamenlijk te voet naar Rolduc togen.

Bij onze aankomst aan de school werden we verwelkomd door Martin, den portier, die ook belast was met het ronddeelen van brieven en pakjes en de aankondiging van bezoeken. Ik hoef hier wel niet te vermelden, dat hij vooral bij de vervulling der laatste functies een graag geziene figuur was.

Het corps leeraren bestond toen uit achten-twintig priesters en vier leeken. De directeur Mgr. W. Everts was juist den in de vacantie overleden directeur Jansen opgevolgd. De professoren waren:
B. Pothast, P. G. Slits, F. Ramakers, prefect, F. Spijkers, J. Jaspar, J. Lienaerts, Alf. Brouwers, P. v. d. Goor, H. Vorage, E. van Boom, F. Neujean, J. Thissen, Dr. J. Geenen, M. Billekens, J. Engels, H. Claessen, J. Janssen, J. Deutz, Dr. L. v. d. Winkel, provisor, J. Timmermans, Dr. E. Menten, F. Moubis, Ch. Marres, L. Janssens, P. Wimmers, J. Engels, R. Corten, opvolger van W. Everts.

Als leekenleeraren waren aangesteld de Heeren Knittel, Gibbels en Hanöver Sr. en Jr. Zij allen zijn van het wereldtooneel verdwenen, behalve de heer Hanöver Jr., die naar ik las, nog van zijn muzikale talenten ten beste geeft.

Behalve de vele lessen, die professor van Boom voor zijn rekening had, bekleedde hij ook nog de functie van huisarts en was hij als dilettant medicus de weldoener der lijdende studenten, wanneer 't geval zich tenminste niet ernstig liet aanzien natuurlijk. Bij lichte ongesteldheden kwam hij met zijn middeltjes op de proppen, die, als ze al geen goed deden, als ongevaarlijke proefnemingen waren te beschouwen. Na zijn benoeming tot pastoor werd hij in zijn practijk opgevolgd door prof. Timmermans. Bij ernstige ziektegevallen echter werd de dokter uit Kerkrade of uit Herzogenrath ontboden. Vooral die medicus uit Herzogenrath staat me nog levendig voor den geest, of misschien minder hij zelf, dan het allerwonderlijkste vehikel, waarvan hij zich bediende, om naar Rolduc te komen. Het was een bak, die gedragen werd door twee enorme wielen, zoo groot, dat ze nog ver boven de kap uitstaken. De voordeelen van deze vreemde voertuigconstructie zijn me tot heden een raadsel gebleven, in ieder geval hebben zij niet tot navolging geprikkeld. Nooit of nergens zag ik meer zoo'n sjees.

Op dokters advies werden ernstige patienten naar de infirmerie getransporteerd, waar de brave Mathieu als hoofdverpleger een rol van gewicht speelde. Het was een kerel als een boom, die voor geen klein geruchtje vervaard was, maar niet sterk in de leer der hy-

giëne, wat in zoover zijn goede zijde had, dat eenigszins kieskeurige patienten niet langer onder zijn hoede wenschten te blijven dan strikt noodig.

Wel is er in dit opzicht ontzaggelijk veel in Rolduc veranderd. De opper- en alleenheerschappij van den man heeft uitgedaan op het terrein, waar vrouwelijke hulp en zorg zoo slecht kan worden gemist. De huishouding is nu toevertrouwd aan zusters, maar in mijn tijd was ze in handen van mannelijk personeel. Wat men voor goeds van deze heeren ook zou willen getuigen, zindelijkheid was voor hen een zeer vaag begrip. Zij verzorgden op hun manier de dortoirs en chambretten, maar vervulden bovendien de rol van kellner bij dejeuner, diner en souper. Hun uniform bestond, of misschien juister, moest bestaan in een blauw gestreept linnen jasje, dat voor 't gemak of de luchtigheid bij 't souper nogal eens vergeten werd, zoodat wij onze dienende geesten in hemdsmouwen te bewonderen kregen. Voor het schoonhouden der chambretten waren bovendien een aantal opgeschoten jongens aangesteld, die meer speciaal belast waren met het reinigen van een zeker onmisbaar meubel, waaraan zij een hier niet neer te schrijven eerenaam hadden te danken.

De thans in Rolduc studeerende generatie zal zich ook moeilijk een denkbeeld kunnen vormen van de zorg, die de verlichting met petroleumlampen vereischte. Het vullen en nazien der talrijke lampen was een sekuur werk. Wanneer het niet met de noodige oplettendheid gebeurde en de pitten behoorlijk zuiver werden gehouden, was de ellende niet te overzien. Lambert, bijgenaamd de lampenist was het genie, die de inrichting van behoorlijk licht voorzag. Hij was echter ten gevolge van zijn verheven ambt zoozeer doortrokken van de olielucht, dat je maar liever op een eerbiedigen afstand van hem bleef en je reukzenuwen je onmiddellijk waarschuwden als hij in aantocht was. Lang heb ik hem echter in die functie niet gekend. Door het overlijden van den kok werd hij plotseling en zonder eenige opleiding tot diens opvolger gepromoveerd. Zonder aarzelen aanvaardde onze geurige Lambert deze verantwoordelijke positie, waarschijnlijk omdat zijn voorganger zijn kostelijke recepten aan 't huis had gelegateerd.

Men zal hier uit al wel begrijpen, dat wij in Rolduc niet tot lekkerbekken werden opgeleid. Integendeel, onze maaltijden waren van een stoicijnschen eenvoud. Aan dejeuner en gouter kregen we koffie met broodjes, waarin de boter gebakken was, naar het heette, maar dien onze toch waarlijk stoute jongensfantasie er niet in vermocht te ontdekken. Bedekking der tafels moest men er maar bij denken. Het benoodigde voor den maaltijd lag opgeborgen in een lade van de tafel, ieder leerling had zijn eigen lade op de plaats waar hij gezeten was. Voor het reinigen had men zelf zorg te dragen. Nu waren er enkelen, die het als een sport beschouwden om den kop, waaruit ze koffie dronken, nooit schoon te maken. Al heel gauw kreeg de kop daardoor de kleur van een sterk doorgerookte pijp. De eigenaars beweerden, dat de koffie daardoor een bizonder aroom verkreeg. Of 't waar is weet ik niet. Zelf heb ik nooit de proef genomen, van 't gezicht had ik al meer dan genoeg.

Doordat de boter overal in gebakken was en nooit in natura werd verstrekt, dan alleen enkele malen bij het souper, bestond er een vrij levendige ruilhandel in dit artikel, evenals in de hevig begeerde chocolade. Het waren vooral de Limburgers, — die boter mee brachten van huis en daarvan geregeld werden voorzien, — die de Hollanders van hun voorraad lieten profiteeren, natuurlijk in ruil voor snoeperijen of zelfs tegen klinkende munt. Het was echter een clandestiene handel, die bij ontdekking streng werd gestraft. Nu spreekt 't vanzelf, dat, om hem te kunnen gaande houden, de voorraad chocolade steeds moest worden aangevoerd en zoo ontwikkelde zich een even gevaarlijke als avontuurlijke smokkelarij van chocolade. Enkele ondernemende waaghalzen slopen 's avonds, in het donker over de bassecour en verlieten zoo ongemerkt het huis om onder duizend angsten de begeerde snoeperij te gaan inkoopen. Aangezien de expeditie heel vaak goed afliep, werden de smokkelaars hoe langer hoe vrijmoediger, ofschoon ze wisten, dat bij ontdekking de zwaarste straf, wegzending van de school, het gevolg zou zijn. Een van hen

heeft dit droeve lot ondergaan, nadat hij ontelbare malen met succes den tocht had volbracht. Hij had er zich zelfs speciale laarzen met wijde kappen voor aangeschaft, die tot de knieën reikten en waarin hij zijn inkoopen borg. Dat zijn handelswaar niet altijd in prima staat uit die bergplaats te voorschijn kwam, laat zich gemakkelijk begrijpen. Eens toen hij, geweldig transpireerend van de gejaagde spanning en de vermoeienis van den tocht zijn chocolade uit de diepte van zijn laarzen te voorschijn haalde, was de vaste substantie in een zachte brij herschapen. Geen nood; onder zijn bed werden de plakken netjes naast elkaar gelegd, door kneeding weer ongeveer in den oorspronkelijken toestand gebracht en de smakelijke waar ging grif van de hand. De zoete winst, die aan den smokkelhandel zat, schijnt veel vergoed te hebben van de angst en de zweetdroppels, die de onderneming kostte. Bij een terugtocht werd onze gelaarsde smokkelaar echter op een kwaden avond gesnapt en verbanning was het eindloon van zijn roekelooze onderneming.

De indruk, dien dit geval op ons maakte, was niet gering. Nog zie ik het onheilspellende gezicht van den directeur, waarmee hij aan het diner verscheen. We begrepen onmiddellijk, dat er iets ernstigs aan de hand was en 't heele geval werd ons angstig duidelijk, toen tijdens den maaltijd de naam van den schuldige werd afgeroepen om na afloop op numero treize, de vergaderzaal der heeren professoren, te verschijnen voor een z.g. groot compareat. Het vonnis, dat toen over den ongelukkigen smokkelaar geveld werd, was wel heel zwaar, een afschrikkend voorbeeld is het in ieder geval geweest.

Er was nog een andere misdaad, waaraan brutale waaghalzen zich vooral 's winters graag schuldig maakten. Na 't souper, als de kans maar even gunstig was, wipten die heeren door het venster in de corridor: om in een verscholen hoekje van het carré hun hart op te halen aan een stikum rookertje. Voor dit avontuur waren natuurlijk vertrouwelingen noodig om door 't geven van seinen de zondaars te melden, wanneer de baan veilig was om weer ongemerkt na de recreatie te kunnen binnenklimmen.

Bij den aanvang van het middagmaal werd, nadat de directeur het gebed had uitgesproken, een lezing gehouden door een filosoof van de eerste klasse, die na een minuut of vijf werd afgelost door een filosoof van de tweede klasse. De eerste lezing, die ik mij herinner, was uit het leven van Lacordaire. Uit de wijze waarop de filosofen dergelijke lezingen voordroegen, was meestal wel op te maken, wat zij in de toekomst als redenaars zouden presteeren. Dat 't altijd even boeiend was, zou ik niet graag willen volhouden.

De naamfeesten van den Directeur en de Professoren behoorden steeds tot de bizondere dagen. Op het feest van den eerste waren meestal voorname gasten genoodigd, terwijl de studenten in de feestvreugde mochten deelen; dat der professoren droeg een meer intiem karakter. Aan het dessert werd den feesteling door den knecht met meer of minder gratie een boeketje overhandigd, wat het sein was tot een oorverdoovend handgeklap, een vorm van hulde en gelukwensch, die door den jubilaris met een hoofsche buiging werd beantwoord. Was de feesteling van den behoudenden kant, dan liep 't heele festijn hier mee af, doch als regel zat er voor de zeven dischgenooten, wier tafel hij presideerde, een fuifje aan vast. Tijdens de recreatie werden ze op zijn kamer genoodigd en op een paar glazen wijn en een feestsigaar onthaald. Het zou me niet verwonderen, als deze gewoonte verdwenen is. Onze veranderde opvattingen in zake het gebruik van alcohol en het Kruisverbond St. Gerlachus zullen zeker niet bevorderlijk zijn geweest voor de instandhouding van dit gebruik.

De viering der kerkelijke feesten zal daarentegen zeker niet in luister achterstaan bij die uit mijn tijd. Nochtans, een der meest indrukwekkende en sublieme feesten kent Rolduc niet meer, zooals wij die genoten. Ik bedoel de imposante Kerstnachtviering, zoo mooi en zoo stichtend, dat ze mij mijn heele leven is bijgebleven als een heerlijk, zielontroerend geluksmoment. De hedendaagsche studenten mogen gelukkig zijn met hun Kerstvacantie, zij hebben bij deze winst iets waarlijk kostbaars verloren.

Natuurlijk werd er een halve eeuw ge-

leden op Rolduc al duchtig comedie-gespeeld. Met minder dan de Fransche klassieken en Vondel deden we 't niet. Zelfs de Fidelio werd toentertijd voor 't voetlicht gebracht. Het waren vooral de prof. Menten en Corten, die bij dergelijke voorstellingen de leiding hadden. Heel levendig herinner ik me nog pater Rudolf van Oppenraay als Fidelio en Jozef in Vondels Jozef in Dothan en Piet Bogaars uit Helmond ('t vorige jaar overleden) als Florestan. Voor mij waren dat avonden van 't heerlijkste kunstgenot. Ook in dit opzicht zullen de opvattingen van thans misschien wel een beetje gewijzigd zijn, doch in ieder geval, er werd buitengewoon veel zorg aan dergelijke opvoeringen besteed.

De aula, waarin deze voorstellingen plaats hadden, werd in den herfst van 't jaar 1869 een prooi der vlammen. Het spreekt van zelf, dat dit een gebeurtenis is geweest, die op ons, jongens, een allergeweldigsten indruk heeft gemaakt. Het gebeurde onder de recreatie na 't souper, terwijl we onze eindelooze wandelingen maakten in de corridor rondom het carré, dat er plotseling alarm werd gemaakt en 't gerucht zich verspreidde, dat de aula in lichte laaie stond. In een oogwenk waren we allen de corridor uitgehold en bevonden we ons op de plaats des onheils. Helaas bleek alras, dat de aanvoerslang zich in het brandende gebouw bevond en dat bij gebrek aan voldoende bluschmiddelen niet te denken viel aan 't behoud van 't gebouw. Met de meest primitieve middelen werd toch nog getracht de verwoestingen van 't vuur zooveel mogelijk te beperken. Met emmers en ketels, potten en pannen die van hand tot hand gingen — iedereen was in de weer, professoren, studenten en knechts — werd het water uit den vijver geschept om naar de vuurzee te worden gedragen. De heele keukeninventaris kwam er aan te pas. Onze hartstochtelijke ijver bij dat blusschingswerk mocht echter niet baten. Misschien was hij wel juist de oorzaak dat maar weinig van 't met zooveel voortvarendheid geputte water zijn bestemming bereikte. Het effect, dat wij met al onze inspanning verkregen was pooover. 't Gebouw brandde af tot den grond. De belooning, die we voor ons blusschingswerk ontvingen, zal echter een hedendaagsch paedagoog de wenkbrauwen doen fronsen. De Directeur tracteerde ons dien avond n.l. op een warmen wijngroc, om de schadelijke gevolgen van den zwaren arbeid in den guren herfstnacht te bezweren, zullen we maar zeggen. Inderdaad heeft dit voorbehoedmiddel zijn uitwerking niet gemist: geen student heeft er ook maar een verkoudheid bij opgeloopen. Maar wel moet er bij die gelegenheid een geweldige bres geschoten zijn in den wijnvoorraad. Reken maar eens na: voor ruim vierhonderd studenten een slaapmutsje.

Alleraardigst was ook in mijn tijd — misschien is 't nog zoo — de viering van 't St. Nicolaasfeest. 't Waren vooral de philosophen, die dan in volle actie waren. Aan den vooravond verscheen een deputatie van Zijne Heiligheid op Rolduc, die vragen kwam stellen naar 't geen er zooal voor ondeugends op de school was voorgevallen, aan daarvoor speciaal aangewezen studenten. Op den feestdag zelf verscheen de goede Sint in hoogst eigen persoon aan 't diner om te beloonen of te straffen. 't Waren dan dezelfde studenten die voor 't voetlicht moesten verschijnen. Niet altijd echter viel deze vertooning in goede aarde en gaf wel eens aanleiding tot een minder aangename stemming en verhouding.

Ook op 't gebied van sport en openluchtspelen is er in Rolduc veel, zooal niet alles veranderd. Ik vrees, dat de voetbal ons geliefkoosd beugelspel, kastie en diabolospel wel geheel heeft verdrongen. Vijftig jaar geleden waren we allen geweldige boogschutters voor 't aanschijn des Heeren onder commando van J. Keuller, die later professor werd aan 't Groot-Seminarie te Roermond. De Rolducsche schutterij mocht er zijn, dat verzeker ik u. Wij waren toen even kranig met pijl en boog als de tegenwoordige generatie met den voetbal.

Fransch spreken, ook tijdens de recreatie en de wandelingen, was verplichtend. Wie tegen dezen regel zondigde, kreeg het z.g. „signe", een klein boekje, waarin hij zijn naam moest schrijven. Voor de overtreding liep hij een kleine geldboete op, die in een gemeenschappelijken pot werd gestort en den

professor van de klas ter bewaring werd gegeven. Het was nu 't streven om zoo gauw mogelijk van dat signe af te komen, wat gebeurde, als je een anderen jongen op de euveldaad van Hollandsch spreken betrapte. Voor de klasgenooten was dat natuurlijk een reden om den ongelukkigen signe-bezitter uit de buurt te blijven, wat niet zoo moeilijk was, omdat er enkelen waren, die door hunne zenuwachtigheid zich al heel gauw als zoodanig verrieden. De verzamelde boeten werden tweemaal per jaar in een grandioze fuif omgezet in Kerkrade in een Wirtschaft. Broodjes, kersen, sigaren en als hoofdschotel de beroemde Limburgsche vla en dit alles begoten met koffie en oud bier, waren de zaligheden, die 't verloochenen van 't Fransch ons opleverde.

De stichting van 't tegenwoordige kerkhof viel in mijn tijd. De aanleiding daartoe was 't overlijden van Jan van Weede uit Alkmaar, die na een korte ongesteldheid in 't bijzijn van zijn diep bedroefde ouders te Aken stierf. Te zijner nagedachtenis stichtten zij 't monument, dat nog heden ten dage het hoofdmonument van de begraafplaats is en schonken daarenboven de torenklok, waarop zijn beeltenis prijkt en die de Joannesklok genoemd wordt.

De familiegeschiedenis, die hieraan verbonden is, is elken Rolduckenaar bekend, men vindt haar treffend beschreven in het prachtwerk „Rolduc in woord en beeld". Elken middag wordt de Joannesklok geluid ter herinnering aan de vervulling van den hartewensch van den vromen jongen, n.l. de bekeering van zijn Protestantsche moeder tot 't Katholicisme.

Wat er ook in den loop der jaren in en om Rolduc veranderd moge zijn, niet zijn onvolprezen gastvrijheid. Vaak heb ik de eerbiedwaardige kostschool in mijn later leven nog bezocht en telkens werd ik weer getroffen door de hartelijkheid, waarmee ik ontvangen werd op de plaats, waar ik in de schoolbanken heb gezeten, mijn jongensvreugd heb gesmaakt en mijn kinderleed heb geleden. Een hoogtepunt in dit weerzien is wel geweest het luisterrijke feest, dat gevierd werd ter gelegenheid van het vijftig jarig bestaan van het Klein Seminarie en het tegelijkertijd gevierde zilveren jubilé van Mgr. Everts als directeur. Maar het dierbaarst blijven mij toch de herinneringen aan mijn onofficieele bezoeken aan Rolduc, waar ik steeds oude genegen studievrienden als professoren terugvond.

Niemand zal 't dan ook verwonderen, dat ik mijn eenvoudige herinneringen wil besluiten met den vurigen wensch, dat Gods rijkste zegen moge blijven rusten op deze voortreffelijke instelling van Katholiek onderwijs, en dat ik de woorden van den weleerwaarden pater J. J. Kruyder, voormaligen koorheer van het Augustijnerklooster te Klosterrade gaarne tot de mijne maak:

Gottes Segen ruhe über diesem Hause.

Fr. ZOETMULDER.

Den Haag, Januari 1924.

TER AANVULLING.

Mag ik den Z. E. Pater J. Alb. Thijm S.J. er op wijzen, dat zijn meening aangaande den „Matthieu" van Mons. Besse (Jaarboek 1923, pag. 63) veel kans heeft ook onjuist te zijn? De onvergetelijke „Matthes", die tijdens zijn verblijf te Rolduc, met de zorg voor de zieke studenten belast was, had reeds vóór 1872 (eerste bezoek van Mons. Besse) plaats gemaakt voor een opvolger met name Nikolaas. Hoe lang deze het ambt vervulde, is mij niet bekend; wel weet ik, dat er in 1872-'73 een infirmerieknecht was, die luisterde naar den naam „Apollo"; mogelijk een veredelde vorm van „Polle", wat een verbastering zal zijn van Leopold. Dit laatste is te meer waarschijnlijk, omdat hij een Belg van afkomst was, en als dusdanig sprak van „ik zal jölder kamer is küsche (= kuischen), zölle"!

Mnemon.

INHOUD

Onze Directeur 3
Het Directeursfeest op 21 Mei 1924 4
Kroniek 7
Prijsuitdeeling 15
Jaarverslagen:
Maria-Congregaties 24
Derde Orde 25
Kruisverbond St. Gerlachus 26
Missievereeniging Rolduc. 27
Academie Sanctus Augustinus 29
Academie Alberdingk Thijm 30
Tooneel, Muziek en Zang 31
Sport en Spel:
Voetbal 34
Hockey-Cricket-club Unitas 38
Cricketclub R. C. C. 38
Tennisclub R. T. C. 39
Leerarencorps 40
Lijst van Leerlingen 41
Personalia 46
Onze Professoren 48
In Memoriam:
W. Jaspar 49
Th. Berendsen 50
J. M. Hermans 51
Van Seminarieknechten (Mgr. Prof. H. Everts) . . . 52
Docenten mijner jeugd. (Mr. Frans Erens) 58
Uit Oud-Rolduc (J. L. Janssen, C.S.S.R.) 61
Zangles op de cour en hoe ze eindigde 67
Uit een tafelspeech 68
Welkomsgroet aan Mgr. Schrijnen 69
Hartverheffingen (J. Alberdingk Thijm, S.J.) 70
Van de Liefde (Chr. Mertz) 72
De vulpenhouder. 72
De dood van Directeur Jansen 74
Kattekwaad (Mr. J. Bomans) 75
Herinneringen (Mr. B. Hermesdorff) 76
Psychologisch moment en krentenmik 77
Rolduc zonder ziel 79
Rolducsch kunstpraatje. (v. B.) 80
Een kijkje in de Rolducsche voetbalwereld. (J. Brouwers) . . 83
Gregoriaansch en kerkzang 86
Kostschool en universiteit. (H. van der Sterren) . . . 88
1868—1873 (F. Zoetmulder) 93
Ter aanvulling 99